

Bruselj, 5. julij 2023
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0258(NLE)

11505/23
ADD 3

POLCOM 151
SERVICES 29
FDI 17
COLAC 83

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	5. julij 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 434 final - ANNEX 1 - PART 3/3
Zadeva:	PRILOGA k Predlogu sklepa Sveta o podpisu, v imenu Evropske unije, Začasnega sporazuma o trgovini med Evropsko unijo in Republiko Čile

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 434 final - ANNEX 1 - PART 3/3.

Priloga: COM(2023) 434 final - ANNEX 1 - PART 3/3

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 5.7.2023
COM(2023) 434 final

ANNEX 1 – PART 3/3

PRILOGA

k

Predlogu sklepa Sveta

**o podpisu, v imenu Evropske unije, Začasnega sporazuma o trgovini med Evropsko
unijo in Republiko Čile**

POGLAVJE 22

PODJETJA V DRŽAVNI LASTI, PODJETJA, KI SO JIM DODELJENE POSEBNE PRAVICE ALI PRIVILEGIJI, TER PRAVNI MONOPOLI

ČLEN 22.1

Področje uporabe

1. Pogodbenici potrjujeta svoje pravice in obveznosti iz odstavkov 1 do 3 člena XVII GATT 1994, Dogovora o razlagi člena XVII GATT 1994, ter odstavkov 1, 2 in 5 člena VIII GATS.
2. To poglavje se uporablja za podjetje v državni lasti, podjetje, ki so mu dodeljene posebne pravice ali privilegiji, in pravni monopol (v nadaljnjem besedilu: subjekt), ki opravlja komercialne dejavnosti. Če subjekt opravlja komercialne in nekomercialne dejavnosti¹, to poglavje zajema samo komercialne dejavnosti.
3. To poglavje se uporablja za podjetja v državni lasti, podjetja, ki imajo posebne pravice ali privilegije, in pravne monopole na vseh ravneh javne uprave.

¹ Nekomercialne dejavnosti lahko vključujejo izvajanje zakonitega pooblastila za opravljanje javnih storitev ali katero koli dejavnost, neposredno povezano z zagotavljanjem nacionalne obrambe ali javne varnosti.

4. To poglavje se ne uporablja za javna naročila blaga ali storitev, ki jih pogodbenica kupi za namene javne uprave in ne za nadaljnjo komercialno prodajo ali dobavo blaga ali storitev za komercialno prodajo, ne glede na to, ali je javno naročilo „zajeto javno naročilo“ v smislu člena 21.2.
5. To poglavje se ne uporablja za nobeno storitev, ki se opravlja pri izvajanju javnih pooblastil.
6. To poglavje se ne uporablja za podjetja v državni lasti, podjetja, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, in pravne monopole v primerih, kadar so bili v katerem koli od treh preteklih zaporednih proračunskih let letni prihodki od komercialnih dejavnosti subjekta nižji od 100 milijonov posebnih pravic črpanja¹.
7. Člen 22.4 se ne uporablja za sektorje storitev, ki ne spadajo na področje uporabe tega sporazuma.
8. Člen 22.4 se ne uporablja, če podjetje v državni lasti, podjetje, ki so mu dodeljene posebne pravice ali privilegiji, ali pravni monopol pogodbenice kupuje in prodaja blago ali storitve v skladu s:
- (a) katerim koli obstoječim neskladnim ukrepom, ki ga pogodbenica ohrani, nadaljuje, podaljša ali spremeni v skladu s členi 10.11, 11.8 ali 18.10, kot je določeno na njenem seznamu iz Priloge 10-A, ali

¹ Prag je v prvih petih letih od začetka veljavnosti tega sporazuma nižji od 200 milijonov posebnih pravic črpanja.

- (b) katerim koli neskladnim ukrepom, ki ga pogodbenica sprejme ali ohrani v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi v skladu s členi 10.11, 11.8 ali 18.10, kot je določeno na njenem seznamu iz Priloge 10-B.

ČLEN 22.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in Prilogi 22:

- (a) „komercialne dejavnosti“ pomeni dejavnosti, ki jih opravlja podjetje in katerih končni rezultat je proizvodnja blaga ali opravljanje storitev, ki bodo naprodaj na upoštevнем trgu v količinah in po cenah, ki jih določi podjetje, ter so usmerjene v ustvarjanje dobička¹;
- (b) „poslovni vidiki“ pomeni vidike cene, kakovosti, razpoložljivosti, tržljivosti, prevoza in drugih pogojev nakupa ali prodaje ali drugih dejavnikov, ki bi se običajno upoštevali pri poslovnih odločitvah podjetja v zasebni lasti, ki deluje v skladu z načeli tržnega gospodarstva v zadevni panogi ali industriji;

¹ Pojasniti je treba, da izraz „komercialne dejavnosti“ izključuje dejavnosti, ki jih opravlja podjetje, ki posluje na neprofitni podlagi ali na podlagi povračila stroškov.

- (c) „določiti“ pomeni vzpostaviti ali dovoliti monopol ali ga razširiti na dodatno blago ali storitve;
- (d) „pravni monopol“ pomeni subjekt, vključno s skupino subjektov ali vladno agencijo, ki je na upoštevнем trgu na ozemlju pogodbenice določen kot edini ponudnik ali kupec blaga ali storitev, ne vključuje pa subjekta, ki mu je bila dodeljena izključna pravica intelektualne lastnine zgolj zaradi take dodelitve;
- (e) „podjetje, ki so mu dodeljene posebne pravice ali privilegiji“¹, pomeni podjetje, javno ali zasebno, ki mu pogodbenica pravno ali dejansko dodeli posebne pravice ali privilegije; pogodbenica dodeli posebne pravice ali privilegije, ko določi ali omeji število podjetij, pooblaščenih za dobavo blaga ali storitev, na dve podjetji ali več, ob upoštevanju posebne sektorske ureditve, na podlagi katere je bila dodeljena pravica ali privilegij, ne da bi pri tem določila objektivna, sorazmerna in nediskriminatorna merila, s čimer bistveno vpliva na zmožnost katerega koli drugega podjetja, da dobavlja enako blago ali storitve na istem geografskem območju pod dejansko enakovrednimi pogoji;
- (f) „storitev, ki se opravlja pri izvajanju javnih pooblastil“ pomeni storitev, ki se opravlja pri izvajanju javnih pooblastil, kot so opredeljena v členu 1, pododstavek 3(b), GATS in v Prilogi o finančnih storitvah, če je to ustrezno, ter

¹ Pojasniti je treba, da izdaja licence omejenemu številu podjetij pri dodeljevanju omejenih virov v skladu z objektivnimi, sorazmernimi in nediskriminatornimi merili sama po sebi ni izključni ali posebni privilegij.

(g) „podjetje v državni lasti“ pomeni podjetje, ki je v lasti ali pod nadzorom pogodbenice¹.

ČLEN 22.3

Splošne določbe

Brez poseganja v pravice in obveznosti pogodbenice v skladu s tem poglavjem nobena določba tega poglavja pogodbenici ne preprečuje, da bi ustanovila ali ohranila podjetja v državni lasti, da bi določila ali ohranila monopole ali da bi podjetjem dodelila posebne pravice ali privilegije.

ČLEN 22.4

Nediskriminatorna obravnava in poslovni vidiki

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da vsako njeno podjetje v državni lasti, podjetje, ki so mu dodeljene posebne pravice ali privilegiji, in pravni monopol ob opravljanju komercialne dejavnosti:
 - (a) pri nakupu ali prodaji blaga ali storitev ravna v skladu s poslovnimi vidiki, razen pri izpolnjevanju nalog, ki se nanašajo na njeno pooblastilo za opravljanje javnih storitev in niso neskladne s pododstavkom (b) ali (c);

¹ Za določitev lastništva ali nadzora se za vsak primer posebej preučijo vsi ustrezni pravni in dejanski elementi.

(b) pri nakupu blaga ali storitev:

- (i) blagu ali storitvam, ki jih dobavi podjetje druge pogodbenice, zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo zagotovi podobnemu blagu ali podobnim storitvam, ki jih dobavijo podjetja pogodbenice, ter
- (ii) blagu ali storitvam, ki jih dobavi podjetje, ki je zajeto podjetje, kot je opredeljeno v členu 10.2(1), pododstavek (d), na ozemlju te pogodbenice zagotovi obravnavo, ki ni nič manj ugodna od obravnave, ki jo zagotovi podobnemu blagu ali podobnim storitvam, ki jih dobavijo podjetja na upoštevem trgu na ozemlju te pogodbenice, ki predstavljajo naložbe vlagateljev pogodbenice; ter

(c) pri prodaji blaga ali storitev:

- (i) zagotovi podjetju druge pogodbenice obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo zagotovi podjetjem pogodbenice, in
- (ii) podjetju, ki je zajeto podjetje, kot je opredeljeno v členu 10.2(1), pododstavek (d), na ozemlju te pogodbenice zagotovi obravnavo, ki ni nič manj ugodna od obravnave, ki jo zagotovi podjetjem na upoštevem trgu na ozemlju te pogodbenice, ki predstavljajo naložbe vlagateljev pogodbenice.

2. Odstavek 1 podjetjem v državni lasti, podjetjem, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, ali pravnim monopolom ne preprečuje:

- (a) nakupa ali dobave blaga ali storitev pod drugačnimi pogoji, vključno s pogoji glede cene, če so taki drugačni pogoji sprejeti v skladu s poslovnimi vidiki; ali
- (b) zavrnitve nakupa ali dobave blaga ali storitev, če je ta zavrnitev opravljena v skladu s poslovnimi vidiki.

ČLEN 22.5

Regulativni okvir

- 1. Pogodbenici po potrebi čim boljše uporabljata mednarodne standarde, tudi smernice OECD za upravljanje podjetij v državni lasti, kakor je primerno.
- 2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je kateri koli regulativni organ ali drug organ, ki opravlja regulativno nalogo in ga pogodbenica ustanovi ali ohranja:
 - (a) neodvisen od katerega koli podjetja, ki ga nadzoruje, in mu ni odgovoren, da se zagotovi učinkovitost regulativne funkcije, ter

(b) v podobnih okoliščinah nepristranski¹ do vseh podjetij, ki jih nadzoruje, vključno s podjetji v državni lasti, podjetji, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, in pravnimi monopoli².

3. Vsaka pogodbenica dosledno in nediskriminatorno uporablja svoje zakone in druge predpise za podjetja v državni lasti, podjetja, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, in pravne monopole.

ČLEN 22.6

Preglednost

1. Pogodbenica (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki je predložila zahtevo), ki ima razloge za domnevo, da so na njene interese v skladu s tem poglavjem negativno vplivale komercialne dejavnosti podjetja v državni lasti, podjetja, ki so mu dodeljene posebne pravice ali privilegiji, ali pravnega monopola druge pogodbenice, lahko od navedene druge pogodbenice (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki je prejela zahtevo) zahteva, naj v pisni obliki predloži informacije o komercialnih dejavnostih navedenega subjekta v zvezi z izvajanjem tega poglavja.

¹ Pojasniti je treba, da je treba nepristranskost, s katero regulativni organ izvaja regulativne funkcije, oceniti glede na splošni vzorec ali prakso tega regulativnega organa.

² Pojasniti je treba, da za tiste sektorje, za katere sta se pogodbenici v drugih poglavjih tega sporazuma dogovorili o posebnih obveznostih glede regulativnega organa, prevladajo ustrezne določbe navedenih drugih poglavij.

2. Pogodbenica, ki je predložila zahtevo, v zahtevo v skladu z odstavkom 1 vključi razlago, zakaj navedena pogodbenica meni, da dejavnosti subjekta lahko vplivajo na interese navedene pogodbenice v skladu s tem poglavjem, in navede, katere informacije iz odstavka 3 zahteva.
3. Pogodbenica, ki je prejela zahtevo, zagotovi naslednje informacije, kot je določeno v skladu z odstavkom 1:
- (a) lastništvo in strukture glasovalnih pravic subjekta z navedbo odstotka delnic, ki jih imajo skupaj pogodbenica, njena podjetja v državni lasti, podjetja, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, ali pravni monopoli, in odstotek glasovalnih pravic, ki jih imajo skupaj v subjektu;
 - (b) opis kakršnih koli posebnih delnic ali posebnih glasovalnih ali drugih pravic, ki jih imajo pogodbenica, njena podjetja v državni lasti, podjetja, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, ali pravni monopoli, če se te pravice razlikujejo od pravic, povezanih s splošnimi navadnimi delnicami subjekta;
 - (c) organizacijsko strukturo subjekta in sestavo njegovega upravnega odbora ali enakovrednega organa;

- (d) opis vladnih služb ali javnih organov, ki urejajo ali nadzirajo subjekt, opis zahtev za poročanje, ki mu jih nalagajo navedene službe ali javni organi, ter pravic in praks navedenih vladnih služb ali katerih koli javnih organov pri imenovanju, razrešitvi ali prejemkih vodstvenih delavcev in članov njegovega upravnega odbora ali drugega enakovrednega upravljalnega organa;
- (e) letni prihodek subjekta in bilančno vsoto v zadnjem triletnem obdobju, za katerega so na voljo podatki;
- (f) vse izjeme, imunitete in povezane ukrepe, od katerih ima subjekt koristi v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice, ki je prejela zahtevo, ter
- (g) kakršne koli dodatne informacije glede subjekta, ki so javno dostopne, vključno z letnimi računovodskimi poročili in revizijami s strani tretjih oseb.

4. Odstavki 1, 2 in 3 ne zahtevajo, da katera koli pogodbenica razkrije zaupne informacije, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z njenimi zakoni in drugimi predpisi, bi oviralo izvrševanje zakonodaje ali bilo kako drugače v nasprotju z javnim interesom ali bi vplivalo na upravičene poslovne interese določenih podjetij.

5. Če pogodbenica, ki je prejela zahtevo, nima na voljo zahtevanih informacij, pogodbenici, ki je predložila zahtevo, v pisni obliki navede razloge za to.

ČLEN 22.7

Priloga v zvezi s posamezno pogodbenico

1. Člen 22.4 se ne uporablja za neskladne dejavnosti podjetij v državni lasti ali pravnih monopolov, ki jih pogodbenica navede na seznamu iz Priloge 22 v skladu s pogoji seznama pogodbenice.
2. Svet za trgovino lahko na zahtevo katere koli pogodbenice sprejme sklep o spremembi Priloge 22 v skladu s členom 33.1(6) in v vsakem primeru preuči spremembe Priloge 22 v petih letih od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma.

POGLAVJE 23

POLITIKA KONKURENCE

ČLEN 23.1

Načela

Pogodbenici priznavata pomen svobodne in neizkrivljene konkurence na področju trgovini in naložb. Pogodbenici priznavata, da lahko protikonkurenčne prakse izkrivljajo pravilno delovanje trgov in spodkopljajo koristi liberalizacije trgovine.

ČLEN 23.2

Regulativni okvir

1. Vsaka pogodbenica ohrani ali sprejme konkurenčno pravo, ki se uporablja za vse gospodarske sektorje¹ in učinkovito obravnava naslednje prakse:
 - (a) sporazume med podjetji, sklepe podjetniških združenj in usklajena ravnanja, katerih cilj ali posledica je preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence;
 - (b) zlorabe prevladujočega položaja s strani enega ali več podjetij in
 - (c) združitve podjetij, ki znatno ovirajo učinkovito konkurenco, zlasti kot posledica ustvarjanja ali krepitev prevladujočega položaja.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da za vsa zasebna ali javna podjetja velja konkurenčno pravo iz odstavka 1.

¹ Pojasniti je treba, da se konkurenčno pravo v Evropski uniji uporablja za kmetijski sektor v skladu z Uredbo (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL L 347, 20.12.2013, str. 671).

3. Uporaba konkurenčnega prava vsake pogodbenice ne bi smela pravno ali dejansko ovirati izvajanja posebnih nalog v javnem interesu, dodeljenih zadevnim podjetjem. Izjeme od konkurenčnega prava pogodbenice bi morale biti omejene na naloge v javnem interesu, omejene na to, kar je nujno potrebno za dosego želenega cilja javne politike, in pregledne.

ČLEN 23.3

Izvajanje

1. Vsaka pogodbenica ohrani funkcionalno neodvisen organ, ki je pristojen ter ima ustrezna pooblastila in sredstva za popolno uporabo in učinkovito izvrševanje konkurenčnega prava iz člena 23.2.
2. Vsaka pogodbenica uporablja svoje konkurenčno pravo pregledno in nediskriminatorno ter pri tem upošteva načela poštenega postopka in pravico zadevnih podjetij do obrambe, ne glede na njihovo državljanstvo ali lastništvo.

ČLEN 23.4

Sodelovanje

1. Pogodbenici priznavata, da je spodbujanje sodelovanja pri zadevah v zvezi s politiko konkurence in njenim izvrševanjem v njunem skupnem interesu.

2. Za poenostavitev sodelovanja lahko organi pogodbenic, pristojni za konkurenco, izmenjujejo informacije v skladu s pravili o zaupnosti, določenimi v njihovih zakonih in drugih predpisih.

3. Organi pogodbenic, pristojni za konkurenco, si prizadevajo za usklajevanje ukrepov izvrševanja glede istih ali podobnih ravnanj ali primerov, kolikor je to mogoče in primerno.

ČLEN 23.5

Posvetovanja

1. Da bi se spodbudilo medsebojno razumevanje med pogodbenicama¹ ali obravnavale posebne zadeve v zvezi z razlago ali uporabo tega poglavja, pogodbenici na zahtevo katere koli od njiju takoj začneta posvetovanja o kateri koli zadevi, ki se nanaša na razlago ali uporabo tega poglavja. Pogodbenica, ki zahteva posvetovanje, po potrebi navede, kako zadeva vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama.

2. Za olajšanje posvetovanj iz odstavka 1 si vsaka pogodbenica prizadeva drugi pogodbenici zagotoviti zadevne nezaupne informacije.

¹ Za Evropsko unijo je sogovornik GD Evropske komisije za konkurenco.

ČLEN 23.6

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 31 se ne uporablja za to poglavje.

POGLAVJE 24

SUBVENCije

ČLEN 24.1

Načela

Pogodbenici priznavata, da se subvencije lahko dodelijo, če so potrebne za doseganje ciljev javne politike. Vendar pogodbenici priznavata, da lahko nekatere subvencije izkrivljajo pravilno delovanje trgov ter ogrozijo koristi liberalizacije trgovine in konkurence. Zato pogodbenica načeloma ne dodeli subvencij, če te negativno vplivajo ali bi lahko negativno vplivale na trgovino ali konkurenco med pogodbenicama.

ČLEN 24.2

Opredelitev pojmov in področje uporabe

1. V tem poglavju „subvencija“ pomeni ukrep, ki izpolnjuje pogoje iz člena 1.1 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih, ne glede na to, ali se odobri podjetju, ki dobavlja blago, ali podjetju, ki opravlja storitve¹.
2. To poglavje se uporablja za subvencije, ki so specifične v skladu s členom 2 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih.
3. To poglavje se uporablja za subvencije za vsa podjetja, vključno z zasebnimi in javnimi podjetji.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se za subvencije za podjetja, pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, uporabljajo pravila iz tega poglavja, kolikor uporaba navedenih pravil pravno ali dejansko ne ovira izvajanja posebnih nalog, ki so jim dodeljene. Dodeljene naloge so pregledne, vsaka omejitev ali odstopanje od uporabe pravil iz tega poglavja pa sta omejena na to, kar je potrebno za izvajanje dodeljenih nalog.

¹ Pojasniti je treba, da ta člen ne posega v izid prihodnjih razprav v STO ali povezanih večstranskih forumih o opredelitvi subvencij za storitve.

5. Člen 24.5 se ne uporablja za subvencije za blagovno menjavo iz Priloge 1 k Sporazumu o kmetijstvu.
6. Člena 24.5 in 24.6 se ne uporabljata za avdiovizualni sektor.
7. Člena 24.5 in 24.6 se ne uporabljata za subvencije, dodeljene za pomoč domorodnim ljudstvom in njihovim skupnostim pri gospodarskem razvoju¹. Take subvencije so ciljno usmerjene, sorazmerne in pregledne.
8. Člena 24.5 in 24.6 se ne uporabljata za subvencije, dodeljene za odpravo škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali drugi izredni pojavi.
9. Člen 24.5 se ne uporablja za subvencije, ki so dodeljene začasno kot odziv na izredne gospodarske razmere². Te subvencije so sorazmerne in ciljno usmerjene za odpravo izrednih razmer.

¹ Za namene tega odstavka so avtohtoni prebivalci in njihove skupnosti tisti, ki so opredeljeni v zakonodaji vsake pogodbenice. Za Evropsko unijo njena zakonodaja zajema zakonodajo Evropske unije in tudi zakonodaje vseh njenih držav članic.

² „Izredne gospodarske razmere“ pomenijo gospodarski dogodek, ki povzroči resne motnje v gospodarstvu pogodbenice. Za Evropsko unijo „gospodarstvo pogodbenice“ pomeni gospodarstvo Evropske unije ali ene ali več njenih držav članic.

10. Svet za trgovino lahko v skladu s členom 33.1(6), pododstavek (a), sprejme sklep o spremembi opredelitve pojma „subvencija“ iz odstavka 1 tega člena, kolikor se nanaša na podjetja, ki opravljajo storitve, z namenom vključitve izida prihodnjih razprav o tej zadevi v STO ali povezanih večstranskih forumih.

ČLEN 24.3

Povezava s Sporazumom o STO

To poglavje se uporablja brez poseganja v pravice in obveznosti pogodbenice iz člena XV GATS, člena XVI GATT 1994, Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih ter Sporazuma o kmetijstvu.

ČLEN 24.4

Preglednost

1. Vsaka pogodbenica v zvezi s subvencijo, ki jo je odobrila ali ohranila na svojem ozemlju, da na voljo naslednje informacije o:

(a) pravni podlagi in namenu subvencije;

- (b) obliki subvencije;
- (c) znesku subvencije ali proračunsko predvidenem znesku za subvencijo in
- (d) imenu prejemnika subvencije, če je mogoče.

2. Pogodbenica izpolni zahteve glede preglednosti iz odstavka 1 tega člena z:

- (a) uradnim obvestilom v skladu s členom 25 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih, če uradno obvestilo vključuje vse informacije iz odstavka 1 tega člena in se predloži vsaj vsaki dve leti;
- (b) uradnim obvestilom v skladu s členom 18 Sporazuma o kmetijstvu ali
- (c) objavo na javno dostopnem spletišču, ki jo zagotovi pogodbenica ali se zagotovi v njenem imenu, do 31. decembra koledarskega leta, ki sledi letu, v katerem je bila subvencija dodeljena ali ohranjena.

ČLEN 24.5

Posvetovanja

1. Če pogodbenica meni, da ima ali bi lahko imela subvencija, ki jo je dodelila druga pogodbenica, negativne učinke na njene trgovinske interese ali konkurenco, lahko zadevna pogodbenica (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki je predložila zahtevo) pisno izrazi svojo zaskrbljenost drugi pogodbenici (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena) in zahteva posvetovanja o tej zadevi. Taka zahteva vključuje razlago, kako subvencija negativno vpliva ali bi lahko negativno vplivala na trgovinske interese pogodbenice, ki je predložila zahtevo, ali na konkurenco.
2. Pogodbenica, ki je predložila zahtevo, lahko za namene odstavka 1 od pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, zahteva naslednje informacije o subvenciji:
 - (a) pravno podlago in cilje politike ali namen subvencije;
 - (b) obliki subvencije;
 - (c) datume in trajanje subvencije ter morebitne druge roke v zvezi z njo;
 - (d) zahteve glede upravičenosti do subvencije;
 - (e) skupni znesek ali letni proračunsko predvideni znesek za subvencijo;

(f) ime prejemnika subvencije, če je mogoče, ter

(g) vse druge informacije, s katerimi je mogoče oceniti negativni vpliv subvencije.

3. Pogodbenica, ki se odzove na zahtevo, zagotovi informacije, zahtevane v skladu z odstavkom 2, v pisni obliki najpozneje 60 dni od datuma prejema zahteve.

4. Če pogodbenica, ki se odzove na zahtevo, v celoti ali delno ne zagotovi informacij, zahtevanih v skladu z odstavkoma 2 in 3, pisno pojasni razloge za to.

5. Če pogodbenica, ki je predložila zahtevo, po prejemu zahtevanih informacij in po posvetovanjih meni, da ima ali bi lahko imela zadevna subvencija pomemben negativen vpliv na njene trgovinske interese ali konkurenco, si pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, po najboljših močeh prizadeva za odpravo ali zmanjšanje teh vplivov.

ČLEN 24.6

Subvencije, za katere veljajo pogoji

1. Pri dodeljevanju naslednjih subvencij vsaka pogodbenica uporablja naslednje pogoje:
 - (a) v zvezi s subvencijami, pri katerih je vlada neposredno ali posredno porok za dolgove ali obveznosti nekaterih podjetij, da kritje dolgov in obveznosti ni neomejeno glede na znesek teh dolgov in obveznosti ali da trajanje odgovornosti vlade ni neomejeno, ter
 - (b) v zvezi s subvencijami za insolventna podjetja ali podjetja v težavah (kot so posojila in jamstva, denarne subvencije, kapitalske injekcije, zagotavljanje sredstev pod tržnimi cenami in davčne oprostitve), ki trajajo več kot eno leto, da je bil pripravljen verodostojen načrt prestrukturiranja, ki temelji na realnih predpostavkah, da se v razumnem roku zagotovi dolgoročna sposobnost preživetja insolventnih podjetij ali podjetij v težavah, pri čemer podjetja, razen malih in srednjih podjetij, sama prispevajo k stroškom prestrukturiranja.
2. Odstavek 1, pododstavek (b), se ne uporablja za subvencije, dodeljene podjetjem kot začasna likvidnostna podpora v obliki jamstev za posojila ali posojil, omejenih na znesek, potreben zgolj za ohranitev poslovanja podjetja v težavah za čas, potreben za sprejetje načrta prestrukturiranja ali likvidacije.

3. Ta člen se uporablja samo za subvencije, ki negativno vplivajo ali bi lahko negativno vplivale na trgovino in konkurenco druge pogodbenice.

4. Ta člen se ne uporablja za subvencije:

(a) dodeljene za zagotavljanje pravilnega izstopa podjetja s trga ali

(b) katerih kumulativni zneski ali proračuni v treh zaporednih letih znašajo manj kot 170 000 posebnih pravic črpanja na podjetje.

ČLEN 24.7

Uporaba subvencij

Vsaka pogodbenica zagotovi, da podjetja uporabljajo subvencije samo za izrecno opredeljen cilj politike, za katerega so bile dodeljene¹.

¹ Pojasniti je treba, da se šteje, da je obveznost izpolnjena, če pogodbenica v ta namen vzpostavi ustrezne zakonodajne okvire in upravne postopke.

ČLEN 24.8

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 31 se ne uporablja za člen 24.5(5).

ČLEN 24.9

Zaupnost

1. Pri izmenjavi informacij na podlagi tega poglavja pogodbenici upoštevata omejitve, ki jih nalaga njuna zakonodaja v zvezi s poklicno in poslovno skrivnostjo, ter zagotovita varstvo poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih informacij.
2. Če pogodbenica sporoči informacije v skladu s tem poglavjem, pogodbenica, ki jih prejme, ohrani njihovo zaupnost.

POGLAVJE 25

INTELEKTUALNA LASTNINA

ODDELEK A

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 25.1

Cilji

1. Cilji tega poglavja so:
 - (a) olajšati proizvodnjo in trženje inovativnih in ustvarjalnih izdelkov in storitev med pogodbenicama ter s tem prispevati k bolj trajnostnemu in vključujočemu gospodarstvu za pogodbenici;
 - (b) olajšati in urejati trgovino med pogodbenicama ter zmanjšati izkrivljanja in ovire za to trgovino ter

(c) doseči ustrezno in učinkovito raven varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine.

2. Cilji iz člena 7 Sporazuma TRIPS se smiselno uporabljajo za to poglavje.

ČLEN 25.2

Področje uporabe

1. Vsaka pogodbenica izpolnjuje svoje zaveze iz mednarodnih pogodb na področju intelektualne lastnine, katerih pogodbenica je, vključno s Sporazumom TRIPS.
2. To poglavje dopolnjuje in podrobneje opredeljuje pravice in obveznosti vsake pogodbenice v skladu s Sporazumom TRIPS ter drugimi mednarodnimi pogodbami na področju intelektualne lastnine.
3. Nobena določba v tem poglavju pogodbenici ne preprečuje, da bi uporabila določbe svoje zakonodaje, ki uvajajo višje standarde za varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, če so te določbe združljive s tem poglavjem. Vsaka pogodbenica lahko sama določi ustrezno metodo izvajanja tega poglavja v okviru svojega pravnega sistema in prakse.

ČLEN 25.3

Načela

1. Načela iz člena 8 Sporazuma TRIPS se smiselno uporabljajo za to poglavje.
2. Pogodbenici ob upoštevanju temeljnih ciljev javne politike domačih sistemov priznavata potrebo po:
 - (a) spodbujanju inovacij in ustvarjalnosti ter
 - (b) olajšanju širjenja informacij, znanja, tehnologije, kulture in umetnosti

prek svojih sistemov intelektualne lastnine, ob upoštevanju načel preglednosti in interesov zadevnih deležnikov, vključno z imetniki pravic, uporabniki in širšo javnostjo.

ČLEN 25.4

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in prilogah 25-A, 25-B in 25-C:

- (a) „Bernska konvencija“ pomeni Bernsko konvencijo za varstvo književnih in umetniških del, ki je bila sklenjena 9. septembra 1886 v Bernu in kakor je bila spremenjena 28. septembra 1979;
- (b) „intelektualna lastnina“ pomeni vse kategorije pravic intelektualne lastnine, ki so zajete v oddelku B, pododdelki 1 do 7, tega poglavja ali delu II, oddelki 1 do 7, Sporazuma TRIPS; varstvo intelektualne lastnine vključuje varstvo pred nelojalno konkurenco v skladu s členom 10a Pariške konvencije;
- (b) „Pariška konvencija“ pomeni Pariško konvencijo za varstvo industrijske lastnine z dne 20. marca 1883, kakor je bila nazadnje revidirana 14. julija 1967 v Stockholmu in spremenjena 28. septembra 1979;
- (c) „Rimska konvencija“ pomeni Mednarodno konvencijo za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij, sklenjeno 26. oktobra 1961 v Rimu, in

(d) „WIPO“ pomeni Svetovno organizacijo za intelektualno lastnino.

ČLEN 25.5

Nacionalna obravnava

1. Vsaka pogodbenica v zvezi z vsemi kategorijami pravic intelektualne lastnine iz tega poglavja zagotovi državljanom druge pogodbenice obravnavo, ki ni manj ugodna od tiste, ki jo zagotavlja svojim državljanom v zvezi z varstvom¹ pravic intelektualne lastnine, ob upoštevanju izjem, že določenih v Pariški konvenciji, Bernski konvenciji, Rimski konvenciji ali Pogodbi o intelektualni lastnini na področju integriranih vezij, sklenjeni 26. maja 1989 v Washingtonu, in Pogodbi WIPO o izvedbah in fonogramih (v nadaljnjem besedilu: Pogodba WPPT), sklenjeni 20. decembra 1996 v Ženevi. Za izvajalce, proizvajalce fonogramov in radiodifuzne organizacije se ta obveznost nanaša samo na pravice iz tega poglavja.

¹ V tem odstavku izraz „varstvo“ vključuje zadeve, ki vplivajo na razpoložljivost, pridobitev, obseg, ohranjanje in izvrševanje pravic intelektualne lastnine, kakor tudi zadeve, ki vplivajo na uporabo pravic intelektualne lastnine, ki jih posebej obravnava to poglavje. Poleg tega izraz „varstvo“ v tem odstavku vključuje tudi ukrepe za preprečitev izogibanja veljavnim tehnološkim ukrepom in ukrepom v zvezi s podatki za upravljanje pravic.

2. Pogodbenica lahko pri svojih sodnih in upravnih postopkih uporabi izjeme, dovoljene v skladu z odstavkom 1, vključno z zahtevo, da državljan druge pogodbenice določi naslov za vročanje na njenem ozemlju ali da imenuje zastopnika na njenem ozemlju, če:

(a) je tako odstopanje potrebno, da se zagotovi skladnost z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice, ki niso neskladni s tem poglavjem, in

(b) se tako odstopanje ne uporablja na način, ki bi pomenil prikrito omejevanje trgovine.

3. Odstavek 1 se ne uporablja za postopke, določene v večstranskih sporazumih, sklenjenih pod okriljem WIPO v zvezi s pridobitvijo ali ohranitvijo pravic intelektualne lastnine.

ČLEN 25.6

Intelektualna lastnina in javno zdravje

1. Pogodbenici priznavata pomen Deklaracije o Sporazumu TRIPS in javnem zdravju, ki je bila sprejeta 14. novembra 2001 na ministrski konferenci STO v Dohi (v nadaljnjem besedilu: Deklaracija iz Dohe). Pri razlagi in izvajanju pravic in obveznosti iz tega poglavja zagotovita skladnost z Deklaracijo iz Dohe.

2. Vsaka pogodbenica izvaja člen 31a Sporazuma TRIPS ter Prilogo k Sporazumu TRIPS in Dodatek k Prilogi k Sporazumu TRIPS, ki je začel veljati 23. januarja 2017.

ČLEN 25.7

Izčrpanje

Nobena določba tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje, da določi, ali in pod katerimi pogoji se v skladu z njenim pravnim sistemom uporablja izčrpanje pravic intelektualne lastnine.

ODDELEK B

STANDARDI GLEDE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE

PODODDELEK 1

AVTORSKE IN SORODNE PRAVICE

ČLEN 25.8

Mednarodni sporazumi

1. Vsaka pogodbenica potrjuje svojo zavezanost instrumentom v nadaljevanju in jih izpolnjuje:
 - (a) Bernska konvencija;
 - (b) Rimska konvencija;
 - (c) Pogodba Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o avtorski pravici (WCT), sklenjena 20. decembra 1996 v Ženevi;

- (d) Pogodbe WPPT; in
 - (e) Marakeška pogodba o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, sklenjena 27. junija 2013 v Marakešu.
2. Vsaka pogodbenica si čim bolj prizadeva za ratifikacijo Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah, sprejete 24. junija 2012 v Pekingu, ali pristop k njej.

ČLEN 25.9

Avtorji

Vsaka pogodbenica avtorjem zagotovi izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo:

- (a) neposredno ali posredno, začasno ali stalno reprodukcijo dela ali celote njihovih del na kakršen koli način in v kakršni koli obliki;
- (b) kakršno koli distribucijo izvirnikov ali kopij njihovih del javnosti s prodajo ali drugače;

- (c) kakršno koli predvajanje njihovih del javnosti, žično ali brezžično, vključno z objavo njihovih del v javnosti na tak način, da imajo posamezniki do njih dostop na kraju in v času, ki si ju sami izberejo, in
- (d) komercialno dajanje izvirnikov ali kopij njihovih računalniških programov ali kinematografskih del v najem javnosti.

ČLEN 25.10

Izvajalci

Vsaka pogodbenica izvajalcem zagotovi izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo:

- (a) snemanje¹ njihovih izvedb;
- (b) neposredno ali posredno, začasno ali stalno reprodukcijo dela ali celote posnetkov njihovih izvedb na kakršen koli način in v kakršni koli obliki;
- (c) distribucijo posnetkov njihovih izvedb javnosti s prodajo ali drugače;

¹ „Posnetek“ pomeni vključitev zvokov ali njihovih zapisov na nosilec, s katerega se ti lahko zaznajo, reproducirajo ali priobčujejo s pomočjo naprave.

- (d) dajanje na voljo javnosti posnetkov njihovih izvedb, po žici ali brezžično, na način, ki omogoča posameznikom dostop do njih s kraja in v času, ki si ju sami izberejo; ter
- (e) brezžično radiodifuzno oddajanje in predvajanje javnosti njihovih izvedb, razen kadar je izvedba že radiodifuzno oddajana izvedba ali kadar je narejena iz posnetka.

ČLEN 25.11

Proizvajalci fonogramov

Vsaka pogodbenica proizvajalcem fonogramov zagotovi izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo:

- (a) neposredno ali posredno, začasno ali stalno reprodukcijo dela ali celote njihovih fonogramov na kakršen koli način in v kakršni koli obliki;
- (b) distribucijo njihovih fonogramov in primerkov fonogramov javnosti s prodajo ali drugim prenosom lastništva;

- (c) dajanje na voljo javnosti njihovih fonogramov, po žici ali brezžično, na način, ki omogoča posameznikom dostop do njih s kraja in v času, ki si ju sami izberejo, in
- (d) komercialno dajanje njihovih fonogramov v najem javnosti.

ČLEN 25.12

Radiodifuzne organizacije

Vsaka pogodbenica radiodifuznim organizacijam zagotovi izključno pravico, da odobrijo ali prepovejo:

- (a) snemanje njihovih oddaj, ki se oddajajo brezžično;
- (b) neposredno ali posredno, začasno ali trajno reproduciranje dela ali celote posnetkov njihovih oddaj, ki se oddajajo brezžično, na kakršen koli način in v kakršni koli obliki, ter
- (c) ponoven brezžični prenos svojih oddaj in njihovo predvajanje v javnosti¹, če to predvajanje poteka na javnih mestih ob plačilu vstopnine.

¹ Pojasniti je treba, da nobena določba v tem odstavku pogodbenici ne preprečuje, da v skladu s členom 13(d) Rimske konvencije določi pogoje, pod katerimi se ta pravica lahko uveljavlja.

ČLEN 25.13

Radiodifuzno oddajanje in predvajanje fonogramov, objavljenih v komercialne namene, v javnosti¹

1. Vsaka pogodbenica izvajalcem in proizvajalcem fonogramov zagotovi pravico do primerne enkratnega nadomestila, ki jim ga poravnava uporabnik, če se fonogram, objavljen v komercialne namene, ali reprodukcija takega fonograma uporablja za radiodifuzijo ali predvajanje javnosti².
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se primerno enkratno nadomestilo iz odstavka 1 razdeli med zadevne izvajalce in proizvajalce fonogramov. Vsaka pogodbenica lahko sprejme zakonodajo, s katero v primeru odsotnosti dogovora med izvajalci in proizvajalci fonogramov določi pogoje, v skladu s katerimi si izvajalci in proizvajalci fonogramov delijo tako primerno enkratno nadomestilo.

¹ Vsaka pogodbenica lahko izvajalcem in proizvajalcem fonogramov podeli večje pravice v zvezi z radiodifuznim oddajanjem in predvajanjem fonogramov, objavljenih v komercialne namene, v javnosti.

² Za namene tega člena „predvajanje javnosti“ ne vključuje objave fonograma v javnosti žično ali brezžično na tak način, da imajo posamezniki javnosti do fonograma dostop na kraju in v času, ki si ju sami izberejo.

ČLEN 25.14

Trajanje varstva

1. Pravice avtorja dela trajajo za čas avtorjevega življenja in najmanj 70 let po avtorjevi smrti, ne glede na to, kdaj je bilo delo zakonito dano na voljo javnosti¹.
2. Kadar je delo ustvarilo več avtorjev, se trajanje varstva iz odstavka 1 računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji.
3. Trajanje varstva anonimnih ali psevdonimnih del traja najmanj 70 let po zakoniti objavi dela v javnosti. Če pa psevdonim, ki ga avtor uporablja, ne dopušča dvomov o njegovi identiteti ali če avtor razkrije svojo identiteto v obdobju iz prvega stavka, traja varstvo v skladu z odstavkom 1.
4. Trajanje varstva kinematografskih ali avdiovizualnih del preneha najmanj 70 let po datumu smrti soavtorja, ki je umrl zadnji. Osebe, ki se štejejo za avtorje kinematografskega ali avdiovizualnega dela, se določijo v zakonih in drugih predpisih pogodbenic.

¹ Če pogodbenica določi posebno trajanje varstva v primerih, ko je za imetnika pravice določena pravna oseba, traja varstvo najmanj 70 let po tem, ko je delo zakonito dano na voljo javnosti.

5. Obdobje veljavnosti pravic radiodifuznih organizacij preneha 50 let po prvem oddajanju programov.
6. Pravice izvajalcev trajajo najmanj 50 let od datuma posnetka izvedbe, vendar:
- (a) če je posnetek izvedbe zakonito objavljen ali, če tako določi pogodbenica, zakonito priobčen javnosti v obdobju 50 let iz tega odstavka, se trajanje varstva izračuna od datuma prve take objave ali, če tako določi pogodbenica, prve take priobčitve javnosti. Če pogodbenica predvidi obe možnosti, se trajanje varstva izračuna od dogodka, ki nastopi prej, ter
 - (b) če je posnetek izvedbe na fonogramu zakonito objavljen ali, če tako določa pogodbenica, zakonito priobčen javnosti v obdobju 50 let iz tega odstavka, trajanje varstva preneha najmanj 70 let po datumu prve take objave ali, če tako določa pogodbenica, prve take priobčitve javnosti. Če pogodbenica predvidi obe možnosti, se trajanje varstva izračuna od dogodka, ki nastopi prej.

7. Pravice proizvajalca fonogramov trajajo najmanj 50 let, odkar je bil posnetek narejen. Če pa je bil v tem obdobju fonogram zakonito objavljen ali, če tako določa pogodbenica, zakonito priobčen javnosti, trajajo take pravice najmanj 70 let po datumu prve take objave ali, če tako določa pogodbenica, prve take priobčitve javnosti. Pogodbenici lahko sprejmeta ali ohranita učinkovite ukrepe za zagotovitev, da se dobiček, ustvarjen v 20 letih varstva, po 50 letih pravično razdeli med izvajalce in proizvajalce fonogramov.

ČLEN 25.15

Sledna pravica

1. Vsaka pogodbenica v korist avtorja izvirnega grafičnega ali likovnega umetniškega dela določi „sledno pravico“, ki je opredeljena kot neodtujljiva pravica, ki se ji ni mogoče odpovedati, niti vnaprej, v skladu s katero avtor ob vsaki nadaljnji prodaji dela prejme nadomestilo, ki temelji na prodajni ceni, po tem ko je avtor prvič prenesel delo¹.
2. Sledna pravica iz odstavka 1 se uporablja za vse nadaljnje prodaje, v katere so kot prodajalci, kupci ali posredniki vključeni strokovnjaki na umetniškem trgu, kot so prodajni saloni, umetniške galerije in drugi poklicni trgovci z umetninami.

¹ Ne glede na ta člen se za Čile v zvezi z izračunom licenčnin lahko še naprej uporablja prvi odstavek člena 36 zakona št. 17.366 z dne 28. avgusta 1970, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 21.045 z dne 13. oktobra 2017.

3. Vsaka pogodbenica lahko določi, da se sledna pravica iz odstavka 1 ne uporablja pri nadaljnjih prodajah, če je prodajalec dobil delo neposredno od avtorja manj kot tri leta pred ponovno prodajo in če prodajna cena ne presega določenega minimalnega zneska.

ČLEN 25.16

Kolektivno upravljanje pravic

1. Pogodbenici spodbujata sodelovanje med svojimi organizacijami za kolektivno upravljanje pravic z namenom spodbujanja dostopnosti del in drugih zaščitenih vsebin na ozemlju pogodbenic ter prenosa prihodka iz pravic zaradi uporabe takih del ali drugih zaščitenih vsebin med njunimi organizacijami za kolektivno upravljanje pravic.
2. Pogodbenici spodbujata preglednost organizacij za kolektivno upravljanje pravic, zlasti kar zadeva pobrane prihodke iz pravic, odbitke, ki jih uporabljajo za pobrane prihodke iz pravic, uporabo pobranih prihodkov iz pravic, politiko distribucije in njihov repertoar.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se organizacije za kolektivno upravljanje pravic s sedežem na njenem ozemlju, ki zastopajo drugo organizacijo za kolektivno upravljanje pravic s sedežem na ozemlju druge pogodbenice na podlagi sporazuma o zastopanju, spodbujajo k točnemu, rednemu in skrbnemu plačevanju zneskov, ki jih dolgujejo zastopani organizaciji, ter zastopani organizaciji zagotavljajo informacije o znesku prihodkov iz pravic, pobranih v njenem imenu, ter morebitnih odbitkih na te prihodke iz pravic.

ČLEN 25.17

Omejitve in izjeme

Vsaka pogodbenica omejitve ali izjeme od pravic iz členov 25.9 do 25.13 zagotovi le v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z normalnim izkoriščanjem dela ali druge vsebine in ne vplivajo nerazumno na zakonite interese imetnika pravic.

ČLEN 25.18

Varstvo tehnoloških ukrepov

1. Vsaka pogodbenica zagotovi ustrezno pravno varstvo proti izogibanju veljavnim tehnološkim ukrepom, kadar se oseba, ki se tem ukrepom izogiba, tega zaveda ali če obstajajo utemeljeni razlogi, da se oseba tega zaveda.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi ustrezno pravno varstvo proti izdelavi, uvozu, distribuciji, prodaji, najemu, oglaševanju za prodajo ali najem ali posedovanju za komercialne namene naprav, izdelkov ali komponent oziroma izvajanju storitev, ki:
 - (a) se promovirajo, oglašujejo ali tržijo z namenom izoginitve veljavnim tehnološkim ukrepom;

- (b) so le majhnega komercialnega pomena ali imajo le majhno uporabo razen izogitve veljavnim tehnološkim ukrepom ali
- (c) se oblikujejo, producirajo, priredijo ali izvajajo za namene omogočanja ali olajševanja izogibanja veljavnim tehnološkim ukrepom.

3. V tem pododdelku izraz „tehnološki ukrep“ pomeni vsako tehnologijo, napravo ali komponento, ki je ob običajnemu obratovanju namenjena preprečevanju ali omejevanju dejanj v zvezi z deli ali drugimi vsebinami¹, ki jih ni dovolil imetnik avtorske ali katerih koli sorodnih pravic, kot je določeno v zakonodaji pogodbenice. Tehnološki ukrepi se štejejo za veljavne, če uporabo zaščenega dela ali drugih vsebin nadzorujejo imetniki pravice z nadzorom dostopa ali varnostnim postopkom, kot so kodiranje, šifriranje ali drugo preoblikovanje dela oziroma vsebine, ali z mehanizmom za nadzor kopiranja, ki doseže cilj varstva.

4. Ne glede na pravno varstvo, predvideno v odstavku 1 tega člena, lahko vsaka pogodbenica, če imetniki pravice ne sprejmejo prostovoljnih ukrepov, po potrebi sprejme primerne ukrepe za zagotovitev, da ustrezno pravno varstvo pred izogibanjem veljavnim tehnološkim ukrepom v skladu s tem členom upravičencem do izjem ali omejitev, določenih na podlagi člena 25.17, ne preprečuje uveljavljanja takih izjem ali omejitev.

¹ Pojasniti je treba, da se „dela ali druge vsebine“ v tem stavku ne uporabljajo za dela ali druge vsebine, za katere je trajanje varstva prenehalo.

ČLEN 25.19

Obveznosti glede podatkov za upravljanje s pravicami

1. Vsaka pogodbenica zagotovi ustrezno pravno varstvo proti vsaki osebi, ki zavestno nepooblaščno stori katero koli od naslednjih dejanj, če se taka oseba zaveda oziroma če obstaja utemeljen razlog, da se zaveda, da s takim ravnanjem povzroča, omogoča, olajšuje ali prikriva kršitev avtorskih ali sorodnih pravic, kot določajo zakoni te pogodbenice:
 - (a) odstrani ali spremeni kateri koli elektronski podatek za upravljanje s pravicami in
 - (b) distribuira, uvaža za distribucijo, oddaja, priobči javnosti ali objavi v javnosti dela ali druge vsebine, varovane v skladu s tem pododdelkom, s katerih so bili nepooblaščno odstranjeni ali na katerih so bili nepooblaščno spremenjeni elektronski podatki za upravljanje pravic.
2. V tem členu izraz „podatki za upravljanje s pravicami“ pomeni vse podatke, ki jih predloži imetnik pravice in ki opredeljujejo delo ali druge vsebine iz tega člena, avtorja ali katerega koli drugega imetnika pravice, ali podatke o pogojih uporabe dela ali druge vsebine oziroma kakršne koli številke ali kode, ki predstavljajo take podatke.
3. Odstavek 2 se uporablja, če je kateri koli od teh podatkov povezan s kopijo dela ali drugih vsebin iz tega člena ali pa se zdi, da je povezan s priobčitvijo teh del ali vsebin javnosti.

PODODDELEK 2

BLAGOVNE ZNAMKE

ČLEN 25.20

Mednarodni sporazumi

Vsaka pogodbenica:

- (a) izpolnjuje Protokol k Madridskemu sporazumu o mednarodnem registriranju znamk, sprejet 27. junija 1989 v Madridu, kakor je bil spremenjen 12. novembra 2007,
- (b) izpolnjuje Pogodbo o pravu znamk, sklenjeno 27. oktobra 1994 v Ženevi, ter Niški aranžma o mednarodni klasifikaciji proizvodov in storitev zaradi registracije znamk, sklenjen 15. junija 1957, kakor je bil spremenjen 28. septembra 1979, ter
- (c) si po najboljših močeh prizadeva pristopiti k Singapurski pogodbi o pravu blagovnih znamk, sklenjeni 27. marca 2006 v Singapurju.

ČLEN 25.21

Pravice iz blagovne znamke

Vsaka pogodbenica določi, da ima lastnik registrirane blagovne znamke izključno pravico, da tretjim osebam, ki nimajo soglasja lastnika, prepreči, da bi v gospodarskem prometu uporabljale enake ali podobne znake tistim, za katere je blagovna znamka registrirana, če bi taka uporaba povzročila verjetnost zmede. V primeru uporabe enakega znaka za enako blago ali storitve se domneva verjetnost zmede.

ČLEN 25.22

Postopek registracije

1. Vsaka pogodbenica zagotovi sistem registracije blagovnih znamk, v okviru katerega se vsak dokončen negativen sklep, ki ga sprejme ustrezen urad za blagovne znamke, vključno z delno zavrnitvijo registracije, ustrezno utemelji in pisno posreduje zadevni strani.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi možnost, da lahko tretje osebe nasprotujejo vlogam za blagovne znamke ali, kjer je to primerno v skladu z njeno zakonodajo, registracijam blagovnih znamk. Taki postopki nasprotovanja so kontradiktorni.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi javno dostopno elektronsko podatkovno zbirko vlog za blagovne znamke in registracij blagovnih znamk.

ČLEN 25.23

Znane blagovne znamke

Za namene varstva znanih blagovnih znamk iz člena 6a Pariške konvencije ter člena 16(2) in (3) Sporazuma TRIPS pogodbenici potrjujeta pomen Skupnega priporočila glede predpisov o zaščiti znanih znamk (Joint Recommendation Concerning Provisions on the Protection of Well-Known Marks), ki sta ga sprejeli Skupščina Pariške unije za varstvo industrijske lastnine in Generalna skupščina WIPO na štiriintridesetem krogu sej skupščin držav članic WIPO, ki je potekal od 20. do 29. septembra 1999.

ČLEN 25.24

Izjeme glede pravic iz blagovne znamke

1. Vsaka pogodbenica:
 - (a) zagotovi pravično uporabo opisnih izrazov kot omejene izjeme glede pravic iz blagovnih znamk in

(b) lahko določi druge omejene izjeme.

2. Odstavek 1 se uporablja pod pogojem, da izjeme upoštevajo zakonite interese lastnikov blagovnih znamk in tretjih oseb.

3. Blagovna znamka imetniku ne daje pravice, da v poteku trgovine tretji osebi prepove uporabo naslednjega:

(a) njihovega imena ali naslova;

(b) označb v zvezi z vrsto, kakovostjo, količino, predvidenim namenom, vrednostjo, geografskim poreklom in časom proizvodnje blaga ali opravljanja storitev ali v zvezi z drugimi značilnostmi blaga ali storitev ali

(c) blagovne znamke, če je treba navesti namen uporabe blaga ali storitev, zlasti kot dodatkov ali rezervnih delov.

4. Odstavek 2 se uporablja, če je uporaba s strani tretje osebe v skladu s poštenimi praksami v industrijskih ali gospodarskih zadevah¹.

¹ Druga možnost je, da lahko pogodbenica tako uporabo izvede pod pogojem, da ni zavajajoča ali da ne povzroča zmede med ustreznim delom javnosti.

5. Pogodbenica lahko določi, da blagovna znamka imetniku ne daje pravice, da tretji osebi pri trgovanju prepove uporabo prejšnje pravice, ki velja le na določenem področju, če je ta pravica priznana v zakonodaji zadevne pogodbenice in znotraj meja ozemlja, na katerem je priznana.

ČLEN 25.25

Razlogi za razveljavitev

1. Vsaka pogodbenica določi, da se blagovna znamka razveljavi, če se v neprekinjenem obdobju petih let na zadevnem ozemlju ni dejansko uporabljala za blago ali storitve, za katere je registrirana, in za neuporabo ne obstajajo upravičeni razlogi. Vendar pa lahko pogodbenica določi, da nihče ne more zahtevati, naj se imetnikove pravice glede blagovne znamke razveljavijo, če je v intervalu med iztekom petletnega obdobja in vložitvijo vloge za razveljavitev prišlo do začetka ali ponovnega začetka dejanske uporabe blagovne znamke. Začetek ali ponovni začetek uporabe v trimesečnem obdobju pred vložitvijo zahteve za razveljavitev, do katerega ni prišlo pred iztekom neprekinjenega obdobja petih let neuporabe, pa se ne upošteva, če do priprav na začetek ali ponovni začetek pride šele potem, ko imetnik ugotovi, da se lahko vloži zahteva za razveljavitev.

2. Blagovna znamka se lahko razveljavi tudi, če po datumu registracije zaradi dejanj ali nedejanj imetnika v gospodarskem prometu postane splošno ime za blago ali storitev, za katera je registrirana¹.

ČLEN 25.26

Vloge v slabi veri

Blagovna znamka se lahko razglasi za neveljavno, kadar vložnik vlogo za registracijo blagovne znamke vloži v slabi veri. Vsaka pogodbenica lahko določi tudi, da se taka blagovna znamka ne registrira.

¹ Blagovna znamka se lahko razveljavi tudi, če po datumu registracije zaradi uporabe s strani imetnika blagovne znamke ali z njegovim soglasjem glede blaga ali storitev, za katera je registrirana, blagovna znamka lahko zavaja javnost, zlasti glede narave, kakovosti ali geografskega porekla tega blaga ali storitev.

PODODDELEK 3

MODEL¹

ČLEN 25.27

Mednarodni sporazumi

Vsaka pogodbenica si po najboljših močeh prizadeva za pristop k Ženevskemu aktu Haaškega sporazuma o mednarodni registraciji modelov, sprejetemu 2. julija 1999 v Ženevi.

ČLEN 25.28

Varstvo registriranih modelov²

1. Vsaka pogodbenica zagotovi varstvo neodvisno ustvarjenih modelov, ki so novi ali izvirni³. To varstvo se zagotovi z registracijo, njegovemu imetniku pa zagotovi izključne pravice v skladu z določbami tega člena.

¹ Sklicevanja na modele v tem poglavju so sklicevanja na registrirane industrijske modele.

² Unija podeli varstvo tudi neregistriranemu modelu, če izpolnjuje zahteve Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti (UL EU L 3, 5.1.2002, str.1).

³ Pogodbenica lahko v svoji zakonodaji določi, da se lahko zahteva tudi individualna narava modelov. Evropska unija meni, da ima model individualno naravo, če se splošni vtis, ki ga ustvari pri obveščenem uporabniku, razlikuje od splošnega vtisa, ki ga pri takem uporabniku ustvari kateri koli model, dan na voljo javnosti.

2. Imetnik registriranega industrijskega modela ima pravico, da tretjim osebam, ki nimajo njegove privolitve, prepreči vsaj izdelavo, prodajo, uvoz in izvoz izdelka, ki nosi ali vsebuje zavarovani model, ali uporabo izdelkov, ki nosijo ali vsebujejo zavarovani model, če se to izvaja v komercialne namene, neupravičeno vpliva na normalno uporabo modela ali ni združljivo s pošteno trgovinsko prakso.
3. Za modele, uporabljene na izdelku, ki je sestavni del kompleksnega izdelka, ali vgrajene vanj, šteje, da so novi in izvirni le v naslednjih primerih:
- (a) če sestavni del, potem ko je vgrajen v kompleksni izdelek, ob normalni uporabi izdelka ostane viden in
 - (b) če vidne značilnosti sestavnega dela iz pododstavka (a) same po sebi izpolnjujejo zahteve glede novosti ali izvirnosti.
4. V odstavku 3, pododstavek (a), „normalna uporaba“ pomeni uporabo pri končnem uporabniku, ki izključuje vzdrževanje, servisiranje ali popravilo.

ČLEN 25.29

Obdobje varstva

Obdobje varstva, ki je na voljo, znaša vsaj 15 let od datuma vložitve vloge.

ČLEN 25.30

Izjeme in izključitve

1. Vsaka pogodbenica lahko določi omejene izjeme pri varstvu modelov, če take izjeme niso v nerazumnem nasprotju z običajno uporabo zaščiteneh modelov in ne posegajo nerazumno v zakonite interese imetnika zaščenega modela, ob upoštevanju pravnih interesov tretjih oseb.
2. Varstvo se ne razširja na modele, ki jih v osnovi narekujejo tehnični ali funkcionalni vidiki.

3. Model ne izvira iz pojavne oblike izdelka, ki mora biti nujno reproducirana v natančni obliki in dimenzijah, da bi bilo mogoče izdelek, v katerega je model vgrajen ali na katerem se uporablja, mehansko povezati z drugim izdelkom ali ga namestiti vanj, okoli njega ali ob njega, tako da lahko vsak izdelek opravlja svojo funkcijo.

4. Z odstopanjem od odstavka 3 lahko model predstavlja model, namenjen omogočanju večkratnega sestavljanja ali povezovanja medsebojno zamenljivih izdelkov v modularnem sistemu.

ČLEN 25.31

Povezava z avtorsko pravico

Model je upravičen tudi do varstva na podlagi avtorskega prava pogodbenice od datuma, ko je bil ustvarjen ali določen v kateri koli obliki. Vsaka pogodbenica določi obseg takega varstva in pogoje, pod katerimi se odobri, vključno s stopnjo zahtevane izvirnosti.

PODODDELEK 4

GEOGRAFSKE OZNAČBE

ČLEN 25.32

Opredelitev pojmov in področje uporabe

1. Za namene tega sporazuma „geografska označba“ pomeni označbo, ki opredeljuje blago kot s poreklom z ozemlja pogodbenice ali iz regije ali kraja na njenem ozemlju, pri čemer se določena kakovost, sloves ali druge značilnosti blaga pripisujejo zlasti njegovemu geografskemu poreklu.
2. Ta pododdelek se uporablja za geografske označbe, ki označujejo proizvode iz Priloge 25-C.
3. Pogodbenici se strinjata, da bosta po začetku veljavnosti tega sporazuma proučili razširitev področja uporabe geografskih označb iz tega pododdelka na druge vrste proizvodov z geografskimi označbami, ki niso zajete v odstavku 2, zlasti na obrtne izdelke, pri čemer bosta upoštevali razvoj zakonodaje pogodbenic.

4. Pogodbenica zaščiti geografske označbe druge pogodbenice v skladu s tem pododdelkom, če so te geografske označbe kot take zaščitene v državi porekla.

ČLEN 25.33

Navedene geografske označbe

Vsaka pogodbenica po preučitvi zakonodaje druge pogodbenice iz Priloge 25-A in tudi geografskih označb druge pogodbenice iz Priloge 25-C ter po izvedbi ustreznih ukrepov obveščanja javnosti v skladu s svojo zakonodajo in prakso zaščiti geografske označbe druge pogodbenice iz Priloge 25-C v skladu s stopnjo zaščite, določeno v tem pododdelku.

ČLEN 25.34

Sprememba seznama geografskih označb

1. Pogodbenici se strinjata z možnostjo spremembe seznama geografskih označb iz člena 25.33 v skladu s členom 25.40(1). Vsaka tri leta od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma se za pogodbenico v Prilogo 25-C lahko doda največ 45 geografskih označb. Pogodbenici dodata nove geografske označbe po zaključku postopka nasprotovanja v skladu z merili iz Priloge 25-B in po pregledu geografskih označb, zadovoljivem za obe pogodbenici.
2. Kadar se sprememba geografske označbe iz Priloge 25-C nanaša na manjšo spremembo v zvezi s črkovanjem navedene geografske označbe ali sklicevanjem na poimenovanje geografskega območja, kateremu se pripisuje, se uporabi postopek iz člena 25.40(4).
3. Geografska označba v skladu z odstavkoma 1 in 2 se uvrsti na seznam na podlagi medsebojnega soglasja pogodbenic.

ČLEN 25.35

Obseg zaščite geografskih označb

1. Geografske označbe iz Priloge 25-C, vključno z geografskimi označbami, dodanimi v skladu s členom 25.34, se zaščitijo pred:

(a) kakršno koli komercialno uporabo geografske označbe za proizvod, ki je iste vrste in ki:

(i) ne izvira iz kraja porekla, določenega v Prilogi 25-C za to geografsko označbo, ali

(ii) izvira iz kraja porekla, določenega v Prilogi 25-C za to geografsko označbo, vendar ni bil proizveden ali izdelan v skladu s specifikacijo proizvoda zaščitenega imena, tudi če ime spremljajo izrazi, kot so „vrsta“, „tip“, „stil“, „imitacija“, „okus“ ali drugi podobni izrazi;

(b) uporabo kakršnih koli sredstev pri imenovanju ali predstavitvi proizvoda, ki bi označevala ali nakazovala, da zadevni proizvod izvira z geografskega območja, ki ni dejanski kraj porekla, na način, ki lahko zavaja javnost glede geografskega porekla proizvoda;

- (c) kakršno koli uporabo, ki pomeni dejanje nelojalne konkurence v smislu člena 10a Pariške konvencije, vključno z izkoriščanjem ugleda geografske označbe ali kakršno koli napačno ali zavajajočo navedbo izvora, porekla, narave ali bistvenih lastnosti proizvoda na notranji ali zunanji embalaži, reklamnem gradivu ali dokumentih, povezanih z blagom, in vsako prakso, ki lahko zavede potrošnika glede resničnega porekla proizvoda.
2. Zaščitene geografske označbe na ozemljih pogodbenic ne postanejo generične.
3. Ta pododdelek ne zavezuje k zaščiti geografskih označb, ki niso ali niso več zaščitene na svojem ozemlju porekla.
4. Pogodbenica ne izključuje možnosti, da pristojni organi na ozemlju porekla prekličejo zaščito ali priznanje geografske označbe na podlagi tega, da zaščiteni ali priznani izraz ne izpolnjuje več pogojev, pod katerimi je bila zaščita ali priznanje prvotno odobrena na njenem ozemlju porekla.
5. Vsaka pogodbenica uradno obvesti drugo pogodbenico, če geografska označba na njenem ozemlju porekla ni več zaščiten. Tako uradno obvestilo se pošlje v skladu s postopki iz člena 25.40.

6. Nobena določba tega pododdelka ne posega v pravico subjektov, da pri trgovanju uporabljajo svoje ime ali ime svojih poslovnih predhodnikov, razen če se tako ime uporablja z namenom zavajanja javnosti.
7. Zaščita iz tega pododdelka se uporablja za prevod geografskih označb iz Priloge 25-C, če uporaba takega prevoda pomeni tveganje zavajanja javnosti.
8. Če je prevod geografske označbe enak generičnim ali opisnim izrazom, vključno s samostalniki in pridevniki, ali izrazom, ki se v splošnem jeziku navadno uporabljajo kot splošno ime za proizvod na ozemlju pogodbenice, ali jih vsebuje, ali če geografska označba ni enaka takemu izrazu, vendar ga vsebuje, določbe tega pododdelka ne posegajo v pravico katere koli osebe do uporabe tega izraza v povezavi s tem proizvodom.
9. Zaščita iz tega pododdelka se ne uporablja za posamezno komponento večkomponentnega izraza, ki je zaščiten kot geografska označba iz Dodatka 25-C-1, če je posamezna komponenta¹ izraz v splošnem jeziku kot skupno ime za povezani proizvod.

¹ V skladu z Dodatkom 25-C-1, ki zajema izraze, za katere se zaščita ne zahteva.

10. Nobena določba tega pododdelka ne preprečuje uporabe imena rastlinske sorte ali živalske pasme na ozemlju pogodbenice v zvezi s katerim koli proizvodom¹.

11. Za nove geografske označbe, ki se dodajo v skladu s členom 25.34, se od pogodbenice ne zahteva, da zaščiti geografsko označbo, ki je enaka izrazu, ki je v splošnem jeziku običajen kot splošno ime za povezani proizvod na ozemlju te pogodbenice².

ČLEN 25.36

Pravica do uporabe geografskih označb

1. Ime, zaščiten v skladu s tem pododdelkom kot geografska označba, lahko uporablja vsak gospodarski subjekt, ki trži proizvod, skladen z ustrezno specifikacijo.

2. Za ime, zaščiten v skladu s tem pododdelkom kot geografska označba, se ne zahteva registracija uporabnikov ali plačilo dodatnih pristojbin.

¹ Pojasnjevalne opombe v Prilogi 25-C opredeljujejo rastlinske sorte in živalske pasme, katerih uporaba se ne sme preprečiti.

² Pri določanju novih geografskih označb, ki jih je treba dodati, so pri ugotavljanju, ali gre za izraz, ki se v splošnem jeziku navadno uporablja kot splošno ime za zadevno blago na ozemlju pogodbenice, organi te pogodbenice pooblaščen, da upoštevajo, kako potrošniki razumejo izraz na ozemlju te pogodbenice. Dejavniki, pomembni za tako razumevanje potrošnika, so lahko med drugim: (a) ali se izraz uporablja za vrsto zadevnega proizvoda, kot je razvidno iz zanesljivih virov, na primer slovarjev, časopisov in spletnih mest, ali (b) kako se proizvod, na katerega se nanaša izraz, trži in uporablja v trgovini na ozemlju te pogodbenice.

ČLEN 25.37

Razmerje med blagovnimi znamkami in geografskimi označbami

1. Pogodbenici zavrneta registracijo blagovne znamke, katere uporaba bi bila v nasprotju s členom 25.35 in ki se nanaša na isto vrsto proizvoda, če je vloga za registracijo take blagovne znamke vložena po datumu vložitve vloge za zaščito geografske označbe na ozemlju zadevne pogodbenice.
2. Blagovne znamke, registrirane v nasprotju z odstavkom 1, se razveljavijo po uradni dolžnosti ali na zahtevo zainteresirane strani v skladu z zakonodajo in prakso pogodbenic.
3. Za geografske označbe iz člena 25.33 je datum vložitve vloge za zaščito iz odstavkov 1 in 2 1. november 2022.
4. Za geografske označbe, ki se dodajo v Prilogo 25-C v skladu s členom 25.34, je datum vložitve vloge za zaščito datum posredovanja zahteve za zaščito geografske označbe drugi pogodbenici, če je postopek za spremembo seznama zaščitениh geografskih označb iz člena 25.34 uspešno zaključen.

5. Pogodbenici zaščitita geografske označbe tudi, če obstaja predhodna blagovna znamka. Prejšnje blagovne znamke, registrirane v dobri veri, se lahko podaljšajo in se lahko spremenijo, zaradi tega pa je treba vložiti novo prijavo blagovne znamke, če te spremembe ne ogrožajo zaščite geografskih označb in če ni razlogov za razveljavitev blagovne znamke v skladu z zakonodajo pogodbenic.

6. Za namene odstavka 5 tega člena „predhodna blagovna znamka“ pomeni blagovno znamko, katere uporaba je v nasprotju s členom 25.35 in za katero je bila vložena vloga za registracijo ali ki je bila, če to možnost določa zadevna zakonodaja, uveljavljena z uporabo v dobri veri na ozemlju ene od pogodbenic pred datumom, na katerega vlogo za zaščito geografske označbe na podlagi tega sporazuma predloži druga pogodbenica.

ČLEN 25.38

Izvrševanje zaščite

Vsaka pogodbenica izvršuje zaščito iz členov 25.35, 25.36 in 25.37 z upravnimi ukrepi na zahtevo zainteresirane strani. Vsaka pogodbenica v okviru svoje zakonodaje in prakse zagotovi dodatne upravne in sodne ukrepe za preprečevanje ali ustavitev nezakonite uporabe zaščitenih geografskih označb.

ČLEN 25.39

Splošna pravila

1. Pogodbenici ni treba zaščititi imena kot geografsko označbo v skladu s tem pododdelkom, če je ime v nasprotju z imenom rastlinske sorte ali živalske pasme, zaradi česar je verjetno, da bi zavedlo potrošnika glede resničnega porekla proizvoda.
2. Če so geografske označbe pogodbenic enakozvočnice, druga pogodbenica odobri zaščito za vsako geografsko označbo, če se v praksi dovolj razlikujejo pogoji uporabe in predstavitve imen, da ne zavajajo potrošnika.
3. Če pogodbenica v okviru dvostranskih pogajanj s tretjo državo predlaga zaščito geografske označbe te tretje države, ki je enakozvočnica geografske označbe druge pogodbenice, o tem obvesti drugo pogodbenico in ji da priložnost, da predloži pripombe, preden se ta geografska označba zaščiti.
4. Uvoz, izvoz in trženje proizvodov, ki ustrezajo geografskim označbam iz Priloge 25-C, se izvajajo v skladu z zakoni in drugimi predpisi, ki se uporabljajo na ozemlju pogodbenice, v kateri se proizvodi dajejo na trg.
5. Vse zadeve, ki izhajajo iz specifikacij proizvoda za zaščitene geografske označbe, obravnava pododbor iz člena 25.40.

6. Geografske označbe, ki so zaščitene v skladu s tem pododdelkom, lahko prekliče le pogodbenica porekla proizvoda. Pogodbenica uradno obvesti drugo pogodbenico, če geografska označba iz Priloge 25-C na njenem ozemlju ni več zaščitena. Priloga 25-C se po takem uradnem obvestilu spremeni v skladu s členom 25.40(3).

7. Specifikacija proizvoda iz tega pododdelka je specifikacija, ki so jo odobrili organi pogodbenice na ozemlju porekla proizvoda, vključno z vsemi prav tako odobrenimi spremembami.

ČLEN 25.40

Pododbor, sodelovanje in preglednost

1. Za namene tega pododdelka lahko pododbor iz člena 25.66 Svetu za trgovino priporoči, da v skladu s členom 33.1(6), pododstavek (a), spremeni:

- (a) Prilogo 25-A glede sklicevanja na pravo, ki se uporablja v pogodbenicah;
- (b) Prilogo 25-B glede meril, ki jih je treba vključiti v postopek nasprotovanja, in
- (c) Prilogo 25-C v zvezi z geografskimi označbami.

2. Za namene tega pododdelka je pododbor iz člena 25.66 odgovoren za izmenjavo informacij o:
 - (a) razvoju zakonodaje in politike na področju geografskih označb;
 - (b) geografskih označbah za namene obravnave njihove zaščite v skladu s tem pododdelkom in
 - (c) vseh drugih vprašanjih skupnega interesa na področju geografskih označb.
3. Pododbor po uradnem obvestilu iz člena 25.39(6) Svetu za trgovino priporoči, naj spremeni Prilogo 25-C v skladu z odstavkom 1, pododstavek (c), tega člena, da se konča zaščita v skladu s tem sporazumom.
4. V primeru manjše spremembe, povezane s črkovanjem navedene geografske označbe ali sklicevanjem na poimenovanje geografskega območja, ki se mu pripisuje, pogodbenica o taki spremembi skupaj z obrazložitvijo obvesti drugo pogodbenico v pododboru. Pododbor Svetu za trgovino priporoči, da v skladu s členom 33.1(6), pododstavek (a), v Prilogo 25-C vnese tako manjšo spremembo.

5. Pogodbenici neposredno ali v okviru pododbora vzdržujeta stike v zvezi z vsemi zadevami, povezanimi z izvajanjem in delovanjem tega pododdelka. Pogodbenica lahko od druge pogodbenice zahteva zlasti informacije v zvezi s specifikacijami proizvodov in njihovimi spremembami ter kontaktnimi točkami za upravno izvrševanje.

6. Pogodbenici lahko objavita specifikacije proizvodov ali njihove povzetke in kontaktne točke za upravno izvrševanje, ki ustrezajo geografskim označbam druge pogodbenice, zaščitenim v skladu s tem pododdelkom.

ČLEN 25.41

Druga zaščita

1. Ta pododdelek se uporablja brez poseganja v pravice in obveznosti pogodbenic v skladu s Sporazumom STO ali katerim koli drugim večstranskim sporazumom o pravu na področju intelektualne lastnine, katerega pogodbenici sta Evropska unija in Čile.

2. Ta pododdelek ne posega v pravico do priznanja in zaščite geografske označbe v skladu z ustrežno zakonodajo pogodbenic.

PODODDELEK 5

PATENTI

ČLEN 25.42

Mednarodni sporazumi

Vsaka pogodbenica¹ izpolnjuje obveznosti iz Pogodbe o sodelovanju na področju patentov, sklenjene 19. junija 1970 v Washingtonu, kakor je bila spremenjena 28. septembra 1979 in nazadnje spremenjena 3. oktobra 2001.

ČLEN 25.43

Dodatno varstvo v primeru zamud pri izdaji dovoljenja za trženje farmacevtskih izdelkov

1. Pogodbenici priznavata, da je za farmacevtske izdelke, zaščitene s patentom na njihovih ozemljih, lahko pred njihovim dajanjem na trg potreben postopek izdaje dovoljenja za trženje ali sanitarnega dovoljenja.

¹ Za Evropsko unijo obveznost iz tega člena izpolnijo države članice.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi ustrezen in učinkovit mehanizem, ki zagotavlja dodatno obdobje varstva za nadomestilo lastniku patenta za skrajšanje dejanske veljavnosti patentnega varstva zaradi nerazumnih zamud¹ pri izdaji prvega dovoljenja za trženje ali sanitarnega dovoljenja na njenem ozemlju. Dodatno obdobje varstva ne traja več kot pet let.
3. Ne glede na odstavek 2 lahko pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi za izdelek, ki je zaščiten s patentom in je bil predmet postopka za izdajo dovoljenja za trženje ali sanitarnega dovoljenja, zagotovi dodatno varstvo, da bi imetniku patenta nadomestila skrajšanje dejanskega patentnega varstva. Taka dodatna zaščita ne traja več kot pet let².
4. Zaradi večje gotovosti lahko vsaka pogodbenica pri izvajanju obveznosti iz tega člena določi pogoje in omejitve, če ob tem še naprej izvaja ta člen.

¹ Za namene tega člena nerazumna zamuda vključuje zamudo vsaj več kot dve leti pri prvem vsebinskem odgovoru vložniku po datumu vložitve vloge za pridobitev dovoljenja za trženje ali sanitarnega dovoljenja. Kakršnih koli zamud, ki nastanejo pri izdaji dovoljenja za trženje ali sanitarnega dovoljenja zaradi obdobj, ki jih je mogoče pripisati vložniku, ali kakršnega koli obdobja, ki ga organ, ki obravnava vlogo za izdajo dovoljenja za trženje, ali organ za sanitarno registracijo ne more nadzorovati, ni nujno treba vključiti v ugotavljanje take zamude.

² To najdaljše trajanje ne posega v morebitno nadaljnje podaljšanje obdobja varstva v primeru zdravil, za katera so bile izvedene pediatrične študije, katerih rezultati so razvidni iz informacij o zdravlilu.

5. Vsaka pogodbenica si po najboljših močeh prizadeva učinkovito in pravočasno obravnavati vloge za izdajo dovoljenja za trženje ali sanitarno registracijo farmacevtskih izdelkov, da bi preprečila nerazumne in nepotrebne zamude. Da bi pogodbenica preprečila nerazumne zamude, lahko sprejme ali ohrani postopke, ki pospešijo obravnavo vlog za izdajo dovoljenja za trženje ali sanitarnega dovoljenja.

PODODDELEK 6

VARSTVO NERAZKRITIH INFORMACIJ

ČLEN 25.44

Obseg varstva poslovnih skrivnosti

1. Vsaka pogodbenica ob izpolnjevanju obveznosti spoštovanja Sporazuma TRIPS in zlasti člena 39, odstavka 1 in 2, Sporazuma TRIPS vsem imetnikom poslovnih skrivnosti zagotovi ustrezne civilne sodne postopke in pravna sredstva, s katerimi se preprečijo pridobitev, uporaba ali razkritje poslovne skrivnosti ter pridobijo pravna sredstva v zvezi s tem, če se ti izvedejo na način, ki je v nasprotju s pošteno poslovno prakso.

2. V tem pododdelku:

(a) „poslovna skrivnost“ pomeni informacijo, ki:

(i) je skrivnost v smislu, da njena celota ali natančna konfiguracija in sestava njenih komponent ni splošno znana ali lahko dosegljiva osebam v krogih, ki se običajno ukvarjajo s to vrsto informacij;

(ii) ima tržno vrednost, ker je tajna, in

(iii) v zvezi s katero je oseba, ki ima zakoniti nadzor nad to informacijo, v danih okoliščinah razumno ukrepala, da jo ohrani kot skrivnost,

(b) „imetnik poslovne skrivnosti“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki ima zakoniti nadzor nad poslovno skrivnostjo.

3. V tem pododdelku se vsaj za naslednje oblike ravnanja šteje, da so v nasprotju s pošteno poslovno prakso:

(a) pridobitev poslovne skrivnosti brez privolitve njenega imetnika, kadar se izvede z nepooblaščenim dostopom do dokumentov, predmetov, gradiva, vsebin ali elektronskih datotek, ki so pod zakonitim nadzorom imetnika poslovne skrivnosti in vsebujejo poslovno skrivnost ali je iz njih mogoče sklepati o poslovni skrivnosti, oziroma prilastitvijo ali kopiranjem teh dokumentov;

- (b) uporaba ali razkritje poslovne skrivnosti, kadar koli to brez privolitve imetnika poslovne skrivnosti stori oseba, za katero je ugotovljeno, da izpolnjuje katerega koli od naslednjih pogojev:
 - (i) poslovno skrivnost pridobi na način iz pododstavka (a),
 - (ii) krši sporazum o zaupnosti ali kakršno koli drugo dolžnost nerazkritja poslovne skrivnosti, ali
 - (iii) krši pogodbeno ali katero koli drugo dolžnost omejitve uporabe poslovne skrivnosti,
 - (c) pridobitev, uporaba ali razkritje poslovne skrivnosti, kadar koli je oseba, ki je to storila, v času pridobitve, uporabe ali razkritja vedela ali bi morala v danih okoliščinah vedeti, da je poslovno skrivnost neposredno ali posredno pridobila od druge osebe, ki je poslovno skrivnost uporabila ali razkrila nezakonito v smislu pododstavka (b).
4. Nobena določba tega pododdelka od nobene pogodbenice ne zahteva, da katero koli od naslednjih ravnanj obravnava kot v nasprotju s pošteno poslovno prakso:
- (a) oseba neodvisno odkrije ali ustvari ustrezne informacije;
 - (b) obratni inženiring izdelka s strani osebe, ki jo ima zakonito v lasti in ki je ne zavezuje nobena pravno veljavna dolžnost, da omeji pridobitev ustreznih informacij;

- (c) pridobitev, uporaba ali razkritje informacij, ki se zahtevajo ali jih dovoljuje pravo te pogodbenice, ali
 - (d) uporaba izkušenj ter znanja in spretnosti zaposlenih, ki so jih ti pošteno pridobili med rednim opravljanjem dela.
5. Nobena določba tega pododdelka ne omejuje svobode izražanja in obveščanja, vključno s svobodo medijev, kot je zaščiten v vsaki pogodbenici.

ČLEN 25.45

Civilni sodni postopki in pravna sredstva za poslovne skrivnosti

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da nobeni osebi, ki sodeluje v civilnih sodnih postopkih iz člena 25.44 ali ima dostop do dokumentov, ki so del navedenih sodnih postopkov, ni dovoljeno uporabiti ali razkriti nobene poslovne skrivnosti ali domnevne poslovne skrivnosti, ki so jo pristojni sodni organi v odziv na ustrezno utemeljeno vlogo zainteresirane strani opredelili za zaupno in s katero se je ta oseba seznanila na podlagi tega sodelovanja ali dostopa.

2. V civilnih sodnih postopkih iz člena 25.44 vsaka pogodbenica zagotovi, da so njeni sodni organi pooblaščen vsaj za to, da:

- (a) v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice odredijo začasne ukrepe, da bi preprečili pridobitev, uporabo ali razkritje poslovne skrivnosti na način, ki je v nasprotju s pošteno poslovno prakso;
- (b) izdajo sodne odredbe, da bi preprečili pridobitev, uporabo ali razkritje poslovne skrivnosti na način, ki je v nasprotju s pošteno poslovno prakso;
- (c) izdajo odredbe osebi, ki je vedela ali bi morala vedeti, da je pridobila, uporabila ali razkrila poslovno skrivnost na način, ki je v nasprotju s pošteno poslovno prakso, da imetniku poslovne skrivnosti plačajo odškodnino, ki ustreza dejanski škodi, ki jo je utrpel zaradi te pridobitve, uporabe ali razkritja poslovne skrivnosti;
- (d) sprejmejo posebne ukrepe za ohranitev zaupnosti katere koli poslovne skrivnosti ali domnevne poslovne skrivnosti, nastale v civilnem postopku, ki se nanaša na domnevno pridobitev, uporabo in razkritje poslovne skrivnosti na način, ki je v nasprotju s pošteno poslovno prakso; ti posebni ukrepi lahko v skladu s pravom zadevne pogodbenice vključujejo možnost:
 - (i) omejevanja dostopa do nekaterih dokumentov v celoti ali delno,
 - (ii) omejevanja dostopa do zaslišanj in ustreznih zapisnikov ali dobesednih zapisov teh zaslišanj,

- (iii) dajanja na voljo nezaupne različice sodne odločbe, v kateri so odlomki, ki vsebujejo poslovne skrivnosti, odstranjeni ali redigirani,
 - (e) naložijo sankcije stranem ali katerim koli drugim osebam, ki sodelujejo v sodnem postopku in ne ravnaajo ali nočejo ravnati v skladu z odločbami pristojnih sodnih organov v zvezi z varovanjem poslovne skrivnosti ali domnevne poslovne skrivnosti.
3. Vsaka pogodbenica v skladu s svojim pravom zagotovi, da njenim sodnim organom ni treba uporabiti sodnih postopkov in pravnih sredstev iz člena 25.44 v primeru ravnanja v nasprotju s pošteno poslovno prakso, da se razkrijejo kršitve, nepravilno ravnanje ali nezakonite dejavnosti z namenom zaščite pravnih interesov, ki jih priznava pravo te pogodbenice.

ČLEN 25.46

Varstvo nerazkritih podatkov v zvezi s farmacevtskimi izdelki

1. Če pogodbenica kot pogoj za pridobitev dovoljenja za trženje farmacevtskega izdelka ali sanitarnega dovoljenja za farmacevtski izdelek, v katerem se uporablja nova kemijska enota, ki še ni bila odobrena, zahteva predložitev nerazkritih podatkov o preskusih ali drugih podatkov, potrebnih za ugotovitev, ali je uporaba tega izdelka varna in učinkovita, pogodbenica te podatke zavaruje pred razkritjem tretjim osebam, če je za njihovo pridobitev potrebnega veliko truda, razen kadar je razkritje potrebno zaradi prevladujočega javnega interesa ali če se sprejmejo ukrepi, s katerimi se zagotovi, da so podatki zavarovani pred nepošteno komercialno uporabo.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se vsaj pet let od datuma prvega dovoljenja za trženje ali sanitarnega dovoljenja v zadevni pogodbenici farmacevtski izdelek, ki je bil pozneje odobren na podlagi rezultatov predkliničnih študij in kliničnih preskušanj, predloženih v vlogi za prvo dovoljenje za trženje ali sanitarno dovoljenje, ne da na trg brez izrecnega soglasja imetnika prvega dovoljenja za trženje ali sanitarnega dovoljenja.
3. Nobena pogodbenica ni omejena pri izvajanju skrajšanih postopkov za izdajo dovoljenj za farmacevtske izdelke na podlagi študij biološke ekvivalence in biološke uporabnosti.
4. Vsaka pogodbenica lahko določi pogoje in omejitve pri izvajanju obveznosti iz tega člena, če ob tem še naprej izvaja ta člen.

ČLEN 25.47

Varstvo podatkov v zvezi z agrokemičnimi izdelki

1. Če pogodbenica kot pogoj za izdajo dovoljenja za promet z agrokemičnim izdelkom, v katerem se uporablja nova kemijska enota, zahteva predložitev preskusov ali poročil o študijah v zvezi z varnostjo in učinkovitostjo tega izdelka, ta pogodbenica ne izda dovoljenja za drug izdelek na podlagi teh preskusov ali poročil o študijah brez soglasja osebe, ki jih je predhodno predložila, vsaj deset let po datumu izdaje dovoljenja za promet z agrokemičnim izdelkom.

2. Pogodbenica lahko varstvo iz tega člena omeji na preskuse ali poročila o študijah, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- (a) so nujni za odobritev ali spremembo dovoljenja, da se dovoli uporaba na drugem pridelku, in
- (b) so potrjeni kot skladni z načeli dobre laboratorijske prakse ali dobre preskusne prakse.

3. Vsaka pogodbenica lahko določi pravila za preprečevanje podvajanja preskusov na vretenčarjih.

4. Vsaka pogodbenica lahko pri izvajanju obveznosti iz tega člena določi pogoje in omejitve, če ob tem še naprej izvaja ta člen.

PODODDELEK 7

SORTE RASTLIN

ČLEN 25.48

Varstvo žlahtniteljskih pravic

Pogodbenici varujeta žlahtniteljske pravice v skladu z Mednarodno konvencijo o varstvu novih sort rastlin z dne 2. decembra 1961, kakor je bila nazadnje revidirana 19. marca 1991 v Ženevi (v nadaljnjem besedilu: Konvencija UPOV), vključno z izjemami k pravici žlahtnitelja iz člena 15 Konvencije UPOV, ter sodelujeta pri spodbujanju in izvrševanju teh pravic.

ODDELEK C

UVELJAVLJANJE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE

PODODDELEK 1

CIVILNO IN UPRAVNO IZVRŠEVANJE

ČLEN 25.49

Splošne obveznosti

1. Vsaka pogodbenica ponovno potrjuje svoje zaveze v okviru Sporazuma TRIPS in zagotavlja uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v skladu s svojo zakonodajo in prakso. Pogodbenici zagotovita ukrepe, postopke in pravna sredstva iz tega pododdelka.
2. Ta oddelek se ne uporablja za pravice iz oddelka B, pododdelek 6.
3. Pogodbenica zagotovi ukrepe, postopke in pravna sredstva, ki so pošteni in pravični ter niso po nepotrebnem zapleteni ali dragi in ne določajo nerazumnih rokov ali povzročajo neupravičenih zamud.

4. Ukrepi, postopki in pravna sredstva so tudi učinkoviti, sorazmerni in odvračilni ter se uporabljajo na način, ki preprečuje nastajanje ovir za zakonito trgovino in zagotavlja zaščito pred njihovo zlorabo.

5. Nobena določba tega oddelka ne ustvarja obveznosti za nobeno od pogodbenic:

- (a) glede vzpostavitve sodnega sistema za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, ki se razlikuje od sodnega sistema za uveljavljanje prava na splošno, ali
- (b) v zvezi z razdelitvijo sredstev med uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine in uveljavljanjem prava na splošno.

ČLEN 25.50

Osebe, ki imajo pravico zahtevati uporabo izvršilnih ukrepov, postopkov in pravnih sredstev

Vsaka pogodbenica prizna kot osebe, ki imajo pravico zahtevati uporabo ukrepov, postopkov in pravnih sredstev iz tega oddelka in dela III Sporazuma TRIPS:

- (a) imetnike pravic intelektualne lastnine v skladu s pravom pogodbenice;
- (b) vse druge osebe, pooblaščne za uporabo navedenih pravic, zlasti imetnike licence, kolikor je to dovoljeno in v skladu s pravom vsake pogodbenice,

- (c) organe za upravljanje kolektivnih pravic intelektualne lastnine, ki se jim redno priznava pravica zastopanja imetnikov pravic intelektualne lastnine, kolikor je to dovoljeno in v skladu s pravom vsake pogodbenice,
- (d) subjekte¹, ki se jim redno priznava pravica zastopanja imetnikov pravic intelektualne lastnine, kolikor je to dovoljeno in v skladu s pravom vsake pogodbenice.

ČLEN 25.51

Dokazi

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko pristojni sodni organi še pred začetkom postopkov glede vsebine zadeve same ob vložitvi vloge strani, ki je predložila razumno razpoložljive dokaze v podporo svojim trditvam, da je njena pravica intelektualne lastnine kršena ali bo kršena, odredijo takojšnje in učinkovite začasne ukrepe za zagotovitev zadevnih dokazov v zvezi z domnevno kršitvijo, ob upoštevanju varstva zaupnih informacij v skladu z zakonodajo te pogodbenice. Sodni organi pri odredbi začasnih ukrepov upoštevajo zakonite interese domnevnega kršitelja.

¹ Za Čile izraz „subjekti“ pomeni „zveze in združenja“. Za Evropsko unijo izraz „subjekti“ pomeni „strokovne organe za obrambo“.

2. Začasni ukrepi iz odstavka 1 lahko vključujejo podroben opis, z odvzemom vzorcev ali brez njega, ali fizični zaseg blaga, ki domnevno krši pravico intelektualne lastnine, ter v ustreznih primerih materialov in pripomočkov, ki se večinoma uporabljajo pri proizvodnji ali distribuciji tega blaga, ter dokumentov, ki se nanašajo nanj.

3. Vsaka pogodbenica v primeru kršitve pravice intelektualne lastnine v komercialnem obsegu sprejme ukrepe, ki so potrebni, da se pristojnim sodnim organom omogoči, da po potrebi in na predlog zadevne strani odredijo predložitev bančnih, finančnih ali komercialnih dokumentov pod nadzorom nasprotne strani, ob upoštevanju varstva zaupnih informacij.

ČLEN 25.52

Pravica do obveščnosti

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko njeni pristojni sodni organi med civilnim postopkom v zvezi s kršitvijo pravice intelektualne lastnine ter kot odgovor na utemeljeno in sorazmerno zahtevo tožnika kršitelju ali kateri koli drugi osebi odredijo, naj zagotovi informacije o poreklu in distribucijskih mrežah blaga ali storitev, ki kršijo pravico intelektualne lastnine.

2. Za namene odstavka 1 izraz „katera koli druga oseba“ pomeni vsaj osebo:
 - (a) za katero se ugotovi, da v komercialnem obsegu poseduje blago, ki krši pravico intelektualne lastnine;
 - (b) za katero se ugotovi, da v komercialnem obsegu uporablja storitve, ki kršijo pravico intelektualne lastnine;
 - (c) za katero se ugotovi, da v komercialnem obsegu opravlja storitve, ki se uporabljajo pri dejavnostih, ki kršijo pravico intelektualne lastnine, ali
 - (d) za katero je oseba iz tega odstavka opozorila, da sodeluje pri proizvodnji, izdelavi ali distribuciji blaga, ki je predmet kršitve, ali opravljanju storitev, ki so predmet kršitve.
3. Informacije iz odstavka 1 lahko po potrebi vključujejo:
 - (a) imena in naslove proizvajalcev, izdelovalcev, distributerjev, ponudnikov in drugih predhodnih imetnikov blaga ali storitev ter predvidenih trgovcev na debelo in drobno, in
 - (b) proizvedene, izdelane, dobavljene, prejete ali naročene količine ter ceno za zadevno blago ali storitve.
4. Ta člen se uporablja brez poseganja v druge zakone pogodbenice, ki:
 - (a) imetniku pravice zagotavljajo pravice do prejemanja popolnejših informacij;

- (b) urejajo uporabo informacij, sporočenih v skladu s tem členom, v civilnem postopku;
- (c) urejajo odgovornost za zlorabo pravice do obveščenosti;
- (d) omogočajo zavrnitev predložitve informacij, ki bi osebo iz odstavka 1 prisilile k priznanju svojega sodelovanja ali sodelovanja njenih bližnjih sorodnikov pri kršitvi pravice intelektualne lastnine, ali
- (e) urejajo varstvo zaupnosti virov informacij ali obdelavo osebnih podatkov.

ČLEN 25.53

Začasni in previdnostni ukrepi

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko sodni organi na zahtevo vložnika zoper domnevnega kršitelja izdajo začasno odredbo, da se prepreči kakršna koli neizbežna kršitev pravice intelektualne lastnine, ali da začasno in po potrebi ob uvedbi periodične denarne kazni, kadar to določa pravo navedene pogodbenice, prepovejo nadaljevanje domnevnih kršitev navedene pravice ali da tako nadaljevanje pogojijo z vložitvijo jamstva, katerega namen je zagotoviti nadomestilo imetniku pravice. Začasna odredba se lahko pod enakimi pogoji po potrebi izda tudi zoper tretjo osebo¹, za katero je pristojen ustrezni sodni organ in katere storitve se uporabljajo za kršenje pravice intelektualne lastnine.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko njeni pravosodni organi na zahtevo vložnika odredijo zaseg ali izročitev blaga², za katero se sumi, da krši pravico intelektualne lastnine, da se prepreči vstop tega blaga na trgovinske poti oziroma njegov pretok po njih.

¹ Za namene tega člena lahko pogodbenica določi, da „tretja oseba“ vključuje tudi posrednika.

² Pogodbenica lahko za izvajanje tega odstavka izbere med zasegom in izročitvijo.

3. V primeru domnevne kršitve v komercialnem obsegu vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko sodni organi odredijo preventivni zaseg premičnin in nepremičnin domnevnega kršitelja, vključno z blokiranjem njegovih bančnih računov in drugega premoženja, če vložnik dokaže, da bi lahko okoliščine ogrozile povračilo škode. V ta namen lahko pristojni organi zahtevajo bančne, finančne ali trgovinske dokumente ali ustrezen dostop do zadevnih informacij.

ČLEN 25.54

Pravna sredstva

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so sodni organi na zahtevo vložnika in brez poseganja v morebitno odškodnino, ki se dolguje imetniku pravice zaradi kršitve, ter brez kakršnega koli nadomestila pooblaščenim odrediti uničenje ali vsaj dokončno odstranitev blaga, za katero je bilo ugotovljeno, da krši pravice intelektualne lastnine, iz trgovinskih tokov. Po potrebi lahko sodni organi odredijo tudi uničenje materialov in pripomočkov, ki se uporabljajo zlasti za oblikovanje ali izdelavo navedenega blaga.
2. Sodni organi vsake pogodbenice so pooblaščenim odrediti, da se ti ukrepi izvedejo na stroške kršitelja, razen če obstajajo posebni razlogi proti temu.
3. Pri obravnavanju zahteve za pravna sredstva se upoštevajo sorazmernost med resnostjo kršitve in odrejenimi pravnimi sredstvi ter interesi tretjih oseb.

ČLEN 25.55

Sodne odredbe

Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko sodni organi, kadar se sprejme sodna odločba, s katero se ugotovi kršitev pravice intelektualne lastnine, zoper kršitelja in po potrebi zoper tretjo osebo¹, za katero je pristojen zadevni sodni organ in katere storitve se uporabljajo za kršitev pravice intelektualne lastnine, izdajo odredbo, katere cilj je prepoved nadaljevanja kršitve.

ČLEN 25.56

Alternativni ukrepi

Vsaka pogodbenica lahko določi, da lahko njeni sodni organi v ustreznih primerih in na zahtevo osebe, ki bi lahko bila predmet ukrepov iz člena 25.54 ali 25.55, namesto uporabe ukrepov iz člena 25.54 ali 25.55 odredijo plačilo denarnega nadomestila oškodovani strani, če ta oseba ni ravnala namerno in iz malomarnosti, če bi izvedba zadevnih ukrepov tej osebi povzročila nesorazmerno škodo in če se oškodovani strani denarno nadomestilo zdi razumno zadovoljivo.

¹ Za namene tega člena lahko pogodbenica določi, da „tretja oseba“ vključuje tudi posrednika.

ČLEN 25.57

Odškodnina

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni sodni organi na predlog oškodovane strani kršitelju, ki je vedel ali bi moral iz utemeljenih razlogov vedeti, da je sodeloval pri kršitvi pravice intelektualne lastnine, naložijo, naj imetniku pravice plača odškodnino, ki ustreza nadomestilu za škodo, ki jo je imetnik pravice utrpel zaradi kršitve.
2. Sodni organi vsake pogodbenice so pri določanju zneska odškodnine v skladu z odstavkom 1 pooblašteni, da med drugim upoštevajo vsa legitimna merila vrednosti, ki jih predloži imetnik pravice in lahko vključujejo izgubljeni dobiček, vrednost blaga ali storitev, ki so predmet kršitve, merjeno s tržno ceno, ali predlagano maloprodajno ceno¹. Vsaka pogodbenica vsaj v primerih kršitev avtorske ali sorodnih pravic in ponarejanja blagovnih znamk zagotovi, da so njeni sodni organi v civilnih sodnih postopkih pooblašteni, da kršitelju naložijo, da imetniku pravice plača dobiček kršitelja, ki ga je mogoče pripisati kršitvi, in sicer kot nadomestilo odškodnine, dodatek k njej ali kot njen del.
3. Vsaka pogodbenica lahko namesto ureditve iz odstavka 2 zagotovi, da so njeni sodni organi v ustreznih primerih pooblašteni, da določijo odškodnino v obliki pavšalnega zneska na podlagi elementov, kot je najmanj znesek licenčnin ali pristojbin, ki bi jih kršitelj dolgoval, če bi zahteval dovoljenje za uporabo zadevne pravice intelektualne lastnine.

¹ Za Evropsko unijo bi to po potrebi vključevalo tudi elemente, ki niso ekonomski dejavniki, kot je nepremoženjska škoda, ki je imetniku pravice povzročena s kršitvijo.

4. Nobena določba tega člena nobeni od pogodbenic ne preprečuje, da bi določila, da lahko njeni sodni organi v korist oškodovane strani odredijo vračilo dobička ali plačilo odškodnine, ki je lahko določena vnaprej, če kršitelj ni vedel ali iz utemeljenih razlogov ni mogel vedeti, da sodeluje pri kršitvi pravice intelektualne lastnine.

ČLEN 25.58

Pravni stroški

Vsaka pogodbenica zagotovi, da so njeni sodni organi po potrebi pooblaščen, da ob zaključku civilnega sodnega postopka v zvezi z uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine odredijo, da stran, ki je v postopku uspela, strani, ki v postopku ni uspela, plača sodne stroške in druge izdatke, kot je določeno v pravu zadevne pogodbenice.

ČLEN 25.59

Objava sodnih odločb

Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko v sodnih postopkih, začelih zaradi kršitve pravice intelektualne lastnine, sodni organi na zahtevo vložnika in na stroške kršitelja odredijo ustrezne ukrepe za razširjanje informacij v zvezi s sodno odločbo in njeno celotno ali delno objavo.

ČLEN 25.60

Domneva o avtorstvu ali lastništvu

Pogodbenici priznavata, da za namene uporabe ukrepov, postopkov in korektivnih ukrepov, predvidenih v tem oddelku, velja:

- (a) za to, da oseba velja za avtorja literarnega ali umetniškega dela in zato lahko sproži postopek za ugotavljanje kršitev, zadostuje običajna navedba imena avtorja na delu, če ni dokaza o nasprotnem, in
- (b) se pododstavek (a) smiselno uporablja za imetnike pravic, povezanih z avtorskimi pravicami, v zvezi z njihovo zaščiteno vsebino.

ČLEN 25.61

Upravni postopki

Kolikor je mogoče odrediti kakršno koli civilnopravno sredstvo na podlagi upravnih postopkov, so taki postopki v skladu z načeli, ki so vsebinsko enakovredna načelom iz ustreznih določb tega pododdelka.

PODODDELEK 2

UVELJAVLJANJE PRAVIC NA MEJAH

ČLEN 25.62

Ukrepi na mejah

1. Kar zadeva blago pod carinskim nadzorom, vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke, v skladu s katerimi lahko imetnik pravice vloži zahteve pri pristojnih organih, da prekinejo sprostitvev sumljivega blaga ali zadržijo sumljivo blago. V tem pododdelku „sumljivo blago“ pomeni blago, glede katerega obstaja sum, da krši blagovne znamke, avtorske in sorodne pravice, geografske označbe, patente, uporabne modele, industrijske modele in topografije integriranih vezij.
2. Vsaka pogodbenica ima vzpostavljene elektronske sisteme, s katerimi lahko pristojni organi upravljajo zahteve, ki jim je bilo ugodeno, ali evidentirane zahteve.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni pristojni organi ne zaračunavajo pristojbin za pokritje upravnih stroškov, ki nastanejo pri obravnavi zahteve ali evidentiranju.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se njeni pristojni organi v razumnem roku odločijo o ugoditvi zahtevi ali evidentiranju zahteve.

5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se ugodena ali evidentirana zahteva uporablja za več pošiljk.
6. Kar zadeva blago pod carinskim nadzorom, vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko njeni carinski organi na lastno pobudo prekinejo sprostitev blaga, glede katerega obstaja sum, da krši blagovne znamke ali avtorske pravice, ali ga zadržijo.
7. Carinski organi uporabljajo analizo tveganja za prepoznavanje blaga, glede katerega obstaja sum, da krši pravice intelektualne lastnine. Vsaka pogodbenica izvaja ta odstavek v skladu s svojim pravom.
8. Vsaka pogodbenica ima lahko vzpostavljene postopke, ki omogočajo uničenje blaga, glede katerega obstaja sum, da krši pravice intelektualne lastnine, ne da bi bil pred tem potreben upravni ali sodni postopek za uradno ugotovitev kršitev v primerih, kadar se zadevne osebe z uničenjem strinjajo ali takemu uničenju ne nasprotujejo. Če sumljivo blago ni uničeno, vsaka pogodbenica zagotovi, da se tako blago, razen v izjemnih okoliščinah, iz trgovinskega toka umakne tako, da se prepreči kakršna koli škoda za imetnika pravice.
9. Vsaka pogodbenica ima lahko vzpostavljene postopke, ki omogočajo hitro uničenje blaga s ponarejeno blagovno znamko in piratskega blaga, poslanega v poštnih ali hitrih kurirskih pošiljkah.
10. Pogodbenica se lahko odloči, da tega člena ne bo uporabljala za uvoz blaga, ki ga v tretji državi dajo na trg imetniki pravic ali se tam da na trg z njihovo privolitvijo. Pogodbenica se lahko odloči tudi, da iz uporabe tega člena izključi nekomercialno blago v osebni prtljagi potnikov.

11. Carinski organi pogodbenic vodijo reden dialog z zadevnimi deležniki in drugimi organi, vključenimi v uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, ter spodbujajo sodelovanje z njimi.

12. Pogodbenici sodelujeta na področju mednarodne trgovine s sumljivim blagom. Pogodbenici si zlasti, kolikor je to mogoče, izmenjujeta informacije o trgovini s sumljivim blagom, ki vpliva na drugo pogodbenico.

13. Brez poseganja v druge načine sodelovanja se za kršitve zakonodaje o pravicah intelektualne lastnine, za uveljavljanje katerih so v skladu s tem členom pristojni carinski organi pogodbenice, uporablja Protokol o vzajemni upravni pomoči v carinskih zadevah k temu Sporazumu.

ČLEN 25.63

Skladnost z GATT in Sporazumom TRIPS

Pri izvajanju ukrepov na mejah za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov, ne glede na to, ali so zajeti v tem pododdelku ali ne, vsaka pogodbenica zagotovi skladnost s svojimi obveznostmi na podlagi GATT 1994 in Sporazuma TRIPS ter zlasti člena V GATT 1994 ter člena 41 in dela III, oddelek 4, Sporazuma TRIPS.

ODDELEK D

KONČNE DOLOČBE

ČLEN 25.64

Sodelovanje

1. Pogodbenici z medsebojnim sodelovanjem podpirata izvajanje zavez in obveznosti iz tega poglavja.
2. Področja sodelovanja v okviru varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine lahko med drugim vključujejo naslednje dejavnosti:
 - (a) izmenjavo informacij o pravnem okviru v zvezi s pravicami intelektualne lastnine in zadevnimi pravili o varstvu in uveljavljanju;
 - (b) izmenjavo izkušenj med pogodbenicama o zakonodajnem napredku;
 - (c) izmenjavo izkušenj med pogodbenicama o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine;
 - (d) izmenjavo izkušenj med pogodbenicama pri izvrševanju s strani carinskih, policijskih, upravnih in sodnih organov na centralni in podcentralni ravni;

- (e) usklajevanje za preprečevanje izvoza ponarejenega blaga, tudi s tretjimi državami;
- (f) tehnično pomoč, krepitev zmogljivosti; izmenjavo in usposabljanje osebja;
- (g) varstvo in zaščito pravic intelektualne lastnine ter razširjanje informacij v zvezi s tem, med drugim v poslovnih krogih in civilni družbi;
- (h) javno ozaveščanje potrošnikov in imetnikov pravic ter spodbujanje institucionalnega sodelovanja, zlasti med uradi pogodbenic za intelektualno lastnino;
- (i) dejavno ozaveščanje in izobraževanje splošne javnosti o politikah v zvezi s pravicami intelektualne lastnine;
- (j) javno-zasebno sodelovanje pri vključevanju MSP, tudi na dogodkih ali srečanjih, osredotočenih na MSP, v zvezi z varstvom in uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine ter zmanjševanjem njihovih kršitev in
- (k) pripravo učinkovitih strategij za opredelitev ciljnih skupin in komunikacijskih programov za povečanje ozaveščenosti potrošnikov in medijev o učinku kršitev pravic intelektualne lastnine, vključno s tveganjem za zdravje in varnost ter povezavo z organiziranim kriminalom.

3. Vsaka pogodbenica lahko objavi specifikacije izdelkov ali njihove povzetke ter zadevne kontaktne točke za nadzor ali upravljanje geografskih označb druge pogodbenice, zaščitene na podlagi oddelka B, pododdelek 4.

4. Pogodbenici neposredno ali v okviru pododbora, navedenega v členu 25.66, vzdržujeta stike v zvezi z vsemi zadevami, povezanimi z izvajanjem in delovanjem tega poglavja.

ČLEN 25.65

Prostovoljne pobude deležnikov

Vsaka pogodbenica si prizadeva spodbujati prostovoljne pobude deležnikov za zmanjšanje kršitev pravic intelektualne lastnine, tudi na spletu in drugih trgih, ki se osredotočajo na konkretne težave in iskanje praktičnih rešitev, ki so realistične, uravnotežene, sorazmerne in pravične za vse udeležene, tudi na naslednje načine:

- (a) vsaka pogodbenica si prizadeva sporazumno sklicati deležnike na svojem ozemlju, da bi spodbudila prostovoljne pobude za iskanje rešitev in reševanje nesoglasij glede varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine ter zmanjšanja kršitev;
- (b) vsaka pogodbenica si prizadeva za izmenjavo informacij z drugo pogodbenico o prizadevanjih za spodbujanje prostovoljnih pobud deležnikov na svojem ozemlju ter

- (c) pogodbenici si prizadevata za spodbujanje odprtega dialoga in sodelovanja med deležniki pogodbenic ter deležnike pogodbenic spodbujata, da skupaj iščejo rešitve in rešujejo nesoglasja glede varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine ter zmanjšanja njihovih kršitev.

ČLEN 25.66

Pododbor za intelektualno lastnino

Pododbor za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 33.4(1), spremlja in zagotavlja pravilno izvajanje in delovanje tega poglavja ter prilog 25-A, 25-B in 25-C. Pododbor opravlja tudi posebne naloge, ki so mu dodeljene v tem poglavju, vključno s členom 25.40.

POGLAVJE 26

TRGOVINA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ

ODDELEK A

SKUPNE DOLOČBE

ČLEN 26.1

Cilji

1. Pogodbenici opozarjata na Agendo 21 o okolju in razvoju, sprejeto na Konferenci Združenih narodov o okolju in razvoju, ki je potekala od 3. do 14. junija 1992 v Riu de Janeiru, Johannesburgski načrt o izvajanju svetovnega vrha o trajnostnem razvoju iz leta 2002, Deklaracijo Mednarodne organizacije dela (v nadaljnjem besedilu: MOD) o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo, ki jo je Mednarodna konferenca dela sprejela 10. junija 2008 v Ženevi na svojem 97. zasedanju (v nadaljnjem besedilu: Deklaracija MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo), sklepni dokument konference Združenih narodov o trajnostnem razvoju iz leta 2012 z naslovom „Prihodnost, ki si jo želimo“ ter Agendo 2030 in njene cilje trajnostnega razvoja.

2. Pogodbenici priznavata, da trajnostni razvoj zajema gospodarski razvoj, socialni razvoj in varstvo okolja, ti trije njegovi deli pa so medsebojno odvisni ter se vzajemno krepijo za blaginjo sedanjih in prihodnjih generacij.
3. Glede na navedeno je cilj tega poglavja okrepiti trgovinske in naložbene odnose med pogodbenicama na način, ki prispeva k trajnostnemu razvoju, zlasti njegovim razsežnostim na področju dela¹ in okolja, ki so pomembne za trgovino in naložbe.
4. To poglavje pooseblja sodelovalni pristop, ki temelji na skupnih vrednotah in interesih.

ČLEN 26.2

Pravica do urejanja in ravni varstva

1. Pogodbenici priznavata pravico vsake pogodbenice, da vzpostavi svoje politike in prednostne naloge trajnostnega razvoja, da zlasti določi svoje ravni varstva in prednostne naloge domačega varstva okolja in dela ter sprejme ali ustrezno spremeni svojo zakonodajo na področju dela, okolja ter politike.

¹ Za namene tega poglavja izraz „delo“ pomeni strateške cilje MOD v okviru agende za dostojno delo, ki so izraženi v Deklaraciji MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo.

2. Ravni varstva, zakonodaja in politike iz odstavka 1 so skladne z zavezanostjo vsake pogodbenice večstranskim okoljskim sporazumom ter večstranskim standardom in sporazumom na področju dela iz tega poglavja, katerih pogodbenica je.
3. Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti, da njeni zakoni in drugi predpisi ter politike na področju okolja in dela zagotavljajo in spodbujajo visoko raven varstva okolja in dela, ter si prizadeva še naprej izboljševati raven varstva okolja in dela, določeno v njenih zakonih in drugih predpisih ter politikah.
4. Pogodbenica ne oslabi ali zniža ravni varstva, določene v njenem okoljskem in delovnem pravu ter drugih predpisih, da bi tako spodbujala trgovino ali naložbe.
5. Pogodbenica ne opusti svojega okoljskega ali delovnega prava ter drugih predpisov ali drugače odstopa od obojega ter ne predlaga opustitve ali odstopa od obojega na način, ki bi oslabil ali zmanjšal raven varstva, ki ga zagotavljajo ti zakoni in predpisi, da bi tako spodbujala trgovino ali naložbe.
6. Pogodbenica ne opusti dejanskega izvrševanja svojega okoljskega ali delovnega prava ter drugih predpisov z dolgotrajnim ali ponavljajočim se ukrepanjem ali neukrepanjem na način, ki vpliva na trgovino ali naložbe.
7. Vsaka pogodbenica si pridržuje pravico do razumne presoje in sprejemanja dobronamernih odločitev glede dodeljevanja sredstev za izvrševanje v skladu s prednostnimi nalogami pri izvrševanju svojega okoljskega in delovnega prava ter drugih predpisov.

8. Pogodbenica ne uporabi svojega okoljskega in delovnega prava ter drugih predpisov na način, ki bi pomenil prikrito omejevanje trgovine ali naložb.

ČLEN 26.3

Trgovina ter odgovorno ravnanje podjetij in upravljanje dobavnih verig

1. Pogodbenici priznavata pomen odgovornega upravljanja dobavnih verig z odgovornim ravnanjem podjetij ali praksami družbene odgovornosti podjetij ter vlogo trgovine pri doseganju tega cilja.
2. V skladu z odstavkom 1 vsaka pogodbenica:
 - (a) spodbuja odgovorno ravnanje podjetij ali družbeno odgovornost podjetij s spodbujanjem podjetij k uporabi ustreznih praks, ki so skladne z mednarodno priznanimi načeli, standardi in smernicami, vključno s sektorskimi smernicami glede potrebne skrbnosti, ki jih je ta pogodbenica potrdila ali jih podpira, in

(b) podpira razširjanje in uporabo ustreznih mednarodnih instrumentov, ki jih je ta pogodbenica potrdila ali jih podpira, kot so smernice OECD za večnacionalna podjetja, tristranska deklaracija MOD o načelih večnacionalnih podjetij in socialne politike, sprejeta novembra 1977 v Ženevi, globalni dogovor Združenih narodov ter vodilna načela Združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah, ki jih je Svet za človekove pravice potrdil v svoji resoluciji 17/4 z dne 16. junija 2011.

3. Pogodbenici priznavata koristnost mednarodnih sektorskih smernic na področju družbene odgovornosti podjetij ali odgovornega ravnanja podjetij ter spodbujata skupno delo v zvezi s tem. Pogodbenici izvajata tudi ukrepe za spodbujanje spoštovanja smernic OECD o potrebni skrbnosti.

4. Pogodbenici priznavata pomen spodbujanja blagovne menjave, ki prispeva k boljšim socialnim pogojem in okolju prijaznim praksam, kot so okoljsko blago in storitve, ki prispevajo k nizkoogljičnemu gospodarstvu, ki je gospodarno z viri, blago, katerega proizvodnja ni povezana s krčenjem gozdov, ter blago iz prostovoljnih sistemov in mehanizmov zagotavljanja trajnostnosti.

5. Pogodbenici si izmenjujeta informacije in najboljše prakse ter, če je ustrezno, dvostransko sodelujeta pri obravnavanju vprašanj iz tega člena na regionalni ravni in v mednarodnih forumih.

ČLEN 26.4

Znanstvene in tehnične informacije

1. Pri določanju ali izvajanju ukrepov za varovanje okolja ali delovnih pogojev, ki bi lahko vplivali na trgovino ali naložbe med pogodbenicama, vsaka pogodbenica upošteva razpoložljive znanstvene in tehnične dokaze, ki so jih po možnosti izdali priznani tehnični in znanstveni organi, ter ustrezne mednarodne standarde, smernice in priporočila, če ti obstajajo.
2. Če znanstveni dokazi ali informacije niso zadostni ali niso neprepričljivi in obstaja tveganje resnega poslabšanja stanja okolja ali tveganje za zdravje in varnost pri delu na njenem ozemlju, lahko pogodbenica sprejme ukrepe na podlagi previdnostnega načela. Taki ukrepi se pregledajo, če so na voljo nove ali dodatne znanstvene informacije.
3. Če ukrep, sprejet v skladu z odstavkom 2, vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama, lahko pogodbenica od pogodbenice, ki je ukrep sprejela, zahteva, da zagotovi informacije, ki kažejo, da je ukrep skladen z njenimi ravni varstva, in lahko zahteva razpravo o zadevi v Pododboru za trgovino in trajnostni razvoj.
4. Taki ukrepi se ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo ali prikrito omejevanje trgovine ali naložb.

ČLEN 26.5

Preglednost in dobre regulativne prakse

Pogodbenici priznavata pomen uporabe pravil o preglednosti in dobrih regulativnih praksah v skladu s poglavjema 28 in 29, zlasti pravil, ki zainteresiranim osebam omogočajo, da predložijo stališča o:

- (a) ukrepih za varovanje okolja in delovnih pogojev, ki bi lahko vplivali na trgovino ali naložbe, in
- (b) trgovinskih ali naložbenih ukrepih, ki bi lahko vplivali na varovanje okolja ali delovnih pogojev.

ČLEN 26.6

Ozaveščanje javnosti, obveščanje, sodelovanje in postopkovna jamstva

1. Vsaka pogodbenica spodbuja ozaveščanje javnosti o svojem delovnem in okoljskem pravu ter drugih predpisih, vključno z zagotavljanjem, da so njeno delovno in okoljsko pravo in drugi predpisi ter postopki izvrševanja in skladnosti javno dostopni.

2. Vsaka pogodbenica si prizadeva ugoditi zahtevam za informacije, ki jih v zvezi s tem, kako pogodbenica izvaja to poglavje, predloži kdorkoli.
3. Vsaka pogodbenica uporabi mehanizme iz členov 33.5, 33.6 in 33.7 za pridobivanje mnenj o zadevah, povezanih z izvajanjem tega poglavja.
4. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi domačimi postopki zagotovi sprejemanje in ustrezno obravnavo sporočil in mnenj v obliki pisnih vlog, ki jih vloži oseba te pogodbenice o zadevah, povezanih z izvajanjem tega poglavja. Pogodbenica se na take vloge odzove pisno in pravočasno. O takih sporočilih in mnenjih lahko uradno obvesti svojo domačo posvetovalno skupino, ustanovljeno v skladu s členom 33.6, in kontaktno točko druge pogodbenice, določeno v skladu s členom 26.19(6)
5. Vsaka pogodbenica v skladu s svojo zakonodajo zagotovi, da je dostop do upravnih ali sodnih postopkov na voljo osebam, ki imajo pravno priznan interes v določeni zadevi ali ki trdijo, da je bila njihova pravica kršena, da se omogoči ukrepanje proti kršitvam njenega okoljskega ali delovnega prava, vključno z ustreznimi pravnimi sredstvi za kršitve takega prava.
6. Vsaka pogodbenica v skladu s svojim zakonodajo zagotovi, da so postopki iz odstavka 5 v skladu z ustreznim pravnim postopanjem, niso pretirano dragi, ne določajo nerazumnih rokov ali ne povzročajo neupravičenih zamud, po potrebi z izdajo sodnih odredb, ter da so pošteni, pravični in pregledni.

ČLEN 26.7

Dejavnosti sodelovanja

1. Pogodbenici priznavata pomen dejavnosti sodelovanja na področju trgovinskih vidikov politik na področju okolja in dela za doseganje ciljev tega sporazuma in izvajanje tega poglavja.
2. Dejavnosti sodelovanja se lahko razvijajo in izvajajo ob sodelovanju mednarodnih in regionalnih organizacij ter tretjih držav, podjetij, organizacij delodajalcev in delavcev, izobraževalnih in raziskovalnih organizacij ter po potrebi drugih nevladnih organizacij.
3. Dejavnosti sodelovanja se izvajajo v zvezi z vprašanji in temami, o katerih se pogodbenici dogovorita, da bi obravnavali zadeve skupnega interesa.
4. Pogodbenici lahko sodelujeta pri vprašanjih, določenih v tem poglavju, ter med drugim pri:
 - (a) delovnih in okoljskih vidikih trgovine in trajnostnega razvoja v mednarodnih forumih, vključno zlasti s STO, političnim forumom Združenih narodov na visoki ravni za trajnostni razvoj, programom Združenih narodov za okolje (UNEP), MOD in večstranskimi okoljskimi sporazumi;

- (b) vplivu delovnega in okoljskega prava in standardov na trgovino in naložbe;
 - (c) vplivu trgovinske in naložbene zakonodaje na delo in okolje ter
 - (d) trgovinskih vidikih:
 - (i) pobud za trajnostno potrošnjo in proizvodnjo, vključno s pobudami, ki so namenjene spodbujanju krožnega gospodarstva in zelene rasti ter zmanjševanju onesnaževanja, in
 - (ii) pobud za spodbujanje okoljskega blaga in storitev, vključno z obravnavanjem s tem povezanih netarifnih ovir.
5. Pogodbenici skupaj določita prednostne naloge za dejavnosti sodelovanja na podlagi področij skupnega interesa in razpoložljivih sredstev.
6. Pogodbenici lahko dejavnosti na področjih sodelovanja, določenih v tem poglavju, izvajata osebno ali s tehnološkimi sredstvi, ki so jima na voljo.

ODDELEK B

OKOLJE IN TRGOVINA

ČLEN 26.8

Cilji

1. Pogodbenici si prizadevata spodbujati trgovinske in okoljske politike, ki se medsebojno podpirajo, visoko raven varstva okolja v skladu z večstranskimi okoljskimi sporazumi, katerih pogodbenici sta, ter učinkovito izvajanje svojega okoljskega prava in drugih predpisov ter okrepiti svoje zmogljivosti za reševanje okoljskih vprašanj, povezanih s trgovino, tudi s sodelovanjem.
2. Pogodbenici priznavata, da ima okrepljeno sodelovanje pri varstvu in ohranjanju okolja ter trajnostnem upravljanju njunih naravnih virov koristi, ki lahko prispevajo k trajnostnemu razvoju, krepijo njuno okoljsko upravljanje in dopolnjujejo cilje tega sporazuma.
3. Pogodbenici priznavata pomen trgovinskih in okoljskih politik in praks, ki se medsebojno podpirajo, za izboljšanje varstva okolja pri spodbujanju trajnostnega razvoja.

ČLEN 26.9

Večstransko okoljsko upravljanje in sporazumi

1. Pogodbenici se zavedata pomena Skupščine ZN za okolje programa Združenih narodov za okolje. Pogodbenici priznavata ključno vlogo večstranskih okoljskih sporazumov pri reševanju globalnih, regionalnih in domačih okoljskih izzivov. Pogodbenici nadalje priznavata, da je treba okrepiti vzajemno podporo med trgovinsko in okoljsko politiko. V skladu s tem vsaka pogodbenica učinkovito izvaja večstranske okoljske sporazume in protokole, katerih pogodbenica je.
2. Pogodbenici priznavata pravico vsake pogodbenice, da sprejme ali ohrani ukrepe za spodbujanje ciljev večstranskih okoljskih sporazumov, katerih pogodbenica je.
3. Pogodbenici vzpostavita dialog in po potrebi sodelujeta pri trgovinskih in okoljskih vprašanjih skupnega interesa, zlasti v zvezi z večstranskimi okoljskimi sporazumi. To vključuje redne izmenjave informacij o pobudah vsake pogodbenice glede ratifikacij večstranskih okoljskih sporazumov, vključno z njihovimi protokoli in spremembami.

ČLEN 26.10

Trgovina in podnebne spremembe

1. Pogodbenici priznavata pomen večstranskih okoljskih sporazumov na področju podnebnih sprememb, zlasti potrebo po uresničitvi cilja Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, sprejete 9. maja 1992 v New Yorku (v nadaljnjem besedilu: UNFCCC), ter namena in ciljev Pariškega sporazuma, da bi se spopadli z neposredno grožnjo podnebnih sprememb. V skladu s tem pogodbenici priznavata vlogo trgovine pri doseganju cilja trajnostnega razvoja in obravnavanju podnebnih sprememb ter pomen individualnih in kolektivnih prizadevanj za obravnavanje učinkov podnebnih sprememb z ukrepi za njihovo blažitev in prilagajanje nanje.
2. V skladu z odstavkom 1 vsaka pogodbenica:
 - (a) učinkovito izvaja UNFCCC in Pariški sporazum, sprejet na njegovi podlagi, vključno z zavezami glede svojih nacionalno določenih prispevkov;
 - (b) spodbuja pozitiven prispevek trgovine k prehodu na krožno gospodarstvo z nizkimi emisijami toplogrednih plinov in k razvoju, odpornemu proti podnebnim spremembam, vključno z ukrepi za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, ter
 - (c) olajšuje in spodbuja trgovino in naložbe v blago in storitve, ki so zlasti pomembne za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, za trajnostno obnovljivo energijo in energijsko učinkovitost, na način, ki je skladen z drugimi določbami tega sporazuma.

3. V skladu s členom 26.7 pogodbenici po potrebi sodelujeta pri trgovinskih vidikih podnebnih sprememb na dvostranski in regionalni ravni ter v mednarodnih forumih, vključno z UNFCCC, STO in Montrealskim protokolom o substancah, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč, sklenjenim 16. septembra 1987 v Montrealu (v nadaljnjem besedilu: Montrealski protokol). Poleg tega lahko pogodbenici pri teh vprašanjih po potrebi sodelujeta tudi v okviru Mednarodne pomorske organizacije.
4. V skladu z odstavkom 1 pogodbenici sodelujeta na področjih, kot so:
- (a) izmenjava znanja in izkušenj v zvezi z izvajanjem Pariškega sporazuma ter pobudami za spodbujanje odpornosti proti podnebnim spremembam, obnovljivih virov energije, tehnologij z nizkimi emisijami, energijske učinkovitosti, cen ogljika, trajnostnega prometa, trajnostnega in podnebno odpornega razvoja infrastrukture, spremljanja emisij in rešitev, ki temeljijo na naravi, ter proučitev možnosti za sodelovanje na področjih, kot so kratkotrajna podnebna onesnaževala in sekvestracija ogljika v tleh, ter
 - (b) izmenjava znanja in izkušenj v zvezi z ambicioznim postopnim opuščanjem snovi, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč, in postopnim zmanjšanjem fluoriranih ogljikovodikov v okviru Montrealskega protokola, in sicer z ukrepi za nadzor njihove proizvodnje, porabe in trgovanja z njimi, uvedbo okolju prijaznih alternativ zanje, posodobitvijo varnostnih in drugih ustreznih standardov ter po potrebi bojem proti nezakoniti trgovini s substancami, ki jih ureja Montrealski protokol.

ČLEN 26.11

Trgovina in gozdovi

1. Pogodbenici priznavata pomen trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in vlogo trgovine pri uresničevanju tega cilja.
2. V skladu z odstavkom 1 vsaka pogodbenica:
 - (a) izvaja ukrepe za boj proti nezakoniti sečnji in z njo povezani trgovini, po potrebi tudi s sodelovanjem s tretjimi državami;
 - (b) spodbuja varstvo in ohranjanje gozdov ter trajnostno gospodarjenje z njimi;
 - (c) spodbuja trgovino in porabo lesa in lesnih proizvodov, ki so zakonito pridobljeni iz gozdov, s katerimi se trajnostno gospodari, ter
 - (d) izmenjuje informacije in po potrebi sodeluje z drugo pogodbenico pri pobudah za boj proti nezakoniti sečnji, povezanih s trgovino, trajnostnem gospodarjenju z gozdovi, krčenju in degradaciji gozdov, upravljanju gozdov in ohranjanju gozdnih površin, da bi povečala učinek in vzajemno podporo svojih politik skupnega interesa.

3. Ob priznavanju, da imajo gozdovi in trajnostno gospodarjenje z njimi ključno vlogo v boju proti podnebnim spremembam in pri ohranjanju biotske raznovrstnosti, vsaka pogodbenica spodbuja pobude za odpravo krčenja gozdov, vključno z dobavnimi verigami, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Poleg tega pogodbenici po potrebi in v skladu s členom 26.7 sodelujeta dvostransko in regionalno ter v ustreznih mednarodnih forumih, da bi zmanjšali krčenje in degradacijo gozdov po vsem svetu.

ČLEN 26.12

Trgovina ter prostoživeče rastlinske in živalske vrste

1. Pogodbenici priznavata pomen zagotavljanja, da mednarodna trgovina s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami ne ogroža njihovega preživetja, kot je določeno v Konvenciji o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, sprejeti 3. marca 1973 v Washingtonu (v nadaljnjem besedilu: Konvencija CITES).

2. V skladu z odstavkom 1 vsaka pogodbenica:

- (a) izvaja učinkovite ukrepe za boj proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, po potrebi tudi s sodelovanjem s tretjimi državami, ter
- (b) spodbuja dolgoročno ohranjanje in trajnostno rabo vrst, navedenih v dodatkih h Konvenciji CITES, vključno s sodelovanjem z ustreznimi organi Konvencije CITES pri posodabljanju dodatkov h Konvenciji CITES in spodbujanjem vključitve vrst, ki so ogrožene zaradi mednarodne trgovine in drugih meril, določenih v okviru Konvencije CITES.

3. V skladu s členom 26.7 lahko pogodbenici po potrebi na dvostranski in regionalni ravni ter v mednarodnih forumih sodelujeta ali izmenjujeta informacije o vprašanjih skupnega interesa, povezanih z bojem proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, vključno z ozaveščanjem za zmanjšanje povpraševanja po nezakonitih proizvodih iz prostoživečih živali in pobudami za krepitev sodelovanja na področju izmenjave informacij in izvrševanja.

ČLEN 26.13

Trgovina in biotska raznovrstnost

1. Pogodbenici priznavata pomen ohranjanja in trajnostne rabe biotske raznovrstnosti ter vlogo trgovine pri uresničevanju teh ciljev v skladu s Konvencijo o biološki raznovrstnosti, podpisano 5. junija 1992 v Riu de Janeiru, drugimi ustreznimi večstranskimi okoljskimi sporazumi, katerih pogodbenici sta, in sklepi, sprejetimi na njihovi podlagi.

2. V skladu z odstavkom 1 vsaka pogodbenica sprejme ukrepe za ohranjanje biotske raznovrstnosti, kadar je ta izpostavljena pritiskom, povezanim s trgovino in naložbami, vključno z izmenjavo informacij in izkušenj, ter ukrepe za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst, pri čemer se zaveda, da lahko gibanje kopenskih in vodnih invazivnih tujerodnih vrst prek meja po poteh, povezanih s trgovino, negativno vpliva na okolje, gospodarske dejavnosti in razvoj ter zdravje ljudi.

3. Pogodbenici priznavata pomen spoštovanja, ohranjanja in vzdrževanja znanja in praks domorodnih in lokalnih skupnosti, ki poosebljajo tradicionalne načine življenja, ki prispevajo k ohranjanju in trajnostni rabi biotske raznovrstnosti, ter vlogo trgovine pri tem.
4. Pogodbenici priznavata, da je pomembno olajšati dostop do genskih virov ter spodbujati pošteno in pravično delitev koristi, ki izhajajo iz uporabe genskih virov, v skladu s svojimi domačimi ukrepi in mednarodnimi obveznostmi vsake pogodbenice.
5. Pogodbenici priznavata tudi pomen sodelovanja javnosti in posvetovanja z njo v skladu s svojo zadevno zakonodajo ali politiko pri razvoju in izvajanju ukrepov v zvezi z ohranjanjem in trajnostno rabo biotske raznovrstnosti.
6. Pogodbenici lahko v skladu s členom 26.7 po potrebi spodbujata, sodelujeta ali izmenjujeta informacije na dvostranski in regionalni ravni ter v mednarodnih forumih o trgovinskih vidikih politik in ukrepov v zvezi z biotsko raznovrstnostjo, ki so v skupnem interesu, kot so:
 - (a) pobude in dobre prakse v zvezi s trgovino s proizvodi, ki temeljijo na naravnih virih in so pridobljeni s trajnostno rabo biotskih virov ter prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti;
 - (b) ohranjanje in trajnostna raba biotske raznovrstnosti ter varstvo, obnova in vrednotenje ekosistemov in njihovih storitev ter s tem povezanih ekonomskih instrumentov in
 - (c) dostop do genskih virov ter poštena in pravična delitev koristi od njihove uporabe.

ČLEN 26.14

Trgovina ter trajnostno upravljanje ribištva in akvakulture

1. Pogodbenici priznavata pomen ohranjanja in trajnostnega upravljanja morskih bioloških virov in morskih ekosistemov ter vlogo trgovine pri uresničevanju teh ciljev.
2. Pogodbenici pri razvoju in izvajanju ukrepov za ohranjanje in upravljanje upoštevata družbene, trgovinske, razvojne in okoljske pomisleke ter pomen obrtnega ali malega ribolova za preživetje lokalnih ribiških skupnosti.
3. Pogodbenici priznavata, da ima lahko nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov¹ velike negativne posledice za staleže rib, trajnost trgovine z ribiškimi proizvodi, razvoj in okolje, ter potrjujeta potrebo po ukrepih za reševanje težav prelova in netrajnostne rabe ribolovnih virov.

¹ Izraz „nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov“ ima enak pomen, kot je določen v odstavku 3 Mednarodnega akcijskega načrta Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje, sprejetega leta 2001 v Rimu (Akcijski načrt za nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov iz leta 2001).

4. V skladu z odstavkoma 1 in 3 vsaka pogodbenica:
- (a) izvaja načela Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, podpisane 10. decembra 1982 v Montego Bayu, Sporazuma Združenih narodov o uporabi določb Konvencije Združenih narodov o pomorskem pravu z dne 10. decembra 1982 glede ohranjanja in upravljanja čezconskih staležev rib in izrazito selivskih staležev rib, sprejetega 4. avgusta 1995 v New Yorku, Sporazuma Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo o pospeševanju usklajevanja ribiških plovil na odprtem morju z mednarodnimi ukrepi za ohranjanje in upravljanje, sprejetega 24. novembra 1993 v Rimu, kodeksa odgovornega ribištva Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo, sprejetega 31. oktobra 1995 v resoluciji št. 4/95, ter Sporazuma Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo o ukrepih države pristanišča za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje, podpisanega 22. novembra 2009 v Rimu, ter deluje v skladu z njimi;
 - (b) sodeluje pri pobudi Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo za svetovno evidenco ribiških plovil, plovil za prevoz zamrznjenih proizvodov in oskrbovalnih plovil;

- (c) si prizadeva za delovanje sistema upravljanja ribištva, ki temelji na najboljših razpoložljivih znanstvenih dokazih in mednarodno priznanih najboljših praksah za upravljanje in ohranjanje ribištva, kot se odražajo v ustreznih določbah mednarodnih instrumentov, namenjenih zagotavljanju trajnostne rabe in ohranjanja morskih vrst¹, ter je med drugim zasnovan tako, da bi pogodbenica:
- (i) preprečila prelov in presežne zmogljivosti;
 - (ii) zmanjšala prilov neciljnih vrst;
 - (iii) spodbudila obnovo prelovljenih staležev za ves morski ribolov in
 - (iv) spodbudila upravljanja ribištva z ekosistemskim pristopom, tudi s sodelovanjem med pogodbenicama;
- (d) v podporo prizadevanjem za boj proti praksam nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova ter za pomoč pri preprečevanju trgovine z izdelki iz vrst, pridobljenih s temi praksami:
- (i) izvajala učinkovite ukrepe za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu;

¹ Ti instrumenti med drugim vključujejo, kakor se lahko uporabljajo, Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, Sporazum o uporabi določb Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu iz decembra 1982 glede ohranjanja in upravljanja čezconskih staležev rib in izrazito selivskih staležev rib, kodeks odgovornega ribištva Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo, Sporazum Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo o pospeševanju usklajevanja ribiških plovil na odprtem morju z mednarodnimi ukrepi za ohranjanje in upravljanje, Akcijski načrt za nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov iz leta 2001 ter Sporazum Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo o ukrepih države pristanišča za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje.

- (ii) zagotovila uporabo sistemov za spremljanje, nadzor, skladnost in izvrševanje za:
 - (A) preprečevanje in odvrčanje plovil, ki plujejo pod njunimi zastavami, in njunih fizičnih oseb od izvajanja dejavnosti nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova ter
 - (B) obravnavanje pretovarjanja rib ali ribiških proizvodov na morju za odvrčanje od izvajanja dejavnosti nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova in preprečevanje teh dejavnosti;
- (iii) izvajala ukrepe države pristanišča in
- (iv) izvajala ukrepe za preprečevanje vstopa nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova ter ribiških proizvodov iz njega v dobavne verige vsake pogodbenice in v ta namen sodelovala, tudi z olajšanjem izmenjave informacij;
- (e) aktivno sodeluje pri delu regionalnih organizacij za upravljanje ribištva, katerih članica, opazovalka ali sodelujoča nepogodbenica je, da bi dosegla dobro upravljanje ribištva in trajnostno ribištvo, na primer s spodbujanjem znanstvenih raziskav in sprejetjem ukrepov za ohranjanje na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih dokazov, krepitevijo mehanizmov za zagotavljanje skladnosti, izvajanjem rednih pregledov uspešnosti ter sprejetjem učinkovitega nadziranja, spremljanja in izvrševanja upravljanja regionalnih organizacij za upravljanje ribištva ter po potrebi sprejetjem in izvajanjem sistemov dokumentiranja ali potrjevanja ulova in ukrepov države pristanišča;

- (f) si prizadeva delovati skladno z ustreznimi ukrepi za ohranjanje in upravljanje, ki so jih sprejele regionalne organizacije za upravljanje ribištva, katerih članica ni, da ne bi ogrozila teh ukrepov, in si prizadeva, da ne bi ogrozila sistemov dokumentacije o ulovu ali trgovini, ki jih upravljajo regionalne organizacije za upravljanje ribištva, ali dogovorov, katerih članica ni, ter
- (g) spodbuja razvoj trajnostne in odgovorne akvakulture ob upoštevanju njenih ekonomskih, socialnih in okoljskih vidikov v skladu z izvajanjem ciljev in načel iz Kodeksa odgovornega ribištva Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo.

5. Pogodbenici po potrebi in skladno s členom 26.7 sodelujeta na dvostranski ravni in znotraj regionalnih organizacij za upravljanje ribištva, da bi spodbujali trajnostne ribolovne prakse in trgovino z ribiškimi proizvodi iz trajnostno upravljanih dejavnosti ribištva. Poleg tega lahko pogodbenici sodelujeta pri izmenjavi znanja in dobrih praks v podporo izvajanju tega člena.

ODDELEK C

DELO IN TRGOVINA

ČLEN 26.15

Cilji

1. Pogodbenici priznavata, da trgovina in naložbe zagotavljajo priložnosti za ustvarjanje delovnih mest in dostojno delo, tudi za mlade, s pogoji zaposlovanja, ki upoštevajo načela iz Deklaracije MOD o temeljnih načelih in pravicah pri delu, sprejete 18. junija 1998 na Mednarodni konferenci dela v Ženevi in spremenjene leta 2022, ter Deklaracije MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo iz leta 2008, spremenjene leta 2022.
2. Pogodbenici si prizadevata zagotoviti visoko raven varstva pri delu v skladu z mednarodnimi standardi dela, ki jih spoštujeta, ter spodbujati politike na področju trgovine in dela, ki se medsebojno podpirajo, za izboljšanje delovnih pogojev in kakovosti poklicnega življenja zaposlenih. Prizadevali si bosta izboljšati razvoj in upravljanje človeškega kapitala za večjo zaposljivost, poslovno odličnost in večjo produktivnost v korist delavcev in tudi podjetij. V skladu s tem si pogodbenici prizadevata mladim zagotoviti priložnosti za razvoj potrebnih znanj in spretnosti za uspešen dostop do trga dela in obstoj na njem.

3. Pogodbenici si prizadevata sodelovati pri trgovinskih vprašanjih s področja dela, ki so v skupnem interesu, da bi okrepili širše odnose med pogodbenicama.

ČLEN 26.16

Večstranski standardi in sporazumi na področju dela

1. Pogodbenici potrjujeta svojo zavezanost spodbujanju razvoja mednarodne trgovine na način, ki spodbuja dostojno delo za vse, zlasti ženske, mlade in invalide, v skladu z njunimi obveznostmi v okviru MOD, vključno s tistimi iz Deklaracije MOD o temeljnih načelih in pravicah pri delu, kakor je bila spremenjena leta 2022, in Deklaracije MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo, kakor je bila spremenjena leta 2022.
2. Pogodbenici ob sklicevanju na Deklaracijo MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo, kakor je bila spremenjena leta 2022, opozarjata, da kršitve temeljnih načel in pravic pri delu ni mogoče uveljavljati ali kako drugače uporabljati kot legitimno primerjalno prednost ter da se delovni standardi ne bi smeli uporabljati za zaščito trgovine.
3. Vsaka pogodbenica učinkovito izvaja konvencije MOD, ki jih je ratificiral Čile oziroma države članice.

4. V skladu z ustavo MOD, sprejeto kot XIII. del Versajske pogodbe, podpisane 28. junija 1919, in Deklaracijo MOD o temeljnih načelih in pravicah pri delu, kakor je bila spremenjena leta 2022, vsaka pogodbenica spoštuje, spodbuja in učinkovito izvaja mednarodno priznane temeljne delovne standarde, kot so opredeljeni v temeljnih konvencijah MOD, in sicer:

- (a) svobodo združevanja in učinkovito priznavanje pravice do kolektivnih pogajanj;
- (b) odpravo vseh oblik prisilnega ali obveznega dela;
- (c) učinkovito odpravo dela otrok, vključno s prepovedjo najhujših oblik dela otrok;
- (d) odpravo diskriminacije pri zaposlovanju in poklicih ter
- (e) varno in zdravo delovno okolje.

5. Pogodbenici si redno izmenjujeta informacije o svojem napredku pri ratifikaciji konvencij ali protokolov MOD, ki jih MOD uvršča med aktualne in katerih podpisnici še nista.

6. Vsaka pogodbenica spodbuja agendo MOD za dostojno delo, kot je določena v Deklaraciji MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo, kakor je bila spremenjena leta 2022, zlasti glede:

- (a) dostojnih delovnih pogojev za vse, med drugim v zvezi s plačami in zaslužki, delovnim časom, drugimi delovnimi pogoji in socialnim varstvom, in
- (b) socialnega dialoga o zadevah s področja dela med delavci in delodajalci ter njihovimi organizacijami in z zadevnimi vladnimi organi.

7. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi obveznostmi v okviru MOD:

- (a) sprejme in izvaja ukrepe in politike v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu ter
- (b) vzdržuje sistem inšpekcije dela v skladu z ustreznimi standardi MOD o inšpekciji dela.

ČLEN 26.17

Prisilno ali obvezno delo

1. Pogodbenici opozarjata, da je odprava prisilnega dela med cilji Agende 2030, ter poudarjata pomen ratifikacije in učinkovitega izvajanja Protokola iz leta 2014 h Konvenciji o odpravi prisilnega dela iz leta 1930, sprejetega 11. junija 2014 v Ženevi.

2. Pogodbenici priznavata cilj odprave vseh oblik prisilnega ali obveznega dela, vključno s prisilnim ali obveznim delom otrok.
3. Pogodbenici zato opredeljujeta možnosti za sodelovanje, izmenjavo informacij, izkušenj in dobrih praks, povezanih z odpravo vseh oblik prisilnega ali obveznega dela.

ČLEN 26.18

Sodelovanje na področju trgovine in dela

V skladu s členom 26.7 se pogodbenici po potrebi posvetujeta in sodelujeta na dvostranski ravni ter v okviru MOD glede vprašanj v zvezi s trgovino in delom, ki so v skupnem interesu in med drugim zadevajo:

- (a) ustvarjanje delovnih mest in spodbujanje produktivnega, visokokakovostnega zaposlovanja, vključno s politikami za rast, ki ustvarjajo delovna mesta, ter spodbujanje trajnostnih podjetij in podjetništva;
- (b) spodbujanje izboljšanja produktivnosti podjetij in dela, zlasti v zvezi z malimi in srednjimi podjetji;

- (c) razvoj človeškega kapitala, dostop do trga dela in izboljšanje zaposljivosti, zlasti mladih, tudi z vseživljenjskim učenjem in poklicnim usposabljanjem, stalnim izobraževanjem, usposabljanjem ter razvojem in nadgradnjo znanj in spretnosti, vključno v nastajajočih in okoljskih panogah;
- (d) ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem ter inovativne prakse na delovnem mestu za izboljšanje dobrobiti delavcev;
- (e) spodbujanje ozaveščenosti o agendi MOD za dostojno delo, vključno z medsebojnimi povezavami med trgovino ter polno in produktivno zaposlenostjo, prilagajanjem trga dela, temeljnimi delovnimi standardi, dostojnim delom v svetovnih dobavnih verigah, socialno zaščito in socialnim vključevanjem, socialnim dialogom in enakostjo spolov;
- (f) spodbujanje dostojnih in kakovostnih delovnih mest s trgovino, vključno z varnostjo in zdravjem pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile;
- (g) varnost in zdravje pri delu ter inšpekcijo dela, na primer z izboljšanjem mehanizmov skladnosti in izvrševanja;
- (h) obravnavanje izzivov in priložnosti raznolike večgeneracijske delovne sile, vključno s:
 - (i) spodbujanjem enakosti in odpravo diskriminacije pri zaposlovanju in poklicih ter

- (ii) zaščito ranljivih delavcev;
- (i) izboljšanje delovnih odnosov, na primer najboljše prakse na področju alternativnega reševanja sporov in tristranskega posvetovanja;
- (j) izvajanje temeljnih, prednostnih in drugih aktualnih konvencij MOD ter tristranske deklaracije MOD o načelih večnacionalnih podjetij in socialne politike ter vodilnih načel Združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah in
- (k) statistiko dela.

ODDELEK D

INSTITUCIONALNE UREDITVE

ČLEN 26.19

Pododbor za trgovino in trajnostni razvoj ter kontaktne točke

1. Pododbor za trgovino in trajnostni razvoj (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 33.4(1), za Čile sestavljajo uradniki institucij, pristojnih za trgovino, delo, okolje in enakost spolov.

2. Pododbor ima posebne seje za zadeve s področja okolja in dela¹ ter za medsektorska vprašanja, povezana s trgovino in trajnostnim razvojem.
3. Pododbor ima naslednje naloge:
- (a) olajšati, spremljati in pregledovati izvajanje tega poglavja;
 - (b) določiti, organizirati, nadzirati in ocenjevati dejavnosti sodelovanja iz tega poglavja, vključno z izmenjavo informacij in izkušenj na področjih skupnega interesa;
 - (c) poročati Odboru za trgovino in mu dati priporočila o vseh zadevah, povezanih s tem poglavjem, tudi v zvezi s temami za razpravo z mehanizmi civilne družbe iz člena 33.5;
 - (d) izvajati naloge iz členov 26.21 in 26.22;
 - (e) po potrebi se usklajevati z drugimi pododbori, ustanovljenimi na podlagi tega sporazuma, tudi glede prizadevanj za vključitev vprašanj, premislekov in dejavnosti, povezanih s spolom, v njihovo delo, kot je navedeno v členu 27.4(8), in
 - (f) izvajati vse druge naloge, o katerih se dogovorita pogodbenici.

¹ O zadevah s področja okolja in dela se lahko razpravlja na ločenih sejah ali na zaporednih sejah.

4. Pododbor se lahko po medsebojnem dogovoru posvetuje z ustreznimi deležniki ali izvedenci o zadevah, povezanih z izvajanjem tega poglavja, ali jih zaprosi za nasvet.
5. Pododbor soglasno pripravi poročilo o vsakem sestanku in ga po sestanku objavi.
6. Vsaka pogodbenica v okviru svoje uprave imenuje kontaktno točko za lažje komuniciranje in usklajevanje med pogodbenicama o vseh zadevah v zvezi z izvajanjem tega poglavja. Za Čile so posebne kontaktne točke za vprašanja s področja dela, okolja in enakosti spolov v okviru njegovega podsekretariata za mednarodne ekonomske odnose ministrstva za zunanje zadeve ali njegovega naslednika. Vsaka pogodbenica drugo pogodbenico nemudoma uradno obvesti o svojih kontaktnih točkah in zagotovi njihove kontaktne podatke.
7. Kontaktne točke:
 - (a) omogočajo redno komunikacijo in usklajevanje med pogodbenicama;
 - (b) ne glede na člen 33.3(2) pomagajo pododboru, vključno s pripravo dnevnega reda in izvedbo vseh drugih potrebnih priprav na sestance pododbora;
 - (c) po potrebi obveščajo civilno družbo ter
 - (d) sodelujejo, tudi z drugimi ustreznimi organi svojih uprav, pri razvoju in izvajanju dejavnosti sodelovanja.

ČLEN 26.20

Reševanje sporov

1. Pogodbenici si z dialogom, izmenjavo informacij in sodelovanjem po najboljših močeh prizadevata odpraviti vsa nesoglasja glede razlage ali uporabe tega poglavja.
2. Pogodbenici v primeru nesoglasja glede razlage ali uporabe tega poglavja uporabita izključno postopke za reševanje sporov, določene v skladu s členoma 26.21 in 26.22.

ČLEN 26.21

Posvetovanja

1. Pogodbenica (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki je predložila zahtevo) lahko kadar koli zahteva posvetovanja z drugo pogodbenico (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena) o kateri koli zadevi v zvezi z razlago ali uporabo tega poglavja, tako da kontaktni točki pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, pošlje pisno zahtevo. V zahtevi navede razloge za zahtevo za posvetovanja, vključno z dovolj natančnim opisom sporne zadeve in določb tega poglavja, za katere meni, da se uporabljajo.

2. Pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, pisno odgovori najpozneje 10 dni od datuma prejema zahteve, razen če se s pogodbenico, ki je predložila zahtevo, dogovori drugače.
3. Pogodbenici začeta posvetovanja najpozneje 30 dni od datuma prejema zahteve s strani pogodbenice, ki se odzove na zahtevo, razen če se pogodbenici dogovorita drugače.
4. Posvetovanja se lahko izvajajo v živo ali s tehnološkimi sredstvi, ki jih imata na voljo pogodbenici. Če se posvetovanja izvajajo v živo, potekajo na ozemlju pogodbenice, ki se odzove na zahtevo, razen če se pogodbenici dogovorita drugače.
5. Pogodbenici v okviru posvetovanj:
 - (a) zagotovita zadostne informacije, da se zadeva lahko v celoti preuči, in
 - (b) zaupno obravnavata vse informacije, izmenjane med posvetovanji.
6. Pogodbenici se posvetujeta, da bi dosegli obojestransko zadovoljivo rešitev zadeve, pri čemer upoštevata možnosti za sodelovanje v zvezi z zadevo. V zvezi z zadevami, povezanimi z večstranskimi sporazumi iz tega poglavja, pogodbenici upoštevata informacije MOD ali ustreznih organov, ustanovljenih na podlagi teh sporazumov. Pogodbenici se lahko po potrebi dogovorita, da bosta za pomoč pri posvetovanjih zaprosili za nasvet take organizacije ali organe ali katerega koli drugega izvedenca ali organ, ki se jima zdi primeren.

7. Če pogodbenici zadeve ne moreta rešiti v 60 dneh po vročitvi pisne zahteve za posvetovanja v skladu z odstavkom 1, lahko vsaka pogodbenica s pisno zahtevo, ki jo pošlje kontaktni točki druge pogodbenice, zahteva sklic pododborja za obravnavo zadeve. Pododbor se nemudoma sestane in si prizadeva doseči dogovor o rešitvi zadeve.
8. Vsaka pogodbenica ali pododbor, sklican v skladu z odstavkom 7, lahko po potrebi zaprosi za mnenje domače posvetovalne skupine iz člena 33.6 ali za druge strokovne nasvete.
9. Če lahko pogodbenici zadevo rešita, dokumentirata izid, po potrebi vključno z dogovorjenimi posebnimi ukrepi in časovnimi okviri. Pogodbenici izid objavita, razen če se dogovorita drugače.

ČLEN 26.22

Skupina izvedencev

1. Če pogodbenici zadeve ne rešita v 60 dneh od predložitve pisne zahteve za sklic pododbora iz člena 26.21(7) ali če ne zahtevata tega v 120 dneh od predložitve pisne zahteve za posvetovanja v skladu s členom 26.21(1), lahko pogodbenica, ki je predložila zahtevo, zahteva ustanovitev skupine izvedencev za proučitev zadeve. Vsaka taka zahteva se v pisni obliki predloži kontaktni točki pogodbenice, ki se odzove na zahtevo. V zahtevi so navedeni razlogi za zahtevo za ustanovitev skupine izvedencev, vključno z dovolj natančnim opisom sporne zadeve, in je pojasnjeno, kako ta zadeva pomeni kršitev posebnih določb tega poglavja.
2. Razen če je v tem členu določeno drugače, se smiselno uporabljajo členi 31.6, 31.10, 31.13, 31.14(1), 31.15, 31.19, 31.20(2), 31.21, 31.22, 31.24, 31.32, 31.33, 31.34, 31.35 ter poslovnik iz Priloge 31-A in kodeks ravnanja iz Priloge 31-B.
3. Pododbor na svojem prvem sestanku Odboru za trgovino priporoči imenovanje najmanj 15 posameznikov, ki so pripravljeni in sposobni sodelovati v skupini izvedencev. Odbor za trgovino na podlagi tega priporočila najpozneje eno leto po začetku veljavnosti tega sporazuma sestavi seznam takih posameznikov. Seznam je sestavljen iz treh podseznamov:
 - (a) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov Evropske unije;

- (b) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov Čila, in
- (c) enega podseznama posameznikov, ki niso državljani nobene od pogodbenic in ki opravljajo funkcijo predsednika skupine izvedencev.

4. Na vsakem podseznamu je najmanj pet posameznikov. Odbor za trgovino zagotovi, da se seznam posodablja in da je na njem to najmanjše število posameznikov.

5. Posamezniki iz odstavka 3 morajo imeti strokovno znanje ali izkušnje na področju delovnega ali okoljskega prava, vprašanj, obravnavanih v tem poglavju, ali reševanja sporov, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov. So neodvisni, delujejo kot posamezniki, ne sprejemajo navodil od nobene organizacije ali vlade v zvezi s spornimi vprašanji, niso povezani z vlado nobene od pogodbenic ter ravnaajo v skladu s kodeksom ravnanja iz Priloge 31-B.

6. Če je skupina izvedencev sestavljena v skladu s postopki iz člena 31.6(3), (4) in (6), se izvedenci izberejo z ustreznih podseznamov iz odstavka 3 tega člena.

7. Če se pogodbenici v petih dneh od datuma ustanovitve skupine izvedencev ne dogovorita drugače, so pristojnosti odbora naslednje:

„ob upoštevanju ustreznih določb poglavja 26 Začasnega sporazuma o trgovini med Evropsko unijo na eni strani in Republiko Čile na drugi strani proučiti zadevo, navedeno v zahtevi za ustanovitev skupine izvedencev, ter v skladu s členom 26.23 navedenega sporazuma izdati poročilo s svojimi ugotovitvami in priporočili za rešitev zadeve“.

8. V zvezi z zadevami, povezanimi z večstranskimi sporazumi iz tega poglavja, bi morala skupina izvedencev pridobiti informacije od MOD ali ustreznih organov, ustanovljenih na podlagi teh sporazumov, vključno z vsemi ustreznimi razpoložljivimi smernicami za razlago, ugotovitvami ali sklepi, ki so jih sprejeli MOD in ti organi. Vse take informacije se zagotovijo obema pogodbenicama, da predložita pripombe.

9. Skupina izvedencev razlaga določbe tega poglavja v skladu z običajnimi pravili razlage mednarodnega javnega prava, vključno s tistimi iz Dunajske konvencije o pravu mednarodnih pogodb.

10. Skupina izvedencev pogodbenicama predloži vmesno in končno poročilo, v katerem navede ugotovljena dejstva, uporabo ustreznih določb ter utemeljitev vseh ugotovitev, sklepov in priporočil, ki jih je pripravila.

11. Skupina izvedencev pogodbenicama predloži vmesno poročilo v 100 dneh od datuma ustanovitve skupine izvedencev. Če skupina izvedencev meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik skupine izvedencev o tem uradno pisno obvesti pogodbenici ter pri tem navede razloge za odlog in datum, na katerega namerava skupina izvedencev predložiti vmesno poročilo. Rok iz tega odstavka lahko pogodbenici sporazumno spremenita.
12. Pogodbenica lahko skupini izvedencev predloži utemeljeno zahtevo za pregled določenih vidikov vmesnega poročila v 25 dneh od datuma predložitve vmesnega poročila. Pogodbenica lahko predloži pripombe na zahtevo druge pogodbenice v 15 dneh od predložitve zahteve.
13. Skupina izvedencev po preučitvi zahteve in pripomb pripravi končno poročilo. Če v roku iz odstavka 11 ni prejeta nobena zahteva za pregled določenih vidikov vmesnega poročila, postane vmesno poročilo končno poročilo skupine izvedencev.
14. Skupina izvedencev predloži pogodbenicama končno poročilo v 175 dneh od datuma ustanovitve skupine izvedencev. Če skupina izvedencev meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik skupine izvedencev o tem uradno pisno obvesti pogodbenici ter pri tem navede razloge za odlog in datum, na katerega namerava skupina izvedencev predložiti končno poročilo. Rok iz tega odstavka lahko pogodbenici sporazumno spremenita.
15. Končno poročilo vključuje razpravo o vseh pisnih zahtevah pogodbenic glede vmesnega poročila in jasno obravnava morebitne pripombe, ki sta jih predložili pogodbenici.

16. Pogodbenici objavita končno poročilo v 15 dneh po tem, ko ga predloži skupina izvedencev.
17. Če skupina izvedencev v končnem poročilu ugotovi, da pogodbenica ni izpolnila svojih obveznosti iz tega poglavja, pogodbenici razpravljata o ustreznih ukrepih, ki jih je treba izvesti ob upoštevanju poročila in priporočil skupine izvedencev. Pogodbenica, ki se odzove na zahtevo, obvesti svojo domačo posvetovalno skupino iz člena 33.6 in drugo pogodbenico o svojih odločitvah glede vseh dejavnosti ali ukrepov, ki jih je treba izvesti, najpozneje tri mesece po objavi poročila.
18. Pododbor spremlja nadaljnje ukrepe na podlagi končnega poročila in priporočil skupine izvedencev. Domači posvetovalni skupini iz člena 33.6 lahko opažanja v zvezi s tem predložita pododboru.

ČLEN 26.23

Pregled

1. Da bi pogodbenici izboljšali uresničevanje ciljev tega poglavja, na sestankih pododbora razpravljata o njegovem učinkovitem izvajanju, pri čemer med drugim upoštevata glavni razvoj politike v vsaki pogodbenici in razvoj mednarodnih sporazumov.

2. Pogodbenica lahko ob upoštevanju izida takih razprav kadar koli po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma zahteva pregled tega poglavja. V ta namen lahko pododbor pogodbenicam priporoči spremembe ustreznih določb tega poglavja v skladu s postopkom sprememb iz člena 33.9(1).

POGLAVJE 27

TRGOVINA IN ENAKOST SPOLOV

ČLEN 27.1

Ozadje in cilji

1. Pogodbenici se strinjata glede pomena vključevanja vidika spolov v spodbujanje vključujoče gospodarske rasti in glede ključne vloge, ki jo v zvezi s tem lahko imajo politike, ki upoštevajo vidik spola. To vključuje odpravljanje ovir za udeležbo žensk v gospodarstvu in mednarodni trgovini, vključno z izboljšanjem enakih možnosti dostopa do delovnih funkcij in sektorjev za moške in ženske na trgu dela.

2. Pogodbenici priznavata, da sta mednarodna trgovina in naložbe gonilo gospodarske rasti, ter priznavata tudi pomemben prispevek žensk h gospodarski rasti z njihovo udeležbo v gospodarskih dejavnostih, vključno s podjetništvom in mednarodno trgovino.

3. Pogodbenici priznavata, da lahko udeležba žensk v mednarodni trgovini prispeva k pospeševanju njihovega ekonomskega opolnomočenja in ekonomske neodvisnosti. Poleg tega dostop žensk do gospodarskih virov in njihovo lastništvo prispevata k trajnostni in vključujoči gospodarski rasti, blaginji, konkurenčnosti in dobrobiti družbe. Skladno s tem pogodbenici poudarjata svojo namero, da bosta ta sporazum izvajali na način, ki spodbuja in krepi enakost žensk in moških.
4. Pogodbenici opozarjata na agendo Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in cilje, ki se nanašajo na trgovino in enakost spolov, zlasti na cilj 5: „doseči enakost spolov ter krepiti vlogo vseh žensk in deklic“.
5. Pogodbenici opozarjata na cilje skupne izjave o trgovini in ekonomskem opolnomočenju žensk z zasedanja ministrske konference STO decembra 2017 v Buenos Airesu.
6. Pogodbenici opozarjata na svoje zaveze glede vključevanja načela enakosti spolov in opolnomočenja žensk in deklet ter spoštovanja demokratičnih načel ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kot je določeno v Splošni deklaraciji človekovih pravic, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela 10. decembra 1948, in drugih ustreznih mednarodnih instrumentih o človekovih pravicah, povezanih z enakostjo spolov, katerih pogodbenici sta.

7. Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje zaveze iz Pekinške deklaracije in izhodišč za ukrepanje, sprejetih na četrti svetovni konferenci o ženskah, ki je potekala od 4. do 15. septembra 1995 v Pekingu, pri čemer upoštevata zlasti cilje in določbe v zvezi z enakim dostopom žensk do virov, zaposlovanja, trgov in trgovine.
8. Pogodbenici ponovno potrjujeta pomen vključujočih trgovinskih politik, ki prispevajo k spodbujanju enakih pravic, obravnave in možnosti moških in žensk ter k odpravi vseh oblik diskriminacije žensk.
9. Pogodbenici poudarjata vlogo zasebnega sektorja pri spodbujanju enakosti spolov z izvajanjem politik nediskriminacije in raznolikosti pri poslovanju podjetij v skladu z mednarodnimi smernicami in standardi, ki jih pogodbenici potrjujeta ali podpirata.
10. Pogodbenici si prizadevata:
- (a) krepiti svoje trgovinske odnose, sodelovanje in dialog na načine, ki spodbujajo enake možnosti in obravnavo žensk in moških kot delavcev, proizvajalcev, trgovcev ali potrošnikov, v skladu s svojimi mednarodnimi obveznostmi;
 - (b) olajšati sodelovanje in dialog z namenom izboljšanja zmogljivosti, pogojev in dostopa žensk do priložnosti, ki jih ustvarja trgovina;
 - (c) dodatno izboljšati svoje zmogljivosti za obravnavanje vprašanj enakosti spolov, povezanih s trgovino, tudi z izmenjavo informacij in najboljših praks.

ČLEN 27.2

Večstranski sporazumi

1. Vsaka pogodbenica ponovno potrjuje svojo zavezanost učinkovitemu izvajanju obveznosti iz Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, ki jo je Generalna skupščina ZN sprejela 18. decembra 1979, pri čemer se zlasti poudarjajo določbe v zvezi z odpravo diskriminacije žensk v gospodarskem življenju in na področju zaposlovanja.
2. Pogodbenici opozarjata na svoje obveznosti iz člena 26.16 tega sporazuma v zvezi s konvencijami MOD, povezanimi z enakostjo spolov in odpravo diskriminacije pri zaposlovanju in poklicih, ki so jih ratificirale države članice in Čile.
3. Vsaka pogodbenica ponovno potrjuje svojo zavezo, da bo učinkovito izvajala svoje obveznosti iz drugih večstranskih sporazumov, katerih pogodbenica je in ki obravnavajo enakost spolov ali pravice žensk.

ČLEN 27.3

Splošne določbe

1. Pogodbenici priznavata pravico vsake pogodbenice, da določi svoj obseg in jamstva glede enakih možnosti za moške in ženske ter sprejme ali ustrezno spremeni svoje ustrezne zakone in politike v skladu s svojimi obveznostmi iz mednarodnih sporazumov iz člena 27.2.

2. Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti, da njeni ustrezni zakoni in politike zagotavljajo in spodbujajo enake pravice, obravnavo in možnosti za moške in ženske v skladu z njenimi mednarodnimi obveznostmi. Vsaka pogodbenica si prizadeva za izboljšanje teh zakonov in politik.
3. Vsaka pogodbenica si prizadeva za zbiranje podatkov, razčlenjenih po spolu, povezanih s trgovino in spolom, da bi bolje razumela različne vplive instrumentov trgovinske politike na ženske in moške kot delavce, proizvajalce, trgovce ali potrošnike.
4. Vsaka pogodbenica na svojem ozemlju spodbuja ozaveščanje javnosti o svojih zakonih in politikah, povezanih z enakostjo spolov, vključno z njihovim vplivom na vključujočo gospodarsko rast in trgovinsko politiko ter pomembnostjo zanju.
5. Vsaka pogodbenica pri oblikovanju, izvajanju in pregledu ukrepov na področjih, ki jih zajema ta sporazum, po potrebi upošteva cilj enakosti moških in žensk.
6. Vsaka pogodbenica spodbuja trgovino in naložbe s spodbujanjem enakih možnosti ter udeležbe žensk in moških v gospodarstvu in mednarodni trgovini. To med drugim vključuje ukrepe, katerih cilj je: postopna odprava vseh vrst diskriminacije na podlagi spola; spodbujanje načela enakega plačila za delo enake vrednosti za odpravo razlik v plačilu med spoloma ter omogočanje, da ženske niso diskriminirane pri zaposlovanju in opravljanju poklica, tudi zaradi nosečnosti in materinstva.

7. Pogodbenica zaradi spodbujanja trgovine ali naložb ne sme oslabiliti ali zmanjšati zaščite, ki jo zagotavlja njena ustrezna zakonodaja, namenjena zagotavljanju enakosti spolov ali enakih možnosti za ženske in moške.

8. Pogodbenica ne opusti svojih zakonov, namenjenih zagotavljanju enakosti spolov ali enakih možnosti za ženske in moške, ali drugače odstopa od njih ter ne predlaga njihove opustitve ali odstopa od njih na način, ki bi oslabil ali zmanjšal zaščito, ki jo zagotavljajo ti zakoni, da bi tako spodbujala trgovino ali naložbe.

9. Pogodbenica je s trajnim ali ponavljajočim se ukrepanjem ali neukrepanjem uspešna pri učinkovitem izvajanju zaščite, ki jo zagotavljajo njeni zakoni, namenjeni zagotavljanju enakosti spolov ali enakih možnosti za ženske in moške na način, ki vpliva na trgovino ali naložbe.

ČLEN 27.4

Dejavnosti sodelovanja

1. Pogodbenici priznavata koristi izmenjave izkušenj pri oblikovanju, izvajanju, spremljanju in krepitvi trgovinskih vidikov ukrepov za enakost spolov.

2. Pogodbenici v skladu z odstavkom 1 izvajata dejavnosti sodelovanja, namenjene izboljšanju zmogljivosti in pogojev za ženske, vključno z delavkami, poslovnimi ženskami in podjetnicami, da bi dostopale do priložnosti, ki jih ustvarja ta sporazum, in jih v celoti izkoristile.

3. Dejavnosti sodelovanja se izvajajo v zvezi z vprašanji in temami, o katerih se dogovorita pogodbenici.

4. Dejavnosti sodelovanja se lahko razvijajo in izvajajo ob sodelovanju Združenih narodov, STO, MOD, OECD in drugih mednarodnih organizacij ter tretjih držav, podjetij, organizacij delodajalcev in delavcev, izobraževalnih in raziskovalnih organizacij ter po potrebi drugih nevladnih organizacij.

5. Področja sodelovanja lahko vključujejo izmenjavo izkušenj in najboljših praks v zvezi s politikami in programi za spodbujanje večje udeležbe žensk v mednarodni trgovini ter s trgovino povezanimi vidiki:

- (a) spodbujanja finančne vključenosti in izobraževanja žensk ter dostopa do financiranja in finančne pomoči;
- (b) pospeševanja vodilnega položaja žensk in razvoja mrež žensk;
- (c) spodbujanja polne udeležbe žensk v gospodarstvu s spodbujanjem njihove udeležbe, vodilnega položaja in izobraževanja, zlasti na področjih, na katerih so premalo zastopane, kot so znanost, tehnologija, inženirstvo, matematika, pa tudi inovacije in poslovanje;
- (d) spodbujanja enakosti spolov v podjetjih;

- (e) sodelovanja žensk na položajih odločanja v javnem in zasebnem sektorju;
- (f) javnih in zasebnih pobud, namenjenih spodbujanju ženskega podjetništva, vključno z vključevanjem žensk v formalni sektor gospodarstva, povečanjem konkurenčnosti podjetij, ki jih vodijo ženske, da se jim omogoči udeležba in konkurenčnost v lokalnih, regionalnih in globalnih vrednostnih verigah, ter dejavnostmi za spodbujanje internacionalizacije malih in srednjih podjetij, ki jih vodijo ženske;
- (g) politik in programov za izboljšanje digitalnih spretnosti žensk ter dostopa do spletnih poslovnih orodij in platform za e-trgovanje;
- (h) pospeševanja politik in programov na področju oskrbe ter ukrepov za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja z vidika spola;
- (i) raziskovanja povezave med večjo udeležbo žensk v mednarodni trgovini in zmanjšanjem razlik v plačilu med spoloma;
- (j) razvoja analize trgovinskih politik na podlagi spola, vključno z oblikovanjem, izvajanjem in spremljanjem njihovih učinkov;
- (k) zbiranja podatkov, razčlenjenih po spolu, uporabe kazalnikov, metodologij spremljanja in vrednotenja ter analize statističnih podatkov, povezanih s trgovino, z vidika spola;

- (l) raziskovanja povezav med udeležbo žensk v mednarodni trgovini ter področji, kot so dostojno delo, poklicna segregacija in delovni pogoji žensk, vključno z varnostjo in zdravjem pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile, v skladu s členom 26.18, pododstavek (f);
- (m) politik in programov za preprečevanje različnega gospodarskega vpliva, ki ga imajo krize in izredne razmere na ženske in moške, njegovo blažitev in odzivanje nanj ter
- (n) drugih vprašanj, o katerih se dogovorita pogodbenici.

6. Pogodbenici skupaj določita prednostne naloge za dejavnosti sodelovanja na podlagi področij skupnega interesa in razpoložljivih sredstev.

7. Sodelovanje, tudi na področjih iz odstavka 5, se lahko izvaja v živo ali s tehnološkimi sredstvi, ki so pogodbenicama na voljo, in sicer z dejavnostmi, kot so: delavnice, seminarji, konference, programi in projekti sodelovanja; izmenjava izkušenj ter izmenjava najboljših praks na področju politik in postopkov ter izmenjava izvedencev.

8. Pogodbenici prek Pododbora za trgovino in trajnostni razvoj, ustanovljenega v skladu s členom 33.4(1), spodbujata prizadevanja organov, ustanovljenih s tem sporazumom, da v svoje delo vključijo vprašanja, premisleke in dejavnosti, povezane s spolom.

9. Pogodbenici spodbujata vključujočo udeležbo žensk pri izvajanju dejavnosti sodelovanja, vzpostavljenih v skladu s tem členom, če je to primerno.

ČLEN 27.5

Institucionalne ureditve

1. Pododbor za trgovino in trajnostni razvoj, ustanovljen v skladu s členom 33.4(1), je odgovoren za izvajanje tega poglavja. Za to poglavje se smiselno uporablja člen 26.19¹.
2. Pri sodelovanju s civilno družbo v domačih posvetovalnih skupinah, ustanovljenih ali imenovanih v skladu s členom 33.6, ter v forumu civilne družbe, organiziranem v skladu s členom 33.7, pogodbenici spodbujata sodelovanje organizacij, ki spodbujajo enakost moških in žensk.

ČLEN 27.6

Reševanje sporov

1. Za to poglavje se smiselno uporabljajo členi 26.20, 26.21 in 26.22².

¹ Pojasniti je treba, da se vsako sklicevanje na poglavje 26 ali na okoljska in delovna vprašanja ali zadeve v tem členu razume kot sklicevanje na to poglavje ali na vprašanja ali zadeve v zvezi s spolom, kot je ustrezno.

² Pojasniti je treba, da se vsako sklicevanje na poglavje 26 ali na okoljska in delovna vprašanja, zadeve ali zakone v teh členih razume kot sklicevanje na to poglavje ali na vprašanja, zadeve ali zakone v zvezi s spolom, ki se nanašajo na ta vprašanja ali zadeve, kot je ustrezno.

ČLEN 27.7

Pregled

1. Pogodbenici se strinjata, da je pomembno, da skupaj ali posamezno v okviru svojih postopkov in institucij ter institucij, ustanovljenih v skladu s tem sporazumom, spremljata in ocenjujeta vpliv izvajanja tega sporazuma na enakost moških in žensk ter priložnosti, ki se ženskam zagotovijo v zvezi s trgovino.
2. Pogodbenici lahko to poglavje pregledata glede na izkušnje, pridobljene pri njegovem izvajanju, in po potrebi predlagata, kako bi ga lahko okrepili.

POGLAVJE 28

PREGLEDNOST

ČLEN 28.1

Cilj

1. Pogodbenici si ob priznavanju vpliva, ki ga imata lahko njuni regulativni okolji na trgovino in naložbe med njima, prizadevata za zagotavljanje predvidljivega regulativnega okolja in učinkovitih postopkov za gospodarske subjekte, zlasti mala in srednja podjetja.

2. Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje zaveze v okviru Sporazuma STO, v tem poglavju pa nadgrajujeta te zaveze in določata nadaljnje ureditve za preglednost.

ČLEN 28.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

- (a) „upravna odločitev“ pomeni odločbo, sklep ali ukrep s pravnim učinkom, ki se v posameznem primeru nanaša na določeno osebo, blago ali storitve, zajema pa tudi nesprejetje upravne odločitve, kot je določeno v pravu pogodbenice, ter
- (b) „upravna odločba za splošno uporabo“ pomeni upravno odločbo ali razlago, ki se uporablja za vse osebe in dejanske primere, ki na splošno spadajo na področje uporabe te upravne odločbe ali razlage, pri čemer določa normo ravnanja, vendar ne vključuje:
 - (i) določitve ali odločbe, izdane v okviru upravnega ali parasodnega postopka, ki se uporablja za določeno osebo, blago ali storitve druge strani v določeni zadevi, ali
 - (ii) odločbe, s katero se odloči o določenem ravnanju ali praksi.

ČLEN 28.3

Objava

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se njeni zakoni, drugi predpisi, postopki, upravne odločbe za splošno uporabo in sodne odločbe v zvezi s katero koli zadevo, zajeto v tem sporazumu, takoj objavijo v uradno določenem mediju in, kadar je to izvedljivo, v elektronski obliki, ali so drugače razpoložljivi na način, ki vsakomur omogoča, da se z njimi seznani.
2. Vsaka pogodbenica obrazloži cilj in utemeljitev svojih zakonov, predpisov, postopkov, upravnih odločb za splošno uporabo in sodnih odločb v zvezi s katero koli zadevo, zajeto v tem sporazumu.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi razumen rok med datumom objave in datumom začetka veljavnosti zakonov in drugih predpisov v zvezi s katero koli zadevo, ki je zajeta v tem sporazumu, razen kadar to ni mogoče zaradi nujnosti. Ta odstavek se ne uporablja za upravne odločbe za splošno uporabo in sodne odločbe.

ČLEN 28.4

Poizvedbe in zagotavljanje informacij

1. Vsaka pogodbenica vzpostavi ali ohrani ustrezne mehanizme za odzivanje na poizvedbe oseb glede katerih koli zakonov ali drugih predpisov v zvezi s katero koli zadevo, zajeto v tem sporazumu.
2. Druga pogodbenica na zahtevo pogodbenice nemudoma zagotovi informacije in odgovori na poizvedbe v zvezi s katerimi koli veljavnimi ali načrtovanimi zakoni ali drugimi predpisi, povezanim s katero koli zadevo, zajeto v tem sporazumu, razen če je v okviru drugega poglavja tega sporazuma vzpostavljen poseben mehanizem.

ČLEN 28.5

Upravni postopki

1. Vsaka pogodbenica objektivno, nepristransko in razumno izvršuje vse zakone, druge predpise, postopke in upravne odločbe za splošno uporabo v zvezi s katero koli zadevo, zajeto v tem sporazumu.

2. Če se upravni postopki v zvezi z določenimi osebami, blagom ali storitvami druge pogodbenice začnejo v zvezi z uporabo zakonov, drugih predpisov, postopkov ali upravnih odločb za splošno uporabo iz odstavka 1, vsaka pogodbenica:

- (a) poizkuša osebe, ki jih upravni postopek neposredno zadeva, v razumnem roku in v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi obvestiti o začetku postopka, vključno z opisom narave postopka, poročilom pravnega organa, v okviru katerega se postopek začne, ter splošnim opisom kakršnega koli zadevnega vprašanja, in
- (b) takim osebam zagotovi razumno priložnost, da predložijo dejstva in argumente, s katerimi podprejo svoja stališča pred kakršno koli končno upravno odločitvijo, če to dovoljujejo čas, narava postopka in javni interes.

ČLEN 28.6

Pregled in pritožba

1. Vsaka pogodbenica ustanovi ali ohrani splošna, arbitražna ali upravna sodišča ali postopke za namene takojšnjega pregleda in, če je to upravičeno, poprave upravnih odločitev v zvezi s katero koli zadevo, zajeto v tem sporazumu.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njena splošna, arbitražna ali upravna sodišča nediskriminatorno in nepristransko izvajajo postopke za pritožbo ali pregled. Ta sodišča so nepristranska in neodvisna od organa, pristojnega za upravno izvrševanje, in nimajo kakršnega koli interesa glede izida zadeve.

3. Kar zadeva sodišča ali postopke iz odstavka 1, vsaka pogodbenica zagotovi, da je stranem, ki nastopijo pred temi organi ali so udeležene v takih postopkih, zagotovljena:

(a) razumna možnost, da podprejo ali zagovarjajo svoja stališča, in

(b) odločba na podlagi dokazov in predložitve evidenc ali, kadar to zahteva pravo pogodbenice, evidenc, ki jih pripravi pristojni organ.

4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da odločbo iz odstavka 3, pododstavek (b), ob upoštevanju pritožbe ali nadaljnjega pregleda izvrši organ, pristojen za upravno izvrševanje, kot je določeno v njenih zakonih in drugih predpisih.

ČLEN 28.7

Razmerje do drugih poglavij

Določbe iz tega poglavja se uporabljajo poleg posebnih pravil iz drugih poglavij.

POGLAVJE 29

DOBRE REGULATIVNE PRAKSE

ČLEN 29.1

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za regulativne ukrepe, ki jih sprejmejo ali uvedejo regulativni organi v zvezi s katero koli zadevo, ki jo zajema ta sporazum.
2. To poglavje se ne uporablja za regulativne organe in regulativne ukrepe, prakse ali pristope držav članic.

ČLEN 29.2

Splošna načela

1. Pogodbenici priznavata pomen:
 - (a) uporabe dobrih regulativnih praks v procesu načrtovanja, oblikovanja, izdajanja, izvajanja, ocenjevanja in pregledovanja regulativnih ukrepov, da se dosežejo cilji domače politike, in

(b) ohranjanja in krepitve koristi tega sporazuma za olajšanje blagovne menjave in trgovine s storitvami ter povečanje naložb med pogodbenicama.

2. Vsaka pogodbenica lahko svobodno določi svoj pristop k dobrim regulativnim praksam na podlagi tega sporazuma, in sicer na način, ki je skladen z njenim pravnim okvirom, prakso in temeljnimi načeli, tudi s previdnostnim načelom, na katerih temelji njen regulativni sistem.

3. Nobena določba tega poglavja se ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, da:

(a) odstopa od domačih postopkov za pripravo in sprejetje regulativnih ukrepov;

(b) sprejme ukrepe, ki bi ogrozili ali ovirali pravočasno sprejetje regulativnih ukrepov za doseganje ciljev njene javne politike, ali

(c) doseže kakršen koli specifičen regulativen rezultat.

ČLEN 29.3

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

(a) „regulativni organ“ pomeni:

- (i) za Evropsko unijo: Evropska komisija in
- (ii) za Čile: kateri koli regulativni organ izvršilne veje oblasti ter

(b) „regulativni ukrepi“ pomeni:

- (i) za Evropsko unijo:
 - (A) uredbe in direktive, kakor so določene v členu 288 Pogodbe o delovanju Evropske unije, ter
 - (B) delegirane in izvedbene akte, kakor so določeni v členu 290 oziroma členu 291 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ter
- (ii) za Čile: zakone in odloke za splošno uporabo, ki jih sprejmejo regulativni organi in katerih upoštevanje je obvezno¹.

¹ V skladu z odstavkom II.1 predsedniškega navodila št. 3 iz leta 2019 in njegovimi spremembami.

ČLEN 29.4

Notranje usklajevanje regulativnega razvoja

Vsaka pogodbenica za pripravo, ocenjevanje in pregled regulativnih ukrepov ohranja notranje postopke ali mehanizme za usklajevanje ali pregled. Namen takih postopkov ali mehanizmov bi moral biti med drugim:

- (a) spodbujanje dobrih regulativnih praks, vključno s tistimi iz tega poglavja;
- (b) ugotavljanje in preprečevanje nepotrebnega podvajanja ter neskladnih zahtev regulativnih ukrepov pogodbenice;
- (c) zagotavljanje skladnosti z mednarodnimi trgovinskimi obveznostmi pogodbenice ter
- (d) spodbujanje upoštevanja vpliva regulativnih ukrepov, ki se pripravljajo, vključno z vplivom na mala in srednja podjetja.

ČLEN 29.5

Preglednost regulativnih postopkov in mehanizmov

Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi pravili in postopki objavi opis postopkov in mehanizmov, ki jih njen regulativni organ uporablja za pripravo, oceno ali pregled regulativnih ukrepov. Ti opisi se nanašajo na zadevne smernice, pravila ali postopke, vključno s tistimi glede omogočanja javnosti, da predloži pripombe.

ČLEN 29.6

Zgodnje obveščanje o načrtovanih regulativnih ukrepih

1. Vsaka pogodbenica si prizadeva vsako leto v skladu s svojimi pravili in postopki objaviti informacije o načrtovanih večjih¹ regulativnih ukrepih.
2. V zvezi z vsakim večjim regulativnim ukrepom iz odstavka 1 si vsaka pogodbenica prizadeva pravočasno objaviti:
 - (a) kratek opis področja uporabe in ciljev in

¹ Regulativni organ vsake pogodbenice lahko za namene njenih obveznosti iz tega poglavja določi, kaj pomeni večji regulativni ukrep.

- (b) če je na voljo, predvideni čas za njegovo sprejetje, po potrebi vključno z možnostmi za javna posvetovanja.

ČLEN 29.7

Javna posvetovanja

1. Pri pripravi večjega¹ regulativnega ukrepa vsaka pogodbenica po potrebi v skladu s svojimi pravili in postopki:
 - (a) objavi osnutek regulativnega ukrepa ali posvetovalne dokumente, ki zagotavljajo dovolj podrobnosti o regulativnem ukrepu v pripravi, da lahko vsakdo² oceni, ali in kako bi lahko ukrep znatno vplival na njegove interese;
 - (b) vsem osebam nediskriminatorno zagotovi razumne možnosti za predložitev pripomb in
 - (c) prouči prejete pripombe.

¹ Regulativni organ vsake pogodbenice lahko za namene njenih obveznosti iz tega poglavja določi, kaj pomeni večji regulativni ukrep.

² Pojasniti je treba, da ta odstavek pogodbenici ne preprečuje ciljno usmerjenih posvetovanj z zainteresiranimi osebami pod pogoji, določenimi v njenih pravilih in postopkih.

2. Regulativni organ vsake pogodbenice bi moral uporabljati elektronska komunikacijska sredstva ter si prizadevati za vzdrževanje posebnega elektronskega portala za zagotavljanje informacij in sprejemanje pripomb v zvezi z javnimi posvetovanji.
3. Regulativni organ vsake pogodbenice si prizadeva objaviti povzetek rezultatov posvetovanj ali kakršnih koli prejetih pripomb, razen kadar to onemogoča varstvo zaupnih informacij ali nerazkrivanje osebnih podatkov ali neobjavljanje neprimernih vsebin.

ČLEN 29.8

Ocena učinka

1. Vsaka pogodbenica spodbuja svoj regulativni organ, naj pri pripravi večjih regulativnih ukrepov v skladu z veljavnimi pravili in postopki izvaja oceno učinka.
2. Regulativni organ vsake pogodbenice pri izvajanju ocene učinka spodbuja postopke in mehanizme, ki upoštevajo naslednje dejavnike:
 - (a) potrebo po regulativnem ukrepu, vključno z naravo in pomenom težave, ki jo ima regulativni ukrep namen obravnavati;
 - (b) izvedljive in ustrezne regulativne ali neregulativne druge možnosti, če obstajajo, ki bi dosegle cilj javne politike pogodbenice, vključno z možnostjo neregulacije;

(c) kolikor je to mogoče in ustrezno, morebitni socialni, gospodarski in okoljski učinek teh možnosti, tudi na mednarodno trgovino ter mala in srednja podjetja, in

(d) kako se obravnavane možnosti nanašajo na morebitne zadevne mednarodne standarde, vključno z razlogom za kakršno koli odstopanje, če je ustrezno.

3. V zvezi s kakršno koli oceno učinka, ki jo je regulativni organ izvedel za regulativni ukrep, zadevni regulativni organ pripravi končno poročilo, v katerem podrobno opiše dejavnike, ki jih je upošteval pri oceni, in povzame zadevne ugotovitve. Tako poročilo se objavi, ko se objavi zadevni regulativni ukrep.

ČLEN 29.9

Retrospektivna ocena

Pogodbenici priznavata pozitiven prispevek rednih retrospektivnih ocen obstoječih veljavnih regulativnih ukrepov k zmanjšanju nepotrebnega regulativnega bremena, tudi za mala in srednja podjetja, ter k učinkovitejšemu doseganju ciljev javne politike. Pogodbenici si prizadevata spodbujati uporabo rednih retrospektivnih ocen v svojih regulativnih sistemih.

ČLEN 29.10

Register regulativnih ukrepov

Vsaka pogodbenica zagotovi, da se veljavni regulativni ukrepi objavijo v imenovanem registru, ki opredeljuje regulativne ukrepe po temah ter je objavljen na enotnem in prosto dostopnem spletnem mestu. Spletno mesto bi moralo omogočati iskanje regulativnih ukrepov po sklicih ali besedah. Vsaka pogodbenica redno posodablja svoj register.

ČLEN 29.11

Sodelovanje in izmenjava informacij

Pogodbenici lahko sodelujeta, da bi olajšali izvajanje tega poglavja. To sodelovanje lahko vključuje organizacijo vseh ustreznih dejavnosti za krepitev sodelovanja med njunimi regulativnimi organi in izmenjavo informacij o regulativnih praksah iz tega poglavja.

ČLEN 29.12

Kontaktne točke

Vsaka pogodbenica v enem mesecu po začetku veljavnosti tega sporazuma določi kontaktno točko za lažjo izmenjavo informacij med pogodbenicama.

ČLEN 29.13

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 31 se ne uporablja za to poglavje.

POGLAVJE 30

MALA IN SREDNJA PODJETJA

ČLEN 30.1

Cilji

Pogodbenici priznavata pomen malih in srednjih podjetij (v nadaljnjem besedilu: MSP) v svojih dvostranskih trgovinskih in naložbenih odnosih ter potrjujeta svojo zavezo povečanju zmožnosti MSP, da izkoristijo ugodnosti tega sporazuma.

ČLEN 30.2

Izmenjava informacij

1. Vsaka pogodbenica vzpostavi ali ohrani javno dostopno spletišče, namenjeno MSP, ki vsebuje informacije v zvezi s tem sporazumom, vključno s:

(a) povzetkom tega sporazuma in

- (b) informacijami, namenjenimi MSP, ki vsebujejo:
 - (i) opis določb tega sporazuma, za katere pogodbenici menita, da so pomembne za MSP obeh pogodbenic, in
 - (ii) kakršne koli dodatne informacije, za katere pogodbenica meni, da bi koristile MSP, ki želijo izkoristiti možnosti, ki jih ponuja ta sporazum.
- 2. Vsaka pogodbenica na spletišče iz odstavka 1 doda internetno povezavo do:
 - (a) besedila tega sporazuma, vključno z njegovimi prilogami in dodatki, zlasti tarifnimi seznamami in pravili o poreklu za določen izdelek;
 - (b) enakovrednega spletišča druge pogodbenice in
 - (c) spletišč svojih organov, za katera pogodbenica meni, da zagotavljajo koristne informacije za osebe, ki želijo trgovati in poslovati v pogodbenici.
- 3. Vsaka pogodbenica na spletišče iz odstavka 1 vključi internetno povezavo do spletišč svojih organov z informacijami, ki vključujejo:
 - (a) carinske predpise in postopke za uvoz, izvoz in tranzit ter ustrezne obrazce, dokumente in druge potrebne informacije;

- (b) predpise in postopke v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, tudi geografskimi označbami;
- (c) tehnične predpise, po potrebi vključno z obveznimi postopki ugotavljanja skladnosti in povezavami do seznamov organov za ugotavljanje skladnosti, kadar je obvezno ugotavljanje skladnosti s strani tretjih oseb, kot je določeno v poglavju 9;
- (d) sanitarne in fitosanitarne ukrepe v zvezi z uvozom in izvozom, kot je določeno v poglavju 6;
- (e) pravila o javnih naročilih, podatkovno zbirko z obvestili o javnih naročilih in drugimi ustreznimi določbami, kot je določeno v poglavju 21;
- (f) postopke registracije podjetja in
- (g) druge informacije, za katere pogodbenica meni, da bi lahko pomagale MSP.

4. Vsaka pogodbenica na spletišče iz odstavka 1 doda internetno povezavo do podatkovne zbirke, ki omogoča elektronsko iskanje po oznaki harmoniziranega sistema in ki vključuje naslednje informacije v zvezi z dostopom do njenega trga:

- (a) stopnje carin in kvot, vključno s stopnjo po načelu države z največjimi ugodnostmi, stopnje, ki zadevajo države, ki nimajo največjih ugodnosti, ter preferencialne stopnje in tarifne kvote;

- (b) trošarine;
- (c) davki (kot je davek na dodano vrednost);
- (d) carine ali druge pristojbine, vključno z drugimi pristojbinami za določene izdelke;
- (e) pravila o poreklu, kot so določena v poglavju 3;
- (f) povračilo carine, odlog ali druge vrste olajšav, ki zmanjšujejo, vračajo ali oproščajo carino;
- (g) merila za določitev carinske vrednosti blaga;
- (h) drugi tarifni ukrepi;
- (i) informacije, potrebne za uvozne postopke, in
- (j) informacije, povezane z netarifnimi ukrepi ali predpisi.

5. Vsaka pogodbenica redno ali na zahtevo druge pogodbenice posodobi informacije in povezave iz odstavkov 1 do 4, ki jih vzdržuje na svojem spletišču, da zagotovi njihovo posodobljenost in točnost.

6. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se informacije iz tega člena predstavijo na način, ustrezen za uporabo s strani MSP. Vsaka pogodbenica si prizadeva, da so take informacije na voljo v angleščini.

7. Pogodbenica nobeni osebi iz pogodbenice ne zaračuna pristojbine za dostop do informacij, zagotovljenih v skladu z odstavki 1 do 4.

ČLEN 30.3

Kontaktne točke za MSP

1. Vsaka pogodbenica drugi pogodbenici sporoči svojo kontaktno točko za MSP, ki bo opravljala naloge iz tega člena. Vsaka pogodbenica drugo pogodbenico nemudoma uradno obvesti o vseh spremembah podatkov teh kontaktnih točk.

2. Kontaktne točke za MSP:

- (a) zagotovita, da se pri izvajanju tega sporazuma upoštevajo potrebe MSP, tako da lahko MSP iz obeh pogodbenic izkoristijo nove priložnosti iz tega sporazuma;
- (b) zagotovita, da so informacije iz člena 30.2 posodobljene in upoštevne za MSP; vsaka pogodbenica lahko prek kontaktne točke za MSP predlaga dodatne informacije, ki bi jih druga pogodbenica lahko vključila v informacije, ki jih mora predložiti v skladu s členom 30.2;

- (c) proučita vsako zadevo, povezano z MSP, v zvezi z izvajanjem tega sporazuma, med drugim:
 - (i) izmenjavo informacij za pomoč Odboru za trgovino pri njegovi nalogi, tj. spremljanju in izvajanju vidikov tega sporazuma, povezanih z MSP,
 - (ii) pomoč pododborom in drugim kontaktnim točkam, vzpostavljenim s tem sporazumom, pri obravnavanju zadev, povezanih z MSP;
- (d) o svojih dejavnostih redno skupaj ali posamično poročata Odboru za trgovino v proučitev in
- (e) obravnavata vsa druga vprašanja, ki izhajajo iz tega sporazuma in so povezana z MSP, po dogovoru med pogodbenicama.

3. Kontaktni točki za MSP se sestajata po potrebi in opravljata svoje delo prek komunikacijskih kanalov, o katerih se dogovorita pogodbenici in ki lahko vključujejo elektronsko pošto, videokonference ali druga sredstva.

4. Kontaktni točki za MSP se lahko pri izvajanju svojih dejavnosti po potrebi poskušata povezati z izvedenci in zunanjimi organizacijami.

ČLEN 30.4

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 31 se ne uporablja za to poglavje.

POGLAVJE 31

REŠEVANJE SPOROV

ODDELEK A

CILJ IN PODROČJE UPORABE

ČLEN 31.1

Cilj

Cilj tega poglavja je vzpostavitev učinkovitega mehanizma za izogibanje in reševanje kakršnih koli sporov med pogodbenicama glede razlage in uporabe tega sporazuma, da se doseže sporazumna rešitev.

ČLEN 31.2

Področje uporabe

To poglavje se uporablja za vse spore med pogodbenicama v zvezi z razlago in uporabo določb tega sporazuma (v nadaljnjem besedilu: zajete določbe), razen če je v tem sporazumu določeno drugače.

ČLEN 31.3

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in prilogah 31-A in 31-B:

- (a) „pogodbenica pritožnica“ pomeni pogodbenico, ki zahteva ustanovitev senata v skladu s členom 31.5, in
- (b) „mediator“ pomeni posameznika, ki je izbran kot mediator v skladu s členom 38.27;
- (c) „senat“ pomeni senat, ustanovljen v skladu s členom 38.6;
- (d) „član senata“ pomeni člana senata; in
- (e) „pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba“ pomeni pogodbenico, ki je domnevno kršila zajeto določbo.

ODDELEK B

POSVETOVANJA

ČLEN 31.4

Posvetovanja

1. Pogodbenici si prizadevata za rešitev kakršnega koli spora iz člena 31.2 z začetkom posvetovanj v dobri veri, da bi dosegli sporazumno rešitev.
2. Pogodbenica zahteva posvetovanja s pisno zahtevo, ki jo predloži drugi pogodbenici in v kateri opredeli sporni ukrep ter zajete določbe, ki se po njenem mnenju uporabljajo.
3. Pogodbenica, ki ji je bila predložena zahteva za posvetovanja, na zahtevo odgovori nemudoma, vendar najpozneje v desetih dneh od datuma predložitve zahteve za posvetovanja. Posvetovanja se izvedejo v 30 dneh od datuma predložitve zahteve za posvetovanja in potekajo na ozemlju pogodbenice, na katero je zahteva naslovljen, razen če se pogodbenici dogovorita drugače. Posvetovanja se štejejo za zaključena v 46 dneh od datuma predložitve zahteve za posvetovanja, razen če se pogodbenici dogovorita, da bosta nadaljevali posvetovanja.

4. Posvetovanja o nujnih zadevah, vključno s tistimi v zvezi s pokvarljivim ali sezonskim blagom ali storitvami, se opravijo v 15 dneh od datuma predložitve zahteve za posvetovanja. Posvetovanja se štejejo za zaključena v 23 dneh od datuma predložitve zahteve za posvetovanja, razen če se pogodbenici dogovorita, da bosta nadaljevali posvetovanja.
5. Med posvetovanji vsaka pogodbenica zagotovi zadostne informacije o dejstvih za popoln pregled, kako bi sporni ukrep lahko vplival na uporabo tega sporazuma. Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti sodelovanje osebja svojih pristojnih vladnih organov z ustreznim strokovnim znanjem o zadevi, ki je predmet posvetovanj.
6. Posvetovanja ter zlasti vse informacije z oznako zaupnosti in stališča, ki jih pogodbenica izrazi med posvetovanji, so zaupni in ne posegajo v pravice vsake pogodbenice v nadaljnjih postopkih.
7. Če se pogodbenica, na katero je naslovljena zahteva za posvetovanja, nanjo ne odzove v 10 dneh od datuma njene predložitve ali če se posvetovanja ne izvedejo v rokih iz odstavka 3 ali 4, če se pogodbenici strinjata, da ne bosta izvedli posvetovanj, ali če so bila posvetovanja zaključena brez sporazumne rešitve, lahko pogodbenica, ki je zahtevala posvetovanja, uporabi člen 31.5.

ODDELEK C

POSTOPKI SENATA

ČLEN 31.5

Uvedba postopkov senata

1. Če pogodbenicama ne uspe rešiti zadeve s posvetovanji, kot so opredeljena v členu 31.4, lahko pogodbenica, ki je zahtevala posvetovanja, zahteva ustanovitev senata.
2. Zahteva za ustanovitev senata se v pisni obliki predloži drugi pogodbenici. Pogodbenica pritožnica v svoji zahtevi opredeli sporni ukrep, navede zajete določbe, za katere meni, da se uporabljajo, in pojasni, kako ta ukrep pomeni kršitev zajetih določb na tak način, ki zadostuje za jasno predstavitev pravne podlage za pritožbo.

ČLEN 31.6

Ustanovitev senata

1. Senat sestavljajo trije člani.
2. Pogodbenici se v 14 dneh od datuma predložitve pisne zahteve za ustanovitev senata pogodbenici, proti kateri je vložena pritožba, posvetujeta, da bi dosegli dogovor o sestavi senata.
3. Če se pogodbenici o sestavi senata ne dogovorita v roku iz odstavka 2, vsaka pogodbenica v 10 dneh po izteku roka iz odstavka 2 imenuje člana senata s podseznama te pogodbenice, sestavljenega v skladu s členom 31.8(1). Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, ne imenuje člana senata s svojega podseznama v navedenem roku, sopredsednik Odbora za trgovino pogodbenice pritožnice v petih dneh po datumu izteka navedenega roka z žrebom izbere člana senata s podseznama te pogodbenice. Sopredsednik Odbora za trgovino iz pogodbenice pritožnice lahko prenese pooblastilo za tak izbor člana senata z žrebom.

4. Če se pogodbenici o predsedniku senata ne dogovorita v roku iz odstavka 2, sopredsednik Odbora za trgovino pogodbenice pritožnice v 10 dneh po datumu izteka navedenega roka z žrebom izbere predsednika senata s podseznama predsednikov, sestavljenega v skladu s pododstavkom (c) člena 31.8(1). Sopredsednik Odbora za trgovino pogodbenice pritožnice lahko prenese pooblastilo za tak izbor predsednika senata.
5. Senat se šteje za ustanovljenega 15 dni po datumu, ko trije izbrani člani senata uradno obvestijo pogodbenici o sprejetju imenovanja v skladu s Prilogo 31-A, razen če se pogodbenici dogovorita drugače. Vsaka pogodbenica takoj objavi datum ustanovitve senata.
6. Če kateri koli seznam iz člena 31.8 ni bil sestavljen ali ne vključuje dovolj imen ob predložitvi zahteve v skladu z odstavkom 3 ali 4 tega člena, se člani senata z žrebom izberejo med posamezniki, ki jih je uradno predlagala ena pogodbenica ali obe pogodbenici v skladu s Prilogo 31-A.

ČLEN 31.7

Izbira razsodišča

1. V primeru spora glede določenega ukrepa, ki domnevno krši obveznost iz tega sporazuma in enakovredno obveznost iz drugega mednarodnega sporazuma, katerih pogodbenici sta obe pogodbenici, vključno s Sporazumom o STO, razsodišče za rešitev spora izbere pogodbenica, ki želi kršitev odpraviti.
2. Ko pogodbenica izbere razsodišče in začne postopke za reševanje sporov v okviru tega oddelka ali drugega mednarodnega sporazuma, v zvezi z določenim ukrepom iz odstavka 1 ne začne postopkov za reševanje sporov v okviru nobenega drugega mednarodnega sporazuma ali tega oddelka, razen če prvo izbrano razsodišče iz postopkovnih ali jurisdikcijskih razlogov ne more odločiti o zadevi.
3. V tem členu:
 - (a) se šteje, da se postopki za reševanje sporov v okviru tega oddelka začnejo, ko ena od pogodbenic vloži zahtevo za ustanovitev senata v skladu s členom 31.5;
 - (b) se šteje, da se postopki za reševanje sporov na podlagi Sporazuma STO začnejo, ko pogodbenica vloži zahtevo za ustanovitev senata v skladu s členom 6 Dogovora o pravilih in postopkih za reševanje sporov iz Priloge 2 k Sporazumu STO, ter

- (c) se šteje, da se postopki za reševanje sporov v okviru katerega koli drugega sporazuma začnejo v skladu z ustreznimi določbami navedenega sporazuma.

4. Brez poseganja v odstavek 2 nobena določba tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje začasne opustitve obveznosti z dovoljenjem Organa STO za reševanje sporov ali na podlagi postopkov za reševanje sporov iz drugega mednarodnega sporazuma, katerega podpisnici sta pogodbenici. Sporazum STO ali kateri koli drug mednarodni sporazum med pogodbenicama se ne uporabi za to, da bi se pogodbenici preprečila začasna opustitev obveznosti iz tega oddelka.

ČLEN 31.8

Seznami članov senata

1. Odbor za trgovino najpozneje v enem letu od začetku veljavnosti tega sporazuma sestavi seznam vsaj 15 posameznikov, ki so pripravljeni in sposobni opravljati nalogo članov senata. Seznam je sestavljen iz treh podseznamov:

- (a) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov Evropske unije;
- (b) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov Čila, in
- (c) enega podseznama posameznikov, ki niso državljani nobene od pogodbenic in ki opravljajo funkcijo predsednika senata.

2. Na vsakem podseznamu je najmanj pet posameznikov. Odbor za trgovino zagotavlja, da je na seznamu ves čas tako najmanjše število posameznikov.

3. Odbor za trgovino lahko pripravi dodatne seznime posameznikov s strokovnim znanjem in izkušnjami iz določenih sektorjev, zajetih v tem sporazumu. Če pogodbenici soglašata, se taki dodatni sezname uporabijo za sestavo senata v skladu s postopkom iz člena 31.6.

ČLEN 31.9

Zahteve za člane senata

1. Vsak član senata:

- (a) ima dokazano strokovno znanje in izkušnje na področju prava, mednarodne trgovine in drugih zadev, zajetih v tem sporazumu;
- (b) je neodvisen od obeh pogodbenic, ni povezan z njima in od njiju ne sprejema navodil;
- (c) deluje v svoji individualni pristojnosti in v zvezi s sporom ne sprejema navodil od nobene organizacije ali vlade in
- (d) izpolnjuje določbe Priloge 31-B.

2. Predsednik ima poleg izpolnjevanja zahtev iz odstavka 1 tudi izkušnje s postopki za reševanje sporov.
3. Glede na predmet posameznega spora se lahko pogodbenici dogovorita o odstopanju od zahtev iz odstavka 1, pododstavek (a).

ČLEN 31.10

Naloge senata

Senat:

- (a) objektivno presodi predloženo zadevo, vključno z objektivno presojo dejstev primera, in uporabnost ter skladnost z zajetimi določbami;
- (b) v svojih odločitvah in poročilih navede ugotovitve glede dejstev, uporabo zajetih določb in utemeljitev sprejetih ugotovitev in sklepov in
- (c) bi se moral redno posvetovati s pogodbenicama in zagotoviti ustrezne priložnosti za razvoj sporazumne rešitve.

ČLEN 31.11

Pristojnosti

1. Če se pogodbenici v petih dneh od datuma ustanovitve senata ne dogovorita drugače, so pristojnosti senata naslednje:

„ob upoštevanju ustreznih določb Začasnega sporazuma o trgovini med Evropsko unijo na eni strani in Republiko Čile na drugi strani, na katere se sklicujeta pogodbenici, prouči zadevo, na katero se nanaša zahteva za ustanovitev senata, sprejme ugotovitve o združljivosti zadevnega ukrepa z zajetimi določbami navedenega sporazuma in predloži poročilo v skladu s členom 31.13 navedenega sporazuma“.

2. Če se pogodbenici dogovorita o drugačnih pristojnostih, kot so navedene v odstavku 1, o tem uradno obvestita senat v roku iz odstavka 1.

ČLEN 31.12

Odločitev o nujnosti

1. Če pogodbenica tako zahteva, senat v desetih dneh od datuma svoje ustanovitve odloči, ali zadeva spada med nujne.

2. V nujnih primerih so veljavni roki iz tega oddelka polovični v njem določeni roki, z izjemo rokov iz členov 31.6 in 31.11.

ČLEN 31.13

Vmesno in končno poročilo

1. Senat predloži pogodbenicama vmesno poročilo v 90 dneh od datuma svoje ustanovitve. Če senat meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik senata o tem uradno obvesti pogodbenici ter pri tem navede razloge za odlog in datum, na katerega namerava senat predložiti vmesno poročilo. Senat v nobenem primeru ne predloži vmesnega poročila pozneje kot 120 dni od datuma ustanovitve senata.
2. Vsaka pogodbenica lahko senatu predloži pisno zahtevo za pregled vidikov vmesnega poročila v desetih dneh od datuma njegove predložitve. Pogodbenica lahko predloži pripombe na zahtevo druge pogodbenice v šestih dneh od datuma predložitve te zahteve.
3. Če se v skladu z odstavkom 2 ne predloži nobena zahteva, postane vmesno poročilo končno poročilo.

4. Senat predloži pogodbenicama končno poročilo v 120 dneh od datuma ustanovitve senata. Če senat meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik senata o tem uradno obvesti pogodbenici ter pri tem navede razloge za odlog in datum, na katerega namerava senat predložiti končno poročilo. Senat v nobenem primeru ne predloži končnega poročila pozneje kot 150 dni od datuma svoje ustanovitve.

5. Končno poročilo vključuje razpravo o vseh pisnih zahtevah pogodbenic glede vmesnega poročila in jasno obravnava pripombe pogodbenic. Senat v vmesnem in končnem poročilu navede naslednje:

- (a) opisni del, ki vsebuje povzetek argumentov pogodbenic in pripomb iz odstavka 2;
- (b) svoje ugotovitve o dejstvih primera in uporabi zadevnih zajetih določb;
- (c) svoje ugotovitve o tem, ali je zadevni ukrep združljiv z zadevnimi zajetimi določbami ali ne, in
- (d) razloge za ugotovitve iz pododstavkov (b) in (c).

6. Končno poročilo je dokončno in zavezujoče za pogodbenici.

ČLEN 31.14

Ukrepi za izpolnitev obveznosti

1. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, sprejme vse potrebne ukrepe za takojšnjo izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz končnega poročila, zaradi uskladitve z zajetimi določbami.
2. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, najpozneje v 30 dneh po datumu predložitve končnega poročila uradno obvesti pogodbenico pritožnico o vseh ukrepih, ki jih je sprejela ali ki jih namerava sprejeti za izpolnitev obveznosti iz končnega poročila.

ČLEN 31.15

Razumni rok

1. Če takojšnja izpolnitev obveznosti ni mogoča, pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, najpozneje v 30 dneh po datumu predložitve končnega poročila uradno obvesti pogodbenico pritožnico o dolžini razumnega roka, ki ga bo potrebovala za izpolnitev obveznosti. Pogodbenici si prizadevata za dogovor o dolžini razumnega roka za izpolnitev obveznosti iz končnega poročila.

2. Če se pogodbenici ne dogovorita o dolžini razumnega roka, lahko pogodbenica pritožnica ne prej kot 20 dni po datumu predložitve uradnega obvestila iz odstavka 1 pisno zahteva od prvotnega senata, da določi dolžino razumnega roka. Senat predloži svojo odločitev pogodbenicama v 20 dneh od datuma predložitve zahteve.
3. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, najmanj en mesec pred iztekom razumnega roka uradno obvesti pogodbenico pritožnico o svojem napredku pri izpolnitvi obveznosti iz končnega poročila.
4. Pogodbenici se lahko dogovorita za podaljšanje razumnega roka.

ČLEN 31.16

Pregled izpolnitve obveznosti

1. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, najpozneje na datum izteka razumnega roka iz člena 31.15 uradno obvesti pogodbenico pritožnico o vseh ukrepih, sprejetih za izpolnitev obveznosti iz končnega poročila.

2. Če se pogodbenici ne strinjata glede obstoja ali usklajenosti z zajetimi določbami katerega koli ukrepa, sprejetega za izpolnitev obveznosti, lahko pogodbenica pritožnica od prvotnega senata pisno zahteva, da odloči o zadevi. V zahtevi izrecno opredeli kakršen koli sporni ukrep in pojasni, kako ta ukrep pomeni kršitev zajetih določb na način, ki zadostuje za jasno predstavitev pravne podlage za pritožbo. Senat predloži svojo odločitev pogodbenicama v 46 dneh od datuma predložitve zahteve.

ČLEN 31.17

Začasna pravna sredstva

1. Na zahtevo pogodbenice pritožnice in po posvetovanju z njo pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, predloži ponudbo za začasno nadomestilo, če:
 - (a) pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, uradno obvesti pogodbenico pritožnico, da ne more izpolniti obveznosti iz končnega poročila;
 - (b) pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, v roku iz člena 31.14 uradno ne sporoči nobenega ukrepa, ki ga je sprejela ali ga namerava sprejeti za izpolnitev obveznosti, ali nobenega ukrepa, ki ga je sprejela za izpolnitev pred iztekom razumnega roka iz člena 31.15;
 - (c) senat ugotovi, da v skladu s členom 31.16 ne obstaja noben ukrep, sprejet za izpolnitev obveznosti, ali

(d) senat ugotovi, da ukrep v skladu s členom 31.16, sprejet za izpolnitev obveznosti, ni skladen z zajetimi določbami.

2. Pogodbenica pritožnica lahko na podlagi katere koli od okoliščin iz odstavka 1, pododstavki (a), (b), (c) ali (d), uradno obvesti pogodbenico, proti kateri je vložena pritožba, da namerava začasno opustiti obveznosti iz zajetih določb, če:

(a) se pogodbenica pritožnica odloči, da ne bo vložila zahteve v skladu z odstavkom 1, ali

(b) pogodbenica pritožnica vloži zahtevo v skladu z odstavkom 1, pogodbenici pa se ne dogovorita o začasnem nadomestilu v 20 dneh po datumu izteka razumnega roka iz člena 31.15 ali po predložitvi odločitve senata v skladu s členom 31.16.

3. Pogodbenica pritožnica lahko obveznosti začasno opusti 10 dni po datumu predložitve uradnega obvestila iz odstavka 2, razen če je pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, vložila zahtevo v skladu z odstavkom 6.

4. Raven opustitve obveznosti ne presega ravni, enakovredne izničenju ali poslabšanju zaradi kršitve. V uradnem obvestilu iz odstavka 2 je navedena raven nameravane opustitve obveznosti.

5. Pogodbenica pritožnica bi si morala pri odločanju o tem, katere obveznosti bo začasno opustila, najprej prizadevati za začasno opustitev obveznosti v sektorju ali sektorjih, na katere vpliva ukrep, za katerega je senat ugotovil, da ni v skladu z zajetimi določbami. Opustitev obveznosti se lahko uporabi za drug sektor ali sektorje, ki jih zajema ta sporazum in ki niso sektorji, v katerih je senat ugotovil izničenje ali poslabšanje, zlasti če pogodbenica pritožnica meni, da je taka opustitev v drugem sektorju izvedljiva ali učinkovita za spodbujanje izpolnjevanja obveznosti.

6. Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, meni, da priglašena raven opustitve obveznosti presega raven, ki je enakovredna izničenju ali poslabšanju zaradi kršitve, lahko pred iztekom roka iz odstavka 3 predloži pisno zahtevo prvotnemu senatu, da odloči o zadevi. Senat pogodbenicama predloži svojo odločitev o ravni opustitve obveznosti v 30 dneh od datuma zahteve. Pogodbenica pritožnica ne opusti nobenih obveznosti, dokler senat ne predloži odločitve. Opustitev obveznosti je skladna z navedeno odločitvijo.

7. Opustitev obveznosti ali nadomestilo iz tega člena sta začasna in prenehata, ko:

- (a) pogodbenici dosežeta sporazumno rešitev v skladu s členom 31.32;
- (b) se pogodbenici dogovorita, da ukrep, sprejet za izpolnitev obveznosti, prispeva k izpolnjevanju zajetih določb pogodbenice, proti kateri je vložena pritožba, ali

- (c) je kateri koli ukrep, sprejet za izpolnitev obveznosti, za katerega je senat ugotovil, da ni skladen z zajetimi določbami, umaknjen ali spremenjen, da bi se pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, uskladila z navedenimi določbami.

ČLEN 31.18

Pregled ukrepov, sprejetih za izpolnitev obveznosti po začasnih pravnih sredstvih

1. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, uradno obvesti pogodbenico pritožnico o vseh ukrepih, ki jih je sprejela za izpolnitev obveznosti po opustitvi obveznosti oziroma uporabi začasnega nadomestila, odvisno od primera. Z izjemo primerov iz odstavka 2 pogodbenica pritožnica opustitev obveznosti preneha v 30 dneh od datuma predložitve tega uradnega obvestila. Kadar je bilo uporabljeno nadomestilo, z izjemo primerov iz odstavka 2, lahko pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, tako nadomestilo preneha uporabljati v 30 dneh od datuma predložitve uradnega obvestila, da je izpolnila obveznosti.
2. Če pogodbenici v 30 dneh od datuma predložitve uradnega obvestila ne dosežeta dogovora o tem, ali se je pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, z ukrepom, ki je bil priglašen v skladu z odstavkom 1, uskladila z zajetimi določbami, lahko pogodbenica pritožnica od prvotnega senata pisno zahteva, da odloči o zadevi. Senat predloži svojo odločitev pogodbenicama v 46 dneh od datuma predložitve zahteve. Če senat meni, da je ukrep, sprejet za izpolnitev obveznosti, skladen z zajetimi določbami, opustitev obveznosti oziroma uporaba nadomestila preneha. Če je ustrezno, pogodbenica pritožnica prilagodi raven opustitve obveznosti ali nadomestila na podlagi odločitve senata.

3. Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, meni, da raven opustitve obveznosti, ki jo izvaja pogodbenica pritožnica, presega raven, ki je enakovredna izničenju ali poslabšanju zaradi kršitve, lahko od prvotnega senata pisno zahteva, da odloči o zadevi.

ČLEN 31.19

Zamenjava članov senata

Če med postopki senata v skladu s tem oddelkom član senata ne more sodelovati, se umakne ali ga je treba zamenjati, ker ne izpolnjuje zahtev iz Priloge 31-B, se v skladu s členom 31.6 imenuje nov član senata. Rok za predložitev poročila ali odločitve iz tega oddelka se podaljša za toliko časa, kolikor je potrebno za imenovanje novega člana senata.

ČLEN 31.20

Poslovnik za reševanje sporov

1. Postopke senata iz tega oddelka urejata to poglavje in Priloga 31-A.
2. Vsa zaslišanja senata so odprta za javnost, razen če je v Prilogi 31-A določeno drugače.

ČLEN 31.21

Začasna prekinitve in prenehanje

1. Na skupno zahtevo pogodbenic senat kadar koli začasno prekine delo za obdobje, o katerem se dogovorita pogodbenici in ki ne presega 12 zaporednih mesecev.
2. Senat nadaljuje delo pred koncem obdobja začasne prekinitve na pisno zahtevo obeh pogodbenic ali ob koncu obdobja začasne prekinitve na pisno zahtevo ene od pogodbenic. Pogodbenica, je predložila zahtevo, o tem ustrezno uradno obvesti drugo pogodbenico. Če ob koncu obdobja začasne prekinitve pogodbenica ne zahteva nadaljevanja dela senata, pooblastilo senata preneha in postopek za reševanje sporov se ustavi.
3. Če je delo senata začasno prekinjeno v skladu s tem členom, se ustrezna obdobja iz tega oddelka podaljšajo za enako obdobje, za katero se je delo senata začasno prekinilo.

ČLEN 31.22

Pravica do pridobitve informacij

1. Na zahtevo pogodbenice ali na lastno pobudo lahko senat od pogodbenic zahteva informacije, ki jih šteje za potrebne in ustrezne. Pogodbenici se nemudoma in celovito odzoveta na kakršno koli zahtevo senata za predložitev takih informacij.

2. Senat lahko na zahtevo pogodbenice ali na lastno pobudo od katerega koli vira zahteva informacije, ki jih šteje za potrebne in ustrezne. Senat ima tudi pravico, da pridobi mnenje ali tehnični nasvet izvedencev, vključno z informacijami in tehničnim nasvetom, če meni, da je to primerno, ter ob upoštevanju pogojev, o katerih se dogovorita pogodbenici, če je ustrezno.
3. Senat obravnava stališča *amicus curiae*, ki jih predložijo fizične osebe pogodbenice ali pravne osebe s sedežem v pogodbenici, v skladu s Prilogo 31-A.
4. Vse informacije, ki jih senat pridobi v skladu s tem členom, se razkrijejo pogodbenicama, ki lahko v zvezi z njimi predložita pripombe.

ČLEN 31.23

Pravila razlage

1. Senat razlaga zajete določbe v skladu z običajnimi pravili razlage mednarodnega javnega prava, vključno z Dunajsko konvencijo o pravu mednarodnih pogodb.
2. Senat tudi upošteva relevantne razlage iz poročil svetov STO in pritožbenega organa, ki jih sprejme Organ za reševanje sporov STO.
3. Poročila in odločitve senata ne morejo povečati ali zmanjšati pravic in obveznosti pogodbenic, določenih na podlagi tega sporazuma.

ČLEN 31.24

Poročila in odločitve senata

1. Posvetovanja senata so zaupna. Senat si po najboljših močeh prizadeva za sprejemanje osnutkov poročil in odločitev s soglasjem. Če to ni mogoče, senat o zadevi odloči z večino glasov. Ločena mnenja članov senata se ne razkrijejo v nobenem primeru.
2. Vsaka pogodbenica javno objavi svoje predložitve ter poročila in odločitve senata ob upoštevanju varstva zaupnih informacij.
3. Pogodbenici brezpogojno sprejmeta poročila in odločitve senata. Ta poročila in odločitve ne ustvarjajo nobenih pravic ali obveznosti za osebe.
4. Senat in pogodbenici obravnavajo kot zaupno vsako informacijo, ki jo pogodbenica predloži senatu v skladu s Prilogo 31-A.

ODDELEK D

MEHANIZEM MEDIACIJE

ČLEN 31.25

Cilj

1. Cilj mehanizma mediacije je olajšati sprejemanje sporazumnih rešitev s celovitim in hitrim postopkom ob pomoči mediatorja.
2. Postopek mediacije se lahko začne le na podlagi medsebojnega dogovora pogodbenic, da se proučijo sporazumne rešitve ter upoštevajo vsi nasveti in predlagane rešitve mediatorja.

ČLEN 31.26

Začetek postopka mediacije

1. Pogodbenica (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki je predložila zahtevo) lahko od druge pogodbenice (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena) kadar koli pisno zahteva, naj začne postopek mediacije v zvezi s katerim koli ukrepom pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, ki domnevno negativno vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama.

2. Zahteva iz odstavka 1 je dovolj podrobna, da jasno predstavlja pomisleke pogodbenice, ki je predložila zahtevo, pri čemer so v njej navedeni:

- (a) zadevni sporni ukrep;
- (b) izjava o negativnih vplivih, ki jih po mnenju pogodbenice, ki je predložila zahtevo, ukrep ima ali bo imel na trgovino ali naložbe med pogodbenicama, ter
- (c) povezava, ki po mnenju pogodbenice, ki je predložila zahtevo, obstaja med navedenimi vplivi in ukrepom.

3. Pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, z naklonjenostjo obravnava tako zahtevo ter jo sprejme ali zavrne v pisnem odgovoru, ki ga predloži pogodbenici, ki je predložila zahtevo, v desetih dneh po njeni predložitvi. Sicer se šteje, da je zahteva zavrnjena.

ČLEN 31.27

Izbira mediatorja

1. Pogodbenici si prizadevata najpozneje v 14 dneh od datuma začetka postopka mediacije sprejeti dogovor o mediatorju.

2. Če se pogodbenici ne moreta dogovoriti o mediatorju v roku iz odstavka 1 tega člena, lahko katera koli pogodbenica od sopredsednika Odbora za trgovino pogodbenice, ki je predložila zahtevo, zahteva, da v petih dneh po datumu predložitve zahteve z žrebom izbere mediatorja s podseznama predsednikov, sestavljenega v skladu s členom 31.8(1), pododstavek (c). Sopredsednik Odbora za trgovino pogodbenice, ki je predložila zahtevo, lahko prenese pooblastilo za tak izbor mediatorja z žrebom.
3. Če podseznam predsednikov iz člena 31.8(1), pododstavek (c), ni sestavljen ob predložitvi zahteve na podlagi člena 31.26, se mediator izbere z žrebom med posamezniki, ki jih uradno predlaga ena ali obe pogodbenici za navedeni podseznam.
4. Mediator ni državlján nobene od pogodbenic niti ni zaposlen s strani nobene od pogodbenic, razen če se pogodbenici ne dogovorita drugače.
5. Mediator izpolnjuje določbe Priloge 31-B.

ČLEN 31.28

Pravila postopka mediacije

1. Pogodbenica, ki je predložila zahtevo, v desetih dneh od imenovanja mediatorja mediatorju in pogodbenici, na katero je zahteva naslovljena, predloži podroben pisni opis svojih pomislekov, zlasti v zvezi z izvajanjem spornega ukrepa in njegovimi možnimi negativnimi vplivi na trgovino ali naložbe. Pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, lahko v 20 dneh po datumu predložitve tega opisa predloži pisne pripombe nanj. Pogodbenica lahko v svoj opis ali pripombe vključi vse informacije, ki se ji zdijo pomembne.
2. Mediator pogodbenicama pregledno pomaga, da razjasnita sporni ukrep in njegove možne negativne vplive na trgovino ali naložbe. Mediator lahko zlasti organizira srečanja med pogodbenicama, se z njima skupaj ali posamezno posvetuje, zaprosi ustrezne izvedence in deležnike za pomoč ali se z njimi posvetuje ter zagotovi kakršno koli dodatno podporo, ki jo zahtevata pogodbenici. Mediator se posvetuje s pogodbenicama, preden zaprosi ustrezne izvedence in deležnike za pomoč ali se posvetuje z njimi.
3. Mediator lahko daje nasvete ali predlaga rešitev glede pomislekov pogodbenic. Pogodbenici lahko ponujeno rešitev sprejmeta ali zavrneta ali pa se dogovorita o drugačni rešitvi. Mediator ne daje nasvetov ali pripomb glede skladnosti spornega ukrepa s tem sporazumom.
4. Postopek mediacije poteka na ozemlju pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, ali na kateri koli drugi lokaciji ali s kakršnimi koli sredstvi ob soglasju pogodbenic.

5. Pogodbenici si prizadevata sprejeti sporazumno rešitev v 60 dneh od datuma imenovanja mediatorja. Do sprejetja dokončnega dogovora lahko pogodbenici proučita morebitnečasne rešitve, zlasti če se ukrep nanaša na pokvarljivo ali sezonsko blago ali storitve.
6. Mediator na zahtevo katere koli od pogodbenic pogodbenicama predloži osnutek poročila o dejanskem stanju, v katerem so navedeni:
- (a) kratek povzetek zadevnega spornega ukrepa;
 - (b) uporabljeni postopki ter
 - (c) kadar je primerno, morebitna dosežena sporazumna rešitev, vključno z morebitnimi vmesnimi rešitvami.
7. Mediator pogodbenicama da na voljo 15 dni od datuma predložitve osnutka poročila o dejanskem stanju za predložitev pripomb nanj. Mediator po proučitvi prejetih pripomb pogodbenic v 15 dneh po njihovi predložitvi pogodbenicama predloži končno poročilo o dejanskem stanju. Osnutek poročila o dejanskem stanju in končno poročilo o dejanskem stanju ne vsebujeta nobene razlage tega sporazuma.
8. Postopek mediacije se konča:
- (a) ko pogodbenici sprejmeta sporazumno rešitev, in sicer na datum, ko o njej uradno obvestita mediatorja;

- (b) ko pogodbenici dosežeta sporazumni dogovor v kateri koli fazi postopka, in sicer na datum, ko o dogovoru uradno obvestita mediatorja;
- (c) ko mediator po posvetovanju s pogodbenicama predloži pisno izjavo, da bi bila nadaljnja prizadevanja v okviru mediacije neuspešna, in sicer na datum, ko o tej izjavi uradno obvesti pogodbenici, ali
- (d) ko pogodbenica predloži pisno izjavo po proučitvi sporazumnih rešitev v okviru postopka mediacije ter po obravnavi morebitnih nasvetov in predlaganih rešitev mediatorja, in sicer na datum, ko zadevna pogodbenica o tej izjavi uradno obvesti mediatorja in drugo pogodbenico.

ČLEN 31.29

Zaupnost

Če se pogodbenici ne dogovorita drugače, so vse faze postopka mediacije, vključno z morebitnimi nasveti ali predlaganimi rešitvami, zaupne. Pogodbenica lahko javnosti razkrije, da se izvaja mediacija.

ČLEN 31.30

Razmerje do postopkov za reševanje sporov

1. Postopek mediacije ne posega v pravice in obveznosti pogodbenic iz oddelkov B in C ali v okviru postopkov za reševanje sporov na podlagi katerega koli drugega sporazuma.
2. Pogodbenica se v drugih postopkih za reševanje sporov na podlagi tega sporazuma ali katerega koli drugega sporazuma ne sklicuje na naslednje niti tega ne predlaga kot dokaz, prav tako pa senat ne upošteva naslednjega:
 - (a) stališč druge pogodbenice v postopku mediacije ali informacij, ki so bile zbrane izključno v skladu s členom 31.28(2);
 - (b) dejstva, da je druga pogodbenica izrazila pripravljenost, da sprejme rešitev v zvezi z ukrepom, ki je predmet mediacije, ali
 - (c) nasvetov ali predlogov mediatorja.
3. Razen če se pogodbenici dogovorita drugače, mediator ni član senata v postopkih za reševanje sporov v okviru tega sporazuma ali katerega koli drugega sporazuma, če je imel v isti zadevi vlogo mediatorja.

ODDELEK E

SKUPNE DOLOČBE

ČLEN 31.31

Zahteva za informacije

1. Pogodbenica lahko pred vložitvijo zahteve za posvetovanja ali mediacijo v skladu s členom 31.4 ali 31.26 od druge pogodbenice zahteva informacije glede ukrepa, ki domnevno negativno vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama. Pogodbenica, ki prejme tako zahtevo, v 20 dneh od datuma predložitve zahteve predloži pisni odgovor s pripombami na zahtevane informacije.
2. Če pogodbenica, ki prejme tako zahtevo, meni, da ne bo mogla predložiti odgovora v 20 dneh od datuma predložitve zahteve, drugo pogodbenico nemudoma uradno obvesti o razlogih za odlog in predvidenem najkrajšem možnem roku, v katerem bo lahko predložila svoj odgovor.
3. Praviloma se pričakuje, da pogodbenica zahteva informacije v skladu z odstavkom 1 pred predložitvijo zahteve za posvetovanja ali mediacijo v skladu s členom 31.4 ali 31.26.

ČLEN 31.32

Sporazumna rešitev

1. Pogodbenici lahko kadar koli sprejmeta sporazumno rešitev za kakršne koli spore iz člena 31.2.
2. Če se v postopkih senata ali mediacije sprejme sporazumna rešitev, pogodbenici o navedeni rešitvi skupaj uradno obvestita predsednika senata oziroma mediatorja. Po takem uradnem obvestilu se postopki senata ali mediacije končajo.
3. Vsaka pogodbenica sprejme potrebne ukrepe za izvedbo sporazumne rešitve nemudoma ali v dogovorjenem roku, kakor je primerno.
4. Pogodbenica, ki izvaja rešitev, najpozneje do izteka dogovorjenega roka pisno obvesti drugo pogodbenico o kakršnem koli ukrepu, ki ga je sprejela za izvedbo sporazumne rešitve.

ČLEN 31.33

Roki

1. Vsi roki, določeni v tem poglavju, se štejejo od dneva po dejanju, na katerega se nanašajo.

2. Vsak rok iz tega poglavja lahko pogodbenici sporazumno spremenita.
3. V skladu z oddelkom C lahko senat pogodbenicama kadar koli predlaga, da spremenita kateri koli rok iz tega poglavja, pri čemer navede razloge za svoj predlog.

ČLEN 31.34

Stroški

1. Vsaka pogodbenica krije svoje stroške, ki nastanejo pri udeležbi v postopkih senata ali mediacije.
2. Pogodbenici si skupaj v enaki meri delita organizacijske stroške, vključno s plačilom in stroški članov senata in mediatorja. Plačilo članom senata se določi v skladu s Prilogo 31-A. Pravila o plačilu članom senata iz Priloge 31-A se smiselno uporabljajo za mediatorje.

ČLEN 31.35

Sprememba prilog

Svet za trgovino lahko v skladu s členom 33.1(6) sprejme sklep o spremembi prilog 31-A in 31-B.

POGLAVJE 32

IZJEME

ČLEN 32.1

Splošne izjeme

1. Za namene poglavij 2, 4, 8, 10¹, 19 in 22 tega sporazuma je člen XX GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, smiselno vključen v ta sporazum ter je njegov sestavni del.
2. V skladu z zahtevo, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med državami, v katerih prevladujejo podobne razmere, ali prikrito omejevanje liberalizacije naložb ali trgovine s storitvami, se nobena določba poglavij 8, 10², 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20³ ali 22 tega sporazuma ne razlaga tako, da kateri koli pogodbenici preprečuje sprejetje ali izvajanje ukrepov, ki so:
 - (a) potrebni za zavarovanje javne varnosti ali javne morale ali za ohranjanje javnega reda⁴;

¹ Ta določba se ne uporablja za člen 10.7.

² Ta določba se ne uporablja za člen 10.7.

³ Pojasniti je treba, da se nobena določba tega člena ne razlaga tako, da omejuje pravice iz Priloge 20.

⁴ Izjeme iz tega pododstavka se lahko uporabijo samo, kadar obstaja resnična in dovolj resna grožnja za enega od temeljnih interesov družbe.

- (b) potrebni za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;
 - (c) potrebni za zagotovitev skladnosti z zakoni ali predpisi, ki niso v neskladju s tem sporazumom, vključno s tistimi, ki se nanašajo na:
 - (i) preprečevanje zavajajočih in goljufivih praks ali obravnavanje posledic neizpolnjevanja obveznosti iz pogodb;
 - (ii) varovanje zasebnosti v zvezi z obdelavo in razširjanjem osebnih podatkov ter varovanje zaupnosti osebne dokumentacije in računov ali
 - (iii) varnost.
3. Pojasniti je treba, da se pogodbenici zavedata, da če taki ukrepi niso združljivi z določbami poglavij tega sporazuma iz odstavkov 1 in 2 tega člena:
- (a) ukrepi iz člena XX, pododstavek (b), GATT 1994 in odstavka 2, pododstavek (b), tega člena vključujejo okoljske ukrepe, potrebne za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;
 - (b) se člen XX, pododstavek (g), GATT 1994 uporablja za ukrepe za ohranjanje živih in neživih neobnovljivih naravnih virov in

- (c) lahko ukrepi, sprejeti za izvajanje večstranskih okoljskih sporazumov, spadajo pod člen XX, pododstavek (b) ali (g), GATT 1994 ali pod odstavek 2, pododstavek (b), tega člena.

4. Preden ena pogodbenica uporabi kateri koli ukrep iz člena XX GATT 1994, pododstavka (i) in (j), drugi pogodbenici zagotovi vse ustrezne informacije, da se najde rešitev, sprejemljiva za obe pogodbenici. Če pogodbenici v 30 dneh od predložitve ustreznih informacij ne dosežeta sprejemljive rešitve, lahko pogodbenica, ki namerava uporabiti ukrep, to stori. Če izjemne in kritične okoliščine, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje, preprečujejo predhodno zagotovitev in proučitev informacij, lahko pogodbenica, ki namerava uporabiti ukrepe, nemudoma uporabi vse previdnostne ukrepe, potrebne za rešitev razmer. Navedena pogodbenica o uporabi takih ukrepov takoj obvesti drugo pogodbenico.

ČLEN 32.2

Varnostne izjeme

1. Nobena določba tega sporazuma se ne razlaga tako, da:
 - (a) se od pogodbenice zahteva, da zagotovi kakršne koli informacije, katerih razkritje bi bilo po njenem mnenju v nasprotju z njenimi bistvenimi varnostnimi interesi, ali zagotovi dostop do takih informacij, ali

- (b) pogodbenici prepreči sprejetje kakršnega koli ukrepa, za katerega meni, da je potreben za zavarovanje njenih bistvenih varnostnih interesov:
 - (i) v zvezi s proizvodnjo orožja, streliva in vojnih pripomočkov ali trgovino z njimi ter v zvezi s tako trgovino in posli z drugim blagom in materiali, storitvami in tehnologijo ter v zvezi z gospodarskimi dejavnostmi, ki se izvajajo neposredno ali posredno za oskrbo vojaških ustanov,
 - (ii) v zvezi s fisijskimi in fuzijskimi materiali ali materiali, iz katerih so ti pridobljeni, ali
 - (iii) pridobljenih med vojno ali v drugih izrednih razmerah v mednarodnih odnosih ali
 - (c) pogodbenici prepreči sprejetje ukrepov za izpolnjevanje obveznosti v skladu z Ustanovno listino Združenih narodov za ohranjanje miru in mednarodne varnosti.
2. Pogodbenica v največji možni meri obvesti Odbor za trgovino o vseh ukrepih, ki jih sprejme v skladu z odstavkom 1, pododstavka (b) in (c), ter o prenehanju teh ukrepov.

ČLEN 32.3

Obdavčitev

1. V tem členu:

- (a) „rezidentstvo“ pomeni rezidentstvo za davčne namene
- (b) „davčni sporazum“ pomeni sporazum o izogibanju dvojnega obdavčevanja ali kateri koli drug mednarodni dogovor ali ureditev, ki se v celoti ali pretežno nanaša na obdavčitev, pogodbenica katerega je katera koli država članica, Evropska unija ali Čile, in
- (c) „davčni ukrep“ pomeni ukrep za uporabo davčne zakonodaje Evropske unije, katere koli države članice ali Čila.

2. Ta sporazum se uporablja za davčne ukrepe le, če je njihova uporaba potrebna za izvajanje določb tega sporazuma.

3. Nobena določba tega sporazuma ne vpliva na pravice in obveznosti Evropske unije ali njenih držav članic ali Čila v okviru katerega koli davčnega sporazuma. V primeru kakršne koli neskladnosti med tem sporazumom in katerim koli davčnim sporazumom prevlada davčni sporazum, kar zadeva to neskladnost. V zvezi z davčnim sporazumom med Evropsko unijo ali njenimi državami članicami in Čilom ustrezni pristojni organi Evropske unije ali njenih držav članic na eni strani in Čila na drugi strani v skladu s tem sporazumom in navedenim davčnim sporazumom skupaj odločijo, ali obstaja neskladnost med tem sporazumom in navedenim davčnim sporazumom.

4. Nobena obveznost po načelu države z največjimi ugodnostmi iz tega sporazuma se ne uporablja za ugodnosti, ki jih Evropska unija, njene države članice ali Čile odobrijo v skladu z davčnim sporazumom.
5. V skladu z zahtevo, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med državami, v katerih prevladujejo podobne razmere, ali prikrito omejevanje trgovine in naložb, se nobena določba tega sporazuma ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje sprejetje, ohranjanje ali izvajanje katerega koli ukrepa, namenjenega zagotavljanju pravične ali učinkovite uvedbe ali pobiranja neposrednih davkov, ki:
- (a) razlikuje med davkoplačevalci, ki niso v enakem položaju, zlasti glede na njihovo rezidentstvo ali kraj, kjer so vložili svoj kapital, ali
 - (b) katerega cilj je preprečiti izogibanje ali utajo davkov v skladu z davčnim sporazumom ali davčno zakonodajo te pogodbenice.

ČLEN 32.4

Razkrivanje informacij

1. Nobena določba tega sporazuma od pogodbenice ne zahteva, naj da na voljo zaupne informacije, katerih razkritje bi oviralo izvrševanje zakonodaje ali bilo kako drugače v nasprotju z javnimi interesi ali bi vplivalo na upravičene poslovne interese določenih javnih ali zasebnih podjetij, razen če senat potrebuje take zaupne informacije v postopku za reševanje sporov v skladu s poglavjem 31. V takih primerih senat zagotovi, da je zaupnost v celoti zagotovljena.
2. Kadar pogodbenica Svetu za trgovino, Odboru za trgovino, pododborom ali drugim organom, ustanovljenim v skladu s tem sporazumom, predloži informacije, ki se v skladu z njeno zakonodajo štejejo za zaupne, druga pogodbenica navedene informacije obravnava kot zaupne, razen če se s pogodbenico, ki je informacije predložila, dogovori drugače.

ČLEN 32.5

Oprostitev obveznosti STO

Če je obveznost iz tega naslova vsebinsko enakovredna obveznosti iz Sporazuma STO, se šteje, da je vsak ukrep, sprejet na podlagi oprostitve obveznosti, sprejeto v skladu s členom IX Sporazuma STO, skladen z vsebinsko enakovredno določbo tega sporazuma.

POGLAVJE 33

INSTITUCIONALNE IN KONČNE DOLOČBE

ODDELEK A

INSTITUCIONALNE DOLOČBE

ČLEN 33.1

Svet za trgovino

1. Pogodbenici ustanovita Svet za trgovino. Svet za trgovino nadzoruje doseganje ciljev tega sporazuma in njegovo izvajanje. Proučuje vse zadeve, ki izhajajo iz okvira tega sporazuma.
2. Svet za trgovino se sestane v enem letu od začetka veljavnosti tega sporazuma, nato pa vsaki dve leti ali kakor se dogovorita pogodbenici. Seje Sveta za trgovino se izvajajo v živo ali s tehnološkimi sredstvi v skladu z njegovim poslovnikom. Seje v živo se izvajajo izmenično v Bruslju in Santiagu. Dnevni red sestanka Sveta za trgovino določita koordinatorja tega sporazuma v skladu s členom 33.3(2).

3. Svet za trgovino sestavljajo predstavniki pogodbenic, pristojni za trgovinske in naložbene zadeve. Svetu za trgovino sodeluje predstavnik vsake pogodbenice.
4. Svet za trgovino je pristojen za sprejemanje sklepov v primerih, predvidenih v tem sporazumu, in za oblikovanje priporočil v skladu s svojim poslovnikom. Svet za trgovino sprejema sklepe in oblikuje priporočila na podlagi medsebojnega dogovora. Sklepi so zavezujoči za pogodbenici, ki sprejmeta vse potrebne ukrepe za izvajanje teh sklepov¹. Priporočila niso zavezujoča.
5. Svet za trgovino na svoji prvi seji sprejme svoj poslovnik in poslovnik Odbora za trgovino.
6. Svet za trgovino lahko:
 - (a) sprejme sklepe o spremembi:
 - (i) tarifnih seznamov iz dodatkov 2-1 in 2-2, da bi pospešili odpravo tarif,
 - (ii) Poglavja 3 in prilog 3-A do 3-E,

¹ Pojasniti je treba, da bo Čile vse sklepe, ki jih sprejme Svet za trgovino, izvajal z *acuerdos de ejecución* (izvršilnimi sporazumi) v skladu s čilsko zakonodajo.

- (iii) prilog 6-F in 6-G ter Dodatka 6-E-1,
- (iv) prilog 9-A, 9-D in 9-E ter odstavka 1 Priloge 9-B,
- (v) Priloge 14-B,
- (vi) Priloge 22,
- (vii) opredelitve pojma „subvencija“ iz odstavka 24.2(1), kolikor se nanaša na podjetja, ki opravljajo storitve, z namenom vključitve izida prihodnjih razprav o tej zadevi v STO ali povezanih večstranskih forumih,
- (viii) Priloge 25-A glede sklicevanja na pravo, ki se uporablja v pogodbenicah,
- (ix) Priloge 25-B glede meril, ki jih je treba vključiti v postopek nasprotovanja,
- (x) Priloge 25-C v zvezi z geografskimi označbami,
- (xi) prilog 31-A in 31-B in
- (xii) katere koli druge določbe, priloge, dodatka ali protokola, katere sprememba je predvidena v tem sporazumu;

- (b) sprejema sklepe o razlagi določb tega sporazuma, ki so zavezujoči za pogodbenici in vse organe, ustanovljene v skladu s tem sporazumom, ter senate in skupine izvedencev iz poglavij 26 in 31;
- (c) na Odbor za trgovino prenese katero koli od svojih nalog, vključno s pooblastilom za sprejemanje sklepov in oblikovanje priporočil;
- (d) ustanovi dodatne pododbore in druge organe v skladu s členom 33.4(2) in
- (e) v skladu s členom 33.4(7) določi poslovnik pododborov in drugih organov, če meni, da je to primerno.

ČLEN 33.2

Odbor za trgovino

1. Pogodbenici ustanovita Odbor za trgovino. Odbor za trgovino pomaga Svetu za trgovino pri opravljanju njegovih nalog.
2. Odbor za trgovino je odgovoren za splošno izvajanje tega sporazuma. Čeprav zadevo ali vprašanje obravnava Odbor za trgovino, to Svetu za trgovino ne preprečuje, da bi ju obravnaval tudi sam.

3. Odbor za trgovino se sestane v enem letu od začetka veljavnosti tega sporazuma, nato pa enkrat na leto ali kakor se dogovorita pogodbenici. Seje Odbora za trgovino se izvajajo v živo ali s tehnološkimi sredstvi v skladu z njegovim poslovnikom. Seje v živo se izvajajo izmenično v Bruslju in Santiagu. Dnevni red sestanka Odbora za trgovino določita koordinatorska telesa tega sporazuma v skladu s členom 33.3(2).
4. Odbor za trgovino sestavljajo predstavniki pogodbenic, pristojni za trgovinske in naložbene zadeve. Odboru za trgovino predseduje predstavnik vsake pogodbenice.
5. Odbor za trgovino je pooblaščen za sprejemanje sklepov v primerih, določenih v tem sporazumu, ali če tako pooblastilo nanj prenese Svet za trgovino v skladu s členom 33.1(6), pododstavek (c). Odbor za trgovino je pristojen tudi za oblikovanje priporočil, tudi kadar je bilo to pooblastilo preneseno v skladu s členom 33.1(6), pododstavek (c). Odbor za trgovino sprejema sklepe in oblikuje priporočila na podlagi medsebojnega dogovora in v skladu s svojim poslovnikom. Odbor za trgovino pri izvajanju prenesenih nalog sprejema sklepe in oblikuje priporočila v skladu s poslovnikom Sveta za trgovino. Sklepi so zavezujoči za pogodbenici, ki sprejmeta vse potrebne ukrepe za izvajanje teh sklepov¹. Priporočila niso zavezujoča.

¹ Pojasniti je treba, da bo Čile vse sklepe, ki jih sprejme Odbor za trgovino, izvajal z *acuerdos de ejecución* (izvršilnimi sporazumi) v skladu s čilsko zakonodajo.

6. Odbor za trgovino:

- (a) je odgovoren za ustrezno izvajanje tega sporazuma; v zvezi s tem in brez poseganja v pravice, navedene v poglavju 31, lahko pogodbenica predloži Odboru za trgovino v obravnavo katero koli vprašanje v zvezi z uporabo ali razlago tega sporazuma;
- (b) nadzoruje nadaljnjo podrobno razčlenitev tega sporazuma, če je potrebna, in vrednoti rezultate, dosežene z njegovo uporabo;
- (c) išče ustrezne načine za preprečevanje in reševanje težav, ki bi se sicer lahko pojavile na področjih, zajetih s tem sporazumom;
- (d) nadzoruje delo vseh pododborov, ustanovljenih na podlagi člena 33.4, in
- (e) prouči morebitni vpliv pristopa nove države članice k Evropski uniji na ta sporazum.

7. Odbor za trgovino lahko:

- (a) ustanovi dodatne pododbore in druge organe v skladu s členom 33.4(2);
- (b) sprejema sklepe o spremembi tega sporazuma v skladu s členom 33.1(6), pododstavek (a), in pripravi razlage iz člena 33.1(6), pododstavek (b), v obdobju med posameznimi sejami Sveta za trgovino, kadar se Svet za trgovino ne more sestati ali kakor je drugače določeno v tem sporazumu, in

- (c) v skladu s členom 33.4(7) določi poslovnik pododborov in drugih organov, če meni, da je to primerno.

ČLEN 33.3

Koordinatorja

1. Vsaka pogodbenica v 60 dneh od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma določi koordinatorja za ta sporazum in drugo pogodbenico uradno obvesti o kontaktnih podatkih tega koordinatorja.
2. Koordinatorja skupaj določita dnevni red in opravita vse druge potrebne priprave za seje Sveta za trgovino, Odbora za trgovino ter pododborov in drugih organov, ustanovljenih v skladu s členom 33.4. Koordinatorja po potrebi spremljata izvajanje sklepov Sveta za trgovino in Odbora za trgovino.

ČLEN 33.4

Pododbori in drugi organi

1. Pogodbenici ustanovita naslednje pododbore:
 - (a) Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu,

- (b) Pododbor za finančne storitve,
- (c) Pododbor za intelektualno lastnino,
- (d) Pododbor za javna naročila,
- (e) Pododbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe,
- (f) Pododbor za storitve in naložbe,
- (g) Pododbor za trajnostne prehranske sisteme,
- (h) Pododbor za tehnične ovire v trgovini,
- (i) Pododbor za blagovno menjavo in
- (j) Pododbor za trgovino in trajnostni razvoj.

2. Svet za trgovino ali Odbor za trgovino lahko sprejme sklep o ustanovitvi dodatnega pododbora ali drugega organa. Svet za trgovino ali Odbor za trgovino lahko pododboru ali drugemu organu, ustanovljenemu v skladu s tem odstavkom, dodeli naloge v okviru svojih pristojnosti, da bi pomagal pri opravljanju njegovih funkcij in obravnaval posebne naloge ali zadeve. Svet za trgovino ali Odbor za trgovino lahko spremeni naloge, dodeljene pododboru ali drugemu organu, ustanovljenemu v skladu s tem odstavkom, ali ga razpusti.

3. Pododbore in druge organe sestavljajo predstavniki pogodbenic, sodeluje pa jim predstavnik vsake pogodbenice.
4. Razen če je v tem sporazumu določeno drugače ali če se pogodbenici dogovorita drugače, se pododbori na ustrezni ravni sestanejo v enem letu po ustanovitvi, nato pa na zahtevo ene od pogodbenic ali Sveta za trgovino ali Odbora za trgovino. Pododbori se lahko sestanejo tudi na lastno pobudo v skladu s svojim poslovnikom. Seje pododborov se izvajajo v živo ali s tehnološkimi sredstvi v skladu z njihovim poslovnikom. Seje v živo se izvajajo izmenično v Bruslju in Santiagu. Dnevni red sestanka pododborov in drugih teles določita koordinatorja tega sporazuma v skladu s členom 33.3(2).
5. Razen če je v tem sporazumu določeno drugače, pododbori in drugi organi o svojih dejavnostih redno in na zahtevo Odbora za trgovino poročajo Odboru za trgovino.
6. Čeprav zadevo ali vprašanje obravnavajo kateri koli pododbori ali drugi organi, to Svetu za trgovino ali Odboru za trgovino ne preprečuje, da bi ga obravnaval tudi sam.
7. Svet za trgovino ali Odbor za trgovino lahko določi poslovnik pododborov in drugih organov, če meni, da je to primerno. Če Svet za trgovino ali Odbor za trgovino takega poslovnika ne določi, se smiselno uporablja poslovnik Odbora za trgovino.

8. Pododbori in drugi organi lahko oblikujejo priporočila v skladu s svojim poslovnikom. Pododbori in drugi organi oblikujejo priporočila na podlagi medsebojnega dogovora. Priporočila pododborov in drugih organov niso zavezujoča.

ČLEN 33.5

Sodelovanje civilne družbe

Vsaka pogodbenica spodbuja sodelovanje civilne družbe pri izvajanju tega sporazuma, zlasti prek sodelovanja z ustrezno domačo posvetovalno skupino iz člena 33.6 in forumom civilne družbe iz člena 33.7.

ČLEN 33.6

Domače posvetovalne skupine

1. Vsaka pogodbenica v dveh letih od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma ustanovi ali določi domačo posvetovalno skupino. V vsaki domači posvetovalni skupini so uravnoteženo zastopane neodvisne organizacije civilne družbe, vključno z nevladnimi organizacijami, sindikati ter poslovnimi organizacijami in organizacijami delodajalcev. V ta namen vsaka pogodbenica določi svoja pravila za imenovanje, da bi določila sestavo zadevne domače posvetovalne skupine, pri čemer zagotovi možnosti dostopa akterjem iz različnih sektorjev. Članstvo v vsaki domači posvetovalni skupini se redno obnavlja v skladu s pravili za imenovanje, določenimi v skladu s tem odstavkom.
2. Vsaka pogodbenica se vsaj enkrat letno sestane s svojo domačo posvetovalno skupino, da bi razpravljala o izvajanju tega sporazuma. Vsaka pogodbenica lahko preuči stališča ali priporočila, ki jih predloži njena domača posvetovalna skupina.
3. Vsaka pogodbenica za spodbujanje ozaveščenosti javnosti o svoji domači posvetovalni skupini objavi seznam organizacij, ki sodelujejo v njeni domači posvetovalni skupini, in njene kontaktne podatke.
4. Pogodbenici z ustreznimi sredstvi spodbujata sodelovanje med domačimi posvetovalnimi skupinami.

ČLEN 33.7

Forum civilne družbe

1. Pogodbenici spodbujata redno organizacijo foruma civilne družbe za dialog o izvajanju tega sporazuma.
2. Pogodbenici sklicujeta sestanke foruma civilne družbe na podlagi medsebojnega dogovora. Vsaka pogodbenica na sestanek foruma civilne družbe povabi neodvisne organizacije civilne družbe s sedežem na svojem ozemlju, vključno s člani svoje domače posvetovalne skupine iz člena 33.6. Vsaka pogodbenica spodbuja uravnoteženo zastopanost, ki omogoča sodelovanje nevladnih organizacij, sindikatov ter poslovnih organizacij in organizacij delodajalcev. Vsaka organizacija krije stroške, povezane z njenim sodelovanjem v forumu civilne družbe.
3. Predstavniki pogodbenic, ki sodelujejo v Svetu za trgovino ali Odboru za trgovino, se po potrebi udeležujejo sestankov foruma civilne družbe. Pogodbenici skupaj ali posamično objavita morebitne uradne izjave, predložene v okviru foruma civilne družbe.

ODDELEK B

KONČNE DOLOČBE

ČLEN 33.8

Ozemeljska uporaba

1. Ta sporazum se uporablja:

- (a) v zvezi z Evropsko unijo za ozemlja, na katerih veljata Pogodba o Evropski uniji in Pogodba o delovanju Evropske unije, ter v skladu s pogoji, določenimi v navedenih pogodbah, in
- (b) v zvezi s Čilom za kopenski, morski in zračni prostor pod njegovo suverenostjo ter izključno ekonomsko cono in epikontinentalni pas, v katerih izvaja suverene pravice in jurisdikcijo v skladu z mednarodnim pravom¹ in pravom Čila².

¹ Pojasniti je treba, da mednarodno pravo vključuje zlasti Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, podpisano 10. decembra 1982 v Montego Bayu.

² Pojasniti je treba, da v primeru neskladnosti med čilskim in mednarodnim pravom prevlada slednje.

Sklici na „ozemlje“ v tem sporazumu se razumejo v skladu s tem odstavkom, razen če je v tem sporazumu izrecno navedeno drugače.

2. Določbe tega sporazuma v zvezi s tarifno obravnavo blaga, vključno s pravili o poreklu in opustitvijo take obravnave, se v smislu člena 4 Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta¹ uporabljajo tudi za tista ozemlja carinskega območja Evropske unije, ki niso zajeta v odstavku 1, pododstavek (a).

ČLEN 33.9

Spremembe

1. Pogodbenici se lahko pisno dogovorita, da bosta spremenili ta sporazum. Spremembe začnejo smiselno veljati v skladu s členom 33.10.
2. Svet za trgovino lahko ne glede na odstavke 1 tega člena sprejme sklepe o spremembi tega sporazuma, kot je določeno v členih 33.1 in 33.13(4).

¹ Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL EU L 269, 10.10.2013, str. 1).

ČLEN 33.10

Začetek veljavnosti

1. Ta sporazum začne veljati prvi dan tretjega meseca, ki sledi datumu zadnjega uradnega obvestila, s katerim se pogodbenici obvestita o zaključku svojih notranjih postopkov, potrebnih za začetek veljavnosti tega sporazuma.
2. V skladu z odstavkom 1 se uradna obvestila, če so naslovljena na Evropsko unijo, pošljejo Generalnemu sekretariatu Sveta Evropske unije, če so naslovljena na Čile, pa ministrstvu za zunanje zadeve.

ČLEN 33.11

Drugi sporazumi

1. Del IV Sporazuma o pridružitvi, vključno z vsemi sklepi, sprejetimi znotraj njegovega institucionalnega okvira, preneha veljati z začetkom veljavnosti tega sporazuma.
2. Ta sporazum nadomesti del IV Sporazuma o pridružitvi, vključno z vsemi sklepi, sprejetimi znotraj njegovega institucionalnega okvira. Sklici na navedeni sporazum, vključno z vsemi sklepi, sprejetimi znotraj njegovega institucionalnega okvira, v vseh drugih sporazumih in dogovorih med pogodbenicama se štejejo za sklice na ta sporazum.

3. Obstoječi sporazumi, ki spadajo na področje uporabe tega sporazuma, prenehajo veljati z začetkom veljavnosti tega sporazuma.

4. Sporazum o trgovini z vini iz Priloge V k Sporazumu o pridružitvi (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o vinu) in Sporazum o trgovini z žganimi in aromatiziranimi pijačami iz Priloge VI k Sporazumu o pridružitvi (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o žganih pijačah)¹, vključno z vsemi dodatki, sta smiselno vključena v ta sporazum in sta njegov sestavni del ter:

- (a) sklici v Sporazumu o vinu in Sporazumu o žganih pijačah na mehanizem za reševanje sporov iz dela IV Sporazuma o pridružitvi in na kodeks ravnanja iz Priloge XVI k Sporazumu o pridružitvi se razumejo kot sklici na mehanizem za reševanje sporov iz poglavja 31 oziroma na kodeks ravnanja iz Priloge 31-B k temu sporazumu;
- (b) sklici v Sporazumu o vinu in Sporazumu o žganih pijačah na Skupnost se razumejo kot sklici na Evropsko unijo;
- (c) sklici v Sporazumu o vinu in Sporazumu o žganih pijačah na Pridružitveni odbor, ustanovljen s Sporazumom o pridružitvi, se razumejo kot sklici na Odbor za trgovino, ustanovljen v skladu s členom 33.2 tega sporazuma;
- (d) sklici v Sporazumu o vinu in Sporazumu o žganih pijačah na Prilogo IV Sporazuma o pridružitvi se razumejo kot sklici na poglavje 6 tega sporazuma;
- (e) pojasniti je treba, da Skupni odbor, ustanovljen s členom 30 Sporazuma o vinu, in Skupni odbor, ustanovljen s členom 17 Sporazuma o žganih pijačah, ostaneta v veljavi in še naprej izvajata naloge iz člena 29 Sporazuma o vinu in člena 16 Sporazuma o žganih pijačah; in
- (f) pojasniti je treba, da se člen 1.5(2) tega sporazuma uporablja za Sporazum o vinu in Sporazum o žganih pijačah.

¹ Pojasniti je treba, da sta datum podpisa in datum začetka veljavnosti Sporazuma o vinu in Sporazuma o žganih pijačah enaka datumu podpisa in datumu začetka veljavnosti Sporazuma o pridružitvi.

5. Šteje se, da je Odbor za trgovino, ustanovljen v skladu s členom 33.2 tega sporazuma sprejel vse odločitve, sprejete v zvezi s Sporazumom o vinu ali Sporazumom o žganih pijačah znotraj institucionalnega okvira Sporazuma o pridružitvi, ki veljajo ob začetku veljavnosti tega sporazuma.
6. Pogodbenici lahko z izmenjavo pisem spremenita dodatke k Sporazumu o vinu in Sporazumu o žganih pijačah, kakor so vključeni¹.

¹ Pojasniti je treba, da bo Čile vse spremembe Sporazuma o vinu in Sporazuma o žganih pijačah, kakor sta vključena v ta sporazum, izvedel z *acuerdos de ejecución* (izvršilnimi sporazumi) v skladu s čilsko zakonodajo.

ČLEN 33.12

Priloge, dodatki, protokoli, opombe in sprotne opombe

Priloge, dodatki, protokoli, opombe in sprotne opombe k temu sporazumu so njegov sestavni del.

ČLEN 33.13

Prihodnji pristopi k Evropski uniji

1. Evropska unija uradno obvesti Čile o vsaki zahtevi tretje države za pristop k Evropski uniji.
2. Evropska unija uradno obvesti Čile o datumu podpisa in začetku veljavnosti Pogodbe o pristopu nove države članice k Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: Pogodba o pristopu).
3. Ta sporazum se za novo državo članico uporablja od datuma pristopa te nove države članice k Evropski uniji.

4. Za lažje izvajanje odstavka 3 tega člena Odbor za trgovino v skladu s členom 33.2(6), pododstavek (e), z datumom podpisa pristopne pogodbe prouči morebitne vplive pristopa nove države članice k Evropski uniji na ta sporazum. Svet za trgovino sprejme sklep o vseh potrebnih spremembah prilog k temu sporazumu in o vseh drugih potrebnih prilagoditvah, vključno s prehodnimi ukrepi. Vsak sklep Sveta za trgovino, sprejet v skladu s tem odstavkom, začne veljati na dan pristopa te nove države članice k Evropski uniji.

ČLEN 33.14

Zasebne pravice

1. Nobena določba tega sporazuma se ne razlaga tako, da osebam neposredno dodeljuje pravice ali nalaga obveznosti, razen pravic ali obveznosti, ki so ustvarjene med pogodbenicama v skladu z mednarodnim javnim pravom, ali da dovoljuje neposredne sklice na ta sporazum v okviru pravnih sistemov pogodbenic.
2. Pogodbenica ne zagotavlja pravice do ukrepanja v skladu s pravom te pogodbenice proti drugi pogodbenici zato, ker ukrep druge pogodbenice ni skladen s tem sporazumom.

ČLEN 33.15

Trajanje

Ta sporazum ostane v veljavi do datuma začetka veljavnosti naprednega okvirnega sporazuma.

ČLEN 33.16

Odpoved sporazuma

Ne glede na člen 33.15 lahko katera koli pogodbenica drugo pogodbenico uradno pisno obvesti, da namerava odpovedati ta sporazum. To uradno obvestilo se pošlje Generalnemu sekretariatu Sveta Evropske unije, če je naslovljeno na Evropsko unijo, če je naslovljeno na Čile, pa ministrstvu za zunanje zadeve. Odpoved začne veljati šest mesecev po datumu tega uradnega obvestila.

ČLEN 33.17

Verodostojna besedila

Ta sporazum je sestavljen v dveh izvodih v angleškem, bolgarskem, češkem, danskem, estonskem, finskem, francoskem, grškem, hrvaškem, italijanskem, irskem, latvijskem, litovskem, madžarskem, malteškem, nemškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, romunskem, slovaškem, slovenskem, španskem in švedskem jeziku, pri čemer je vsako od teh besedil enako verodostojno.

V POTRDITEV NAVEDENEGA so spodaj podpisani, ki so za to ustrezno pooblaščen, podpisali ta sporazum.

V ..., dne ... leta ...

Za Evropsko unijo

Za Republiko Čile

